

ปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย
จังหวัดสงขลา

The Problems of withdrawal of the Youths Receiving Scholarship from World Vision
Foundation of Thailand in Songkhla Province

ณัฐธิดา พรรณรัตน์

Natthanicha Phannarat

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Arts in Human and Social Development

Prince of Songkla University

2550

๑ ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

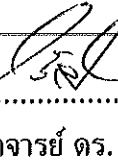
เลขที่	LC145.T5 0463 2550	ร	2
Bib Key		300433	
	5	ม.ค. 2551	

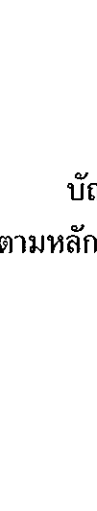
(1)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน นายณัฐธินิชา พรรณรัตน์
สาขาวิชา พัฒนามนุษย์และสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

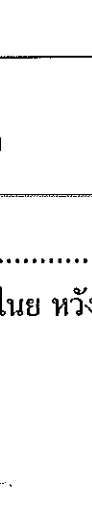
คณะกรรมการสอบ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทพ.กรัสโนย หวังรังสิมากุล)

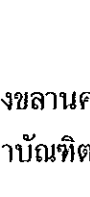

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทร์)

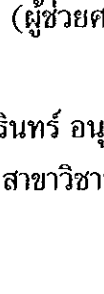
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทพ.กรัสโนย หวังรังสิมากุล)

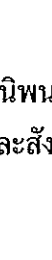

.....
(ดร.มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ)

.....กรรมการ
(ดร.มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ)

.....กรรมการ
(ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสุพร ช่วงสกุล)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.เกริกชัย ทองหนู)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิคุณ
นิมิตรแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน นายณัฐธินิชา พรรณรัตน์
สาขาวิชา พัฒนามนุษย์และสังคม
ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์สองประการคือ 1) เพื่อหาคำอธิบายเกี่ยวกับลักษณะและเงื่อนไขที่มีผลต่อการกำหนดความหมายและกำหนดปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิคุณนิมิตรแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา 2) เพื่อศึกษาสภาพการลาออกกลางคันและการดำรงอยู่ของการลาออกกลางคันของเยาวชน โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่มีความแตกต่างกันในลักษณะเชิงพื้นที่ที่ประกอบกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ คือ ลักษณะชุมชนเมือง ชุมชนชนบท การศึกษาปรากฏการณ์การลาออกกลางคันนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ตีความการให้ความหมายต่อการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิคุณนิมิตรแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ทั้งในปรากฏการณ์สาเหตุการตัดสินใจลาออกกลางคันและการให้ผู้อื่นยอมรับความหมายและระเบียบแบบแผนนี้ โดยนำเอกสาร รายงานการวิจัย และประสบการณ์จริงของคนในชุมชนมาใช้ในการวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่าสาเหตุโดยรวมของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาชุมชนเมืองและชุมชนชนบทประสบปัญหาที่มีผลต่อการศึกษาต่อ คือ ครอบครัวไม่มีรายได้เพียงพอสำหรับการส่งเสียเลี้ยงดูให้สมาชิกในครอบครัวได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นเนื่องจากผู้ปกครองของเยาวชนประสบปัญหาว่างงาน รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ค่าครองชีพที่สูงขึ้น ปัญหาเหล่านี้มีผลกระทบต่อครอบครัวของเยาวชนและส่งต่อไปยังเยาวชนทำให้ต้องตัดสินใจลาออกจากการเรียนเพื่อมาทำงานช่วยเหลือครอบครัว สภาพการลาออกกลางคันและการดำรงอยู่ในสังคมของเยาวชนพบว่าส่วนใหญ่ลาออกมาแล้วก็จะทำงานช่วยเหลือครอบครัวลักษณะงานจะเป็นงานประมง รับจ้างทั่วไป ทำงานโรงงานสำหรับชุมชนเมืองส่วนชุมชนชนบทจะไปประกอบอาชีพ รับจ้างทั่วไป ทำการเกษตร บางคนก็ออกไปทำงานนอกพื้นที่

การตัดสินใจลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิคุณนิมิตรแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา มีสาเหตุเกิดขึ้นจากเหตุผลความจำเป็นของแต่ละบุคคลและสภาพแวดล้อมรอบตัวเป็นแรงผลักดัน ทำให้เขาเหล่านั้นต้องตัดสินใจลาออกจากการเรียนงานวิจัยนี้จะไม่มองปัญหาการลาออกกลางคันในด้านลบเพียงด้านเดียวแต่จะมองสภาพปัญหาตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นอย่างเข้าใจในสิทธิความเป็นมนุษย์

Thesis Title Problems of Withdrawal of the Youths Receiving Scholarships from World
 Vision Foundation of Thailand in Songkhla Province

Author Mr. Natthanicha Phannarat

Major Program Human and Social Development

Academic Year 2007

ABSTRACT

The objectives of this study were twofold: to investigate the causes of the decisions made by youths receiving scholarships from World Vision Foundation of Thailand to drop out of school, and to investigate the living condition of the youths after dropping out of school. The subjects of the study were youths in urban and rural communities who were different in geographical location and living condition. In this quality research, data from documented research and experience of people in the communities were analyzed and interpreted into the causes of youths' decisions to drop out of school, and for other people to accept their decisions due to these causes and the consequences.

The results revealed that the main causes of the decisions made by urban and rural youths receiving scholarships from World Vision Foundation of Thailand, Songkhla Province to drop out of school were insufficient income of their family. The youth's family did not have enough income to support them to further their education because of their parents' unemployment and the high cost of living. As a result, youths decided to drop out of school to work and help their family. Another cause which was a difference between youths in urban communities and those in rural communities was that most of the latter dropped out of school to get married. It was found that youths in urban communities who dropped out of school worked in fishery, general employments and in factories while youths in rural communities worked in general employments, agriculture, and they also went out to work out side their communities.

Youths' personal reasons and necessities were the causes of their decisions to drop out of school while receiving scholarships from World Vision Foundation of Thailand

Songkhla Province. However, these causes did not mean a waste of education as most people would think but rather they represented new meanings of educational opportunity showing that people in the society were clever and creative and they also had self-confidence and human dignity.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความกรุณาจาก ผศ.ดร.ทพ.กรัสโนย หวังรังสิมากุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งได้ให้คำปรึกษาข้อชี้แนะในการทำวิทยานิพนธ์จนลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยจึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.ไมตรี จันทรา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ช่วยตรวจสอบและให้คำแนะนำแก้ไขวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณทุนอุดหนุนการค้นคว้าการวิจัยจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จำนวนสามหมื่นบาท และทุนอุดหนุนการค้นคว้าการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท เงินรายได้วิทยาเขตหาดใหญ่ ทุนวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์แก่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.ศรีสุพร ช่วงสกุล และ ผศ.ดร.พรทิพา บรรทมสินธุ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์สำหรับคำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์แก่ตัวข้าพเจ้า

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ทุกท่าน ข้าพเจ้ารู้สึกมีความสุขและอบอุ่นที่ได้เข้ามาศึกษาในคณะศิลปศาสตร์แห่งนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ในการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วง

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ และพี่ ๆ หลักสูตรพัฒนามนุษย์และสังคมรุ่นที่ 1 ทุกท่าน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้และคอยเป็นกำลังใจให้เสมอมา

งานวิจัยฉบับนี้ได้เข้าร่วมนำเสนอในงานประชุมระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ณ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา จังหวัดนครปฐม และได้การตอบรับการตีพิมพ์ในวารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา พี่ชาย น้องชาย และญาติพี่น้องทุกท่าน สำหรับกำลังใจที่ดีเสมอมา

ณัฐธิดา พรรณรัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
กิตติกรรมประกาศ.....	(6)
สารบัญ.....	(7)
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	8
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
การศึกษาในฐานะรากฐานสำหรับการพัฒนาคนในสังคม.....	9
การลาออกกลางคันที่ถูกลมองในฐานะความสูญเปล่าทางการศึกษา.....	13
ปรากฏการณ์ทางสังคมกับการนิยามความหมายเกี่ยวกับการลาออกกลางคัน.....	16
ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริคสัน.....	17
ทฤษฎีฐานรากวิธีในการสร้างคำอธิบายปรากฏการณ์การลาออกกลางคันของเยาวชน ที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยจังหวัดสงขลา.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	33
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ.....	34
การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา.....	34
พื้นที่ที่ศึกษา.....	35
การเข้าสู่พื้นที่ที่ศึกษา.....	35
การเตรียมตัวเข้าสนาม.....	37

33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 (7)

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การสัมภาษณ์ระดับลึก.....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
บทที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนและบริบทที่เกี่ยวข้อง	
ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนเมือง.....	42
ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนชนบท.....	45
บทที่ 5 ลักษณะและเงื่อนไขที่มีผลต่อการกำหนดความหมาย และกำหนดปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา	
เงื่อนไขและการกำหนดความหมายของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ในบริบทของชุมชนเมือง.....	51
เงื่อนไขและการกำหนดความหมายของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ในบริบทของชุมชนชนบท.....	58
บทที่ 6 สภาพการลาออกกลางคัน และการดำรงอยู่ของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา	
สภาพการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา บริบทในชุมชนเมือง.....	63
สภาพการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา บริบทในชุมชนชนบท.....	64
การดำรงอยู่ของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา บริบทในชุมชนเมือง.....	65
การดำรงอยู่ของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา บริบทในชุมชนชนบท.....	67
บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอเชิงทฤษฎี	
สรุปผลการศึกษา.....	70
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	71

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	74
ภาคผนวก.....	77
ก รูปภาพประกอบ.....	79
ข แนวคำถามในการสัมภาษณ์ระดับลึก.....	84
ค ตัวอย่างบทสนทนาการสัมภาษณ์ระดับลึก.....	95
ง ความเป็นมาของการก่อตั้งมูลนิธิศุภนิมิต (World Vision International Organization).....	104
จ หนังสือราชการสำหรับการขออนุญาตในการขอความอนุเคราะห์ต่อการเข้าไปทำการเก็บข้อมูลในองค์กร.....	110
ประวัติผู้เขียน.....	113

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ เนื่องเพราะการศึกษาคือกลไกในการพัฒนากำลังคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพมีประสิทธิภาพในการทำงาน หากคนไทยในสังคมได้รับการศึกษาที่ดีจนสามารถทำงานได้แล้วก็จะขับเคลื่อนกำลังของประเทศให้ก้าวต่อไป ความรู้เทคนิคต่างๆ ทางวิชาการแต่ละแขนงเป็นเครื่องมือของมนุษย์แต่ละคนที่จะใช้ในการทำงานเพื่อพัฒนาตนให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข สามารถพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมต่อกับอุปสรรค การเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้านของประเทศและสภาพการณ์ต่าง ๆ ของโลกได้ โดยนัยของการศึกษา เช่นนี้ ส. ศิวรักษ์ ได้ชี้ให้เห็นลักษณะสำคัญของการศึกษาว่าการศึกษาเป็นกระบวนการเล่าเรียน รวมถึงกระบวนการที่จะนำไปสู่การก่ออุปนิสัยและทัศนคติ เช่น การเรียนรู้ภาษาจากบิดามารดา ญาติ พี่น้อง และคนอื่น ๆ ภายในครัวเรือนตลอดจนการสั่งสอนอย่างเป็นทางการ ซึ่งได้รับจากศาสนจักร และอาณาจักรจากวัด โรงเรียน มหาวิทยาลัย และการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง ตลอดจนผลได้อันเกิดจากการประกอบอาชีพ องค์ประกอบที่สำคัญของการศึกษาก็คือ เป็นตัวช่วยให้เกิดความอยากเรียนให้สามารถที่จะเรียนต่อไปได้เรื่อยๆ ด้วยตนเอง ตลอดชีพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การศึกษาเกิดจากสมาชิกในสังคมซึ่งคุณวุฒิกว่า พยายามที่จะกำหนดวิวัฒนาการของคนรุ่นต่อไป ให้เป็นไปตามอุดมคติแห่งชีวิตของคนรุ่นตน เพราะฉะนั้น การศึกษาจะดีก็ได้ ชั่วก็ได้ เพราะความดีความชั่วนี้ขึ้นอยู่กับคุณธรรมและสติปัญญาของนักศึกษาที่จะสามารถกำหนดวิวัฒนาการของคนรุ่นต่อไปนั่นเอง ถ้านักการศึกษาเหล่านั้นปราศจากคุณธรรมและสติปัญญาแม้จะวางอุดมคติแห่งชีวิตไว้อย่างสูงเพียงใดการศึกษาก็จะดีไม่ได้ พร้อมกันนั้นถ้านักการศึกษามีคุณธรรมและสติปัญญาความสามารถ หากปราศจากอุดมคติอันสูงส่ง การศึกษาก็จะเป็นไปอย่างพินทุเท่านั้น ถ้ายุคใดในสังคมใดนักการศึกษาขาดทั้งคุณธรรมและสติปัญญามีหน้าซ้ำอุดมคติแห่งชีวิตก็หาไม่ด้วยแล้ว ย่อมเป็นอันหวังได้ว่าการศึกษาในสมัยนั้นของสังคมนั้นจะเป็นสิ่งดีไม่ได้และถ้าการศึกษาเลวเสียแล้ว ยากนักที่จะยกระดับให้ดีขึ้นในระยะเวลาอันสั้น ในทางตรงกันข้ามการศึกษาจะดีได้ต่อเมื่อได้วางไว้อย่างถูกต้อง ทั้งครรถอง อันจะดำเนินไปสู่เป้าหมายนั้นก็ต้องเหมาะสมที่จะได้ผลดังประสงค์อีกด้วย ใช้แต่เท่านั้นการดำเนินงานในด้านการศึกษาในมรรคดังกล่าว เพื่อให้ได้ผลอันไพบูรณ์ จึงจำต้องทำอย่างแยกคายอย่างสม่ำเสมอและอย่างเอาจริงเอาจัง (ส. ศิวรักษ์, 2533: 16)

ซึ่งกระนั้นการศึกษาเปรียบได้ว่า การศึกษาคือการพัฒนามนุษย์ ซึ่งการเตรียมมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพนั้น การให้การศึกษาโดยเริ่มจากการส่งเสริมให้เยาวชนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม เปิดโอกาสให้ผู้ยากไร้ ด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษา ให้มีความเป็นประชาธิปไตยในการศึกษาหาความรู้ที่ไม่ปิดกั้นโอกาส เพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ ทัศนคติที่ดี

การศึกษาสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนมีจิตใจสมบูรณ์ (สุขภาพจิตดี) และมีร่างกายที่แข็งแรงมีพละนาถัย การศึกษาจะช่วยให้ความสามารถทางจิตของมนุษย์พัฒนาสูงขึ้น จนบรรลุถึงความจริง ความดีและความมอกงามอย่างสูงสุด ซึ่งจะเป็นผลให้บรรลุถึงความสุขสมบูรณ์ในที่สุด (ยนต์ ชุ่มจิต, 2528: 66) (ดนัย ไชโยธา, 2534: 118-119) การศึกษาหมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดจากการศึกษาพิจารณาเป็น 3 มิติคือ มิติปัญญา (Cognitive domain) ได้แก่ ผู้เรียนมีสติปัญญาดีขึ้นมีเหตุผลขึ้น มิติจิตใจ (Affective domain) ได้แก่ ผู้เรียนมีความรู้สึก ค่านิยมและคุณธรรมเช่น ความรับผิดชอบ ความใฝ่เรียนรู้มากขึ้นรอบคอบขึ้น เชื่อมมั่นมากขึ้นและมิติทักษะ (Psychomotor domain) ได้แก่ ผู้เรียนมีความสามารถในการทำงานได้ดีขึ้นรวดเร็วขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น อริสโตเติล อ่างในดนัย ไชโยธา (2534: 119) การศึกษาคือการสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนมีจิตใจสมบูรณ์และมีร่างกายที่แข็งแรงมีพละนาถัย การศึกษาจะช่วยให้ความสามารถทางจิตของมนุษย์พัฒนาสูงขึ้นจนสามารถบรรลุความจริงความดีความมอกงามอย่างสูงสุด ซึ่งเป็นผลให้บรรลุความสุขสมบูรณ์ที่สุด (ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ , 2535: 70) การศึกษาหมายถึงระบบการสอนการเรียนรู้ อย่างมีระเบียบแบบแผน ซึ่งสังคมจัดให้แก่สมาชิกภายในสังคมนั้น การศึกษาเป็นกิจกรรมประจำวันของเด็กส่วนใหญ่ซึ่งมีอายุระหว่าง 6-15 ปี เป็นองค์กรอันสำคัญของรัฐ ซึ่งใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก กำลังคนในระบบการศึกษาเป็นกำลังอันมหาศาลมีจำนวนมากกว่ากิจการใด ๆ ของรัฐ ซึ่งใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากกำลังคนในระบบการศึกษาเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่สนใจและสงสัย คนที่เอาใจใส่ต่อการดำเนินงานของระบบการศึกษามีตั้งแต่สามัญชนไปจนถึงนักวิชาการสาขาต่าง ๆ นักการเมือง นักบริหาร รัฐบุรุษ และประมุขของประเทศ ทุกคนคุ้นเคยกับการศึกษา ทุกคนรู้จักการศึกษา แต่ทุกคนก็มีความสงสัยและข้อข้องใจเกี่ยวกับการศึกษา แม้แต่คนที่ประกอบอาชีพในระบบการศึกษาก็ยังขาดความรู้ันลึกซึ่งในระบบการศึกษา การศึกษาจึงเป็นกิจการที่กว้างใหญ่และซับซ้อนจนยากที่จะมองเห็นให้ทะลุปรุโปร่ง โดยการศึกษาจะยกระดับฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของชาติให้มีการพัฒนาและรุ่งเรือง ดังนั้นการพัฒนามนุษย์ในด้าน การให้การศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาช่วยยกระดับความคิดของมนุษย์ ดังคำกล่าวปารุกถของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุลสรุปว่า เวลานี้คนเรียนได้ปริญญาแล้วไม่มีงานทำ บางทีปีหน้าจะต้องสำรวจดูตลาดว่าจะต้องการเพียงใด ได้ผลอย่างไรก็อาจนำตัวเลขมาจำกัดจำนวนนิสิตนักศึกษาที่จะให้การศึกษา ข้อนี้ข้าพระพุทธเจ้าไม่เห็นด้วยเลยที่ผู้ที่ว่าเรียนจบไปแล้วไม่มีงานทำนั้นความจริงคือ เขาต้องเป็นพ่อแม่ของลูกเขาต่อไป เขาจะต้องสอนลูกให้ดีก็จะยกระดับความคิดของลูกให้ดีขึ้น การให้ความรู้แก่ประชาชนรุ่นนี้เมื่อเขามีลูกมีหลานได้สอนรุ่นต่อไปเป็นรุ่น ๆ การยกระดับความคิดของประชาชนทั่วไปสำคัญมากไม่อย่างนั้น เราก็จะด้อยพัฒนาล้าหลังอยู่ต่อไป” (ปิ่น มาลากุล, 2530:7-8)

ในส่วนองภาครัฐที่มีนโยบายการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติที่มีนโยบายพัฒนาการศึกษาแต่ละระดับแต่ละประเทศส่วนใหญ่ จะเป็นการปรับปรุงและขยายการศึกษาให้พอเพียงกับความต้องการแต่ละระดับและเน้นหนักในสาขาที่สนองความต้องการด้านกำลังคนปรับปรุง และลดความสูญเปล้าทางการศึกษาเปิดหลักสูตรให้กว้างขวางให้เด็กมีโอกาสเลือกเรียน

ตามถนัด โครงการสนับสนุนโครงการสายอาชีวศึกษา หลักสูตรระยะสั้นให้สนองความต้องการด้านกำลังคนในการพัฒนาประเทศ (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515-2519: 82-85) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (2507-2509: บทที่ 12) โดยเหตุที่คำนึงถึงความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ในระยะ พ.ศ. 2507-2509 การวางแผนพัฒนาทางการศึกษาจึงมุ่งยึดหลักปฏิบัติให้สอดคล้องกับผลสำรวจความต้องการในด้านกำลังคน เท่าที่ได้ศึกษาและสำรวจความจำเป็นในการวางแผนกำลังคนเพื่อใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมาแล้ว ความต้องการในด้านกำลังคนที่จะใช้ในทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะ 15 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2509-2524) จะเน้นหนักไปในด้านความต้องการนักเรียนสำเร็จชั้นมัธยมศึกษา โดยเฉพาะอาชีวศึกษา ซึ่งจำเป็นจะต้องปรับปรุงทั้งคุณภาพและปริมาณสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ความต้องการจะเน้นหนักไปในการผลิตนักศึกษาในแขนงวิศวกรรม วิทยาศาสตร์ และวิชาชีพสำคัญ ๆ แขนงต่าง ๆ เป็นจำนวนมากขึ้น เมื่อได้พิจารณาจากข้อเสนอแนะของคณะผู้เชี่ยวชาญการวางแผนกำลังคน และข้อเท็จจริงประกอบอื่น ๆ แล้ว จะเห็นว่าควรจะมีการปรับปรุงแผนพัฒนาการศึกษาในปัจจุบันให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อสนองรับความต้องการในด้านกำลังคนของประเทศในระยะ 10-15 ปีข้างหน้า สำหรับในระยะ พ.ศ. 2507-2509 ควรปรับปรุงแผนพัฒนาทางการศึกษาโดยอาศัยนโยบายและแนวทางดังนี้ เพื่อให้เยาวชนของชาติได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงกัน และให้มีมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้น โดยรัฐจะพยายามปรับปรุงและขยายการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป. 1-ป.4) ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเพิ่มระดับการศึกษาภาคบังคับจาก 4 ปี เป็น 7 ปีให้ทั่วประเทศภายในระยะเวลาอันเหมาะสม เพื่อขยายและปรับปรุงการศึกษาระดับกลาง ทั้งในด้านสามัญและอาชีวศึกษาให้เป็นรากฐานในการสร้างกำลังแรงงานในแขนงอาชีพต่าง ๆ ให้ทันความต้องการอันรีบด่วนของประเทศในทางการศึกษาสามัญ จะปรับปรุงมาตรฐานชั้นมัธยมศึกษาให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นพื้นฐานที่มั่นคงของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอันเป็นขั้นสูงสุด ในด้านอาชีวศึกษาจะปรับปรุงมาตรฐานการอาชีวศึกษาให้สูงขึ้น พร้อมทั้งการขยายการอาชีวศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการทางเศรษฐกิจของประเทศ และจะส่งเสริมโรงเรียนเอกชนให้มีมาตรฐานสูงขึ้นและยุทธศาสตร์การพัฒนาคนเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในปัจจุบันดังเช่น ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ระบุไว้ดังนี้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนไทยทุกคนให้มีคุณภาพ มีสุขภาพแข็งแรง เป็นคนเก่ง คนดี มีระเบียบวินัย รู้หน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกทางสังคมทุกระดับ โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว องค์กรทางศาสนา องค์กรส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน สื่อมวลชนและประชาชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาพลังปัญญา ศีลธรรมและวัฒนธรรมของคนไทย รวมทั้งพัฒนาการบริหารจัดการหลักประกันสังคมที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพครอบคลุมประชาชนทุกคน และพัฒนาระบบโครงข่ายการคุ้มครองทางสังคม เพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนที่ยากจนและผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม และพึ่งตนเองได้ในระยะยาว ตลอดจนเสริมสร้างสภาพแวดล้อมและพัฒนาโลกที่ทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหายาเสพติดและปัญหา

อาชญากรรม วัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุการเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชนจากฐานรากของสังคมให้เข้มแข็ง จึงกำหนดวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคมไว้ดังนี้ เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สุขภาพแข็งแรง คิดเป็น ทำเป็น มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีวิถีคิดอย่างมีเหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อส่วนร่วม รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานให้เกิดความสมดุลในการยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมทั้งช่วยเหลือและพัฒนาคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสให้สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น เสริมสร้างความสงบสุขในสังคมรวมทั้งปลูกจิตสำนึกในความรักชาติและความเป็นไทย ให้ประชาชนมีการศึกษาโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 9 ปี ในปี 2549 เพิ่มคุณภาพการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกระดับให้ได้มาตรฐาน ยกกระตือรือร้นการศึกษาของกำลังแรงงานไทยให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของกำลังแรงงาน ในปี 2549 เพิ่มโอกาสการมีงานทำในประเทศไม่ต่ำกว่า 230,000 คนต่อปี ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางสังคมของกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสให้ครอบคลุมทุกคน และเพิ่มแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ดูแลโดยชุมชนให้ทั่วถึง เพื่อให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกด้าน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเกิดความสงบสุขในสังคม

การพัฒนาคุณภาพครูอาจารย์ที่มีอยู่ควบคู่กับการปรับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพและคุณธรรม การปรับหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนปฏิบัติได้จริง และสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การผลิตกำลังคนและฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน เทคโนโลยีสมัยใหม่และพร้อมเข้าสู่เศรษฐกิจยุคใหม่ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีการปฏิรูปการศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะที่ทำให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านคุณธรรม วิชาการ คุณภาพและมาตรฐานฝีมือแรงงาน รวมทั้งตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ.2545-2549 จากแนวคิดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแผนต่าง ๆ ที่สนับสนุนทางด้านการศึกษา แผนพัฒนาจากภาครัฐประกอบด้วยความหมายของการศึกษาที่นักการศึกษาสรุปไว้ได้ดังนี้ การศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์เจริญขึ้นทั้งจิตใจและวัตถุในด้านจิตใจ รู้จักยับยั้งชั่งใจ มีทัศนคติที่มองโลกที่กว้างขึ้นมีอารยธรรม มีการถ่ายทอดไปสู่ลูกหลานเพิ่มพูนปัญญาทักษะในการวิเคราะห์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ในด้านวัตถุทำให้รู้จักคิดค้นประดิษฐ์วิทยาการใหม่ที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้ชีวิตมนุษย์มีความสะดวกสบายขึ้นให้มนุษย์มีอายุที่ยาวนานขึ้นมนุษย์จะมีสิ่งนี้ได้ก็ต้องได้รับการศึกษาซึ่งถ้าประชากรในประเทศไม่ได้รับการศึกษา ส่งผลทำให้ไม่มีความรู้ทักษะไปประกอบอาชีพก็จะเกิดปัญหาว่างงาน

ปัญหาการว่างงานก็เป็นปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะต้องปรากฏเสมอไม่ว่าประเทศนั้นจะพัฒนาหรือด้อยพัฒนา และถ้ามีการว่างงานมาก ๆ จะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ และเสียหายต่อเศรษฐกิจและเป็นภาระต่อสังคมไม่เฉพาะขาดรายได้เท่านั้นยังขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีส่วนช่วยให้คนเป็นโรคประสาทมากขึ้น (สุพัตรา สุภาพ, 2541:30-31) ผลจาก

การขาดการศึกษาที่จะส่งผลทำให้ครอบครัวยากจนหรือต้องทำงานที่ใช้แรงงานก่อนวัยอันสมควร ถ้าไม่ได้ทำงานเยาวชนก็อาจจะใช้เวลาว่างเที่ยวเตร่ มั่วสุมกับเพื่อน ๆ หากคบหาสมาคมกับเพื่อนที่ดีก็จะดีไป แต่หากคบเพื่อนไม่ดีอาจจะกระทำความผิดและเป็นปัญหาสังคมได้ ซึ่งปัญหาสังคมส่วนนี้ทางภาครัฐต่างหาวิธีการแก้ไข โดยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทางด้านทุนการศึกษา ทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา และการพัฒนาฝีมือแรงงานสำหรับผู้ด้อยโอกาสเพื่อช่วยลดปัญหาสังคมและการว่างงานของประชากรลดอัตราการศึกษาให้ลดน้อยลง ซึ่งถ้าพิจารณาแต่เฉพาะทางด้านเศรษฐศาสตร์แล้ว บุคคลแต่ละคนหรือสังคมจะตัดสินใจลงทุนทางการศึกษาต่อเมื่อผลตอบแทนจากการศึกษาสูงกว่าหรืออย่างน้อยเท่ากับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางอื่น อย่างไรก็ตามในสภาพความเป็นจริงการพิจารณาการลงทุนทางการศึกษา จะพิจารณาแต่เฉพาะปัจจัยด้านเศรษฐศาสตร์อย่างเดียวไม่ได้จำเป็นต้องนำปัจจัยด้านสังคมและด้านการเมือง โดยเฉพาะการลงทุนจัดการให้การศึกษาของรัฐบาลพิจารณาร่วมด้วย แม้ว่าอัตราผลตอบแทนจากการศึกษาที่บุคคลได้รับต่ำกว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนอย่างอื่นอยู่บ้างก็ตาม แต่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นก็ช่วยให้บุคคลผู้นั้นมีหน้ามีตาในสังคมหรือเป็นพลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในแต่ละปีภาครัฐก็ทุ่มงบประมาณทางการศึกษาแก่ประชาชนให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง แต่ก็ไม่เท่าเทียมไปในทุก ๆ ที่ เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นหลายประการ

ปัญหาการลาออกกลางคันนี้ถือว่าเป็นความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาของผู้เรียนก็มาจากหลายปัจจัย สาเหตุของแต่ละคน เช่นจำนวนวันที่ขาดเรียนมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการสูญเสียเปล่าทางการศึกษา ถ้าขาดเรียนบ่อยครั้งไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตามต้องลาหยุดช่วยผู้ปกครองทำงานหารายได้ ความสำเร็จทางการศึกษาก็น้อยลงความพร้อมและทัศนคติในกรณีนี้นักเรียนพร้อมที่จะเรียน และมีทัศนคติในทางบวกต่อการเรียน การสูญเสียเปล่าทางการศึกษาน่าจะต่ำลงตรงกันข้าม ถ้านักเรียนไม่พร้อมที่จะเรียนหรือมีทัศนคติไม่ดี ไม่อยากเรียนมองไม่เห็นคุณค่าทางการศึกษาเช่นนี้จะส่งผลให้ความสูญเสียเปล่ามีโอกาสเกิดขึ้นได้มาก (นวลทิพย์ ควกุล, 2527:37-145)

ในปัจจุบันองค์กรภาคเอกชนก็เข้ามาช่วยเหลือผู้ยากไร้ด้อยโอกาสในสังคม โดยทำงานร่วมกับภาครัฐในด้านการฟื้นฟูสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น ฟื้นฟูสภาพจิตใจ และสนับสนุนโอกาสทางด้านการศึกษาโดยที่ไม่หวังผลตอบแทนมาสู่องค์กร ซึ่งเรียกองค์กรเหล่านี้ว่า องค์กรไม่แสวงหากำไร ดังคำกล่าวที่ว่า “ทุกวันนี้องค์กรไม่แสวงหากำไรถือเป็นศูนย์กลางกิจกรรมทางสังคม และมีความสำคัญยิ่งต่อชาวอเมริกันในขณะที่รัฐบาลไม่สามารถปฏิบัติงานทางสังคมได้อย่างเต็มที่ องค์กรไม่แสวงหากำไรกลับสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ลุล่วงได้มากกว่า โดยเพียงแต่ดูแลว่าคนในสังคมมีความต้องการในด้านใดบ้างเท่านั้น” (DRUCKER, 2544: บทนำ)

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไรองค์กรหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทเข้ามาช่วยเหลือผู้ยากไร้ในประเทศไทย โดยเน้นให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้และพัฒนาเด็กตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ และมีสำนักงานตามจังหวัดต่าง ๆ โดยที่หน่วยงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานครมูลนิธิศุภนิมิตเริ่มก่อตั้งในปี ค.ศ. 1950 โดยดร.บ็อบ เพ็ชส์ ผู้นำคริสตชนและนักข่าวชาวอเมริกันได้เดินทางเข้าไปในประเทศเกาหลี และพบเห็นความทุกข์ยากของประชาชนหญิงม่ายและเด็กกำพร้าจำนวนมาก อันเป็นผลมาจากภัยสงครามภายในประเทศขณะนั้นด้วย

ความปรารถนาที่จะหยิบยื่นความช่วยเหลือไปให้ ท่านจึงระดมทรัพย์สินของจากสมาชิกคริสตจักรต่าง ๆ และผู้ที่มีจิตศรัทธาไปบรรเทาทุกข์ให้แก่คนเหล่านั้น และได้ก่อตั้ง “ศุภนิมิตสากล” (World Vision International Organization) ขยายเครือข่ายไปยังประเทศต่างๆทั่วโลก ปัจจุบันมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย เป็น 1 ในกว่า 100 ประเทศทั่วโลกที่เป็นองค์กรร่วมพันธกิจกับองค์กรศุภนิมิตสากลในการนำความช่วยเหลือไปสู่เด็กและผู้ยากไร้ของโลกปัจจุบันมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยมุ่งเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลางการพัฒนามีชุมชนเป็นฐานการพัฒนาและดำเนินพันธกิจโดยมีองค์เยซูคริสต์เจ้าเป็นศูนย์กลางชีวิตในขณะเดียวกัน

มุ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งแก่ชุมชนด้วยการสนับสนุนการสร้างงาน และเสริมสร้างรายได้แก่ชุมชนในลักษณะธุรกิจชุมชนขนาดย่อมด้วย

ปัจจุบันมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย มีพื้นที่ดำเนินงาน 103 โครงการ ใน 50 จังหวัดทั่วทุกภาคของประเทศไทย และมีเด็กในความอุปการะ 112,832 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2550, [www.worldvision .or.th](http://www.worldvision.or.th)) ในจังหวัดสงขลามีพื้นที่การดำเนินงานมี 2 โครงการ คือ โครงการหมู่บ้านทำส้วมดูแลให้ทุนการศึกษาแก่เยาวชนในชุมชนเมืองของจังหวัดสงขลา จำนวน 13 ชุมชน คือ 1. ชุมชนเก้าเส้ง 2. ชุมชนบ่อนวัว 3. ชุมชนร่วมใจ 4. ชุมชนไทรงาม 5. ชุมชนหลังอาชีวะ 6. ชุมชนหัวป้อม 7. ชุมชนทำส้วม 8. ชุมชนบ่อหว่า 9. ชุมชนศาลาเหลือง 10. ชุมชนกุโบร์ 11. ชุมชนหลังพาณิชย์สำโรง 12. ชุมชนริมคลองสำโรง 13. ชุมชนเขารูปช้าง

ส่วนโครงการที่อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา ซึ่งโครงการดูแลให้ทุนการศึกษาแก่เยาวชนในชุมชนชนบท โครงการทำงานครอบคลุมพื้นที่ 2 อำเภอ คือ 1. อำเภอควนเนียง 2. อำเภอลิขินคร และ 7 ตำบล คือ 1. ตำบลบางเหลียง 2. ตำบลห้วยลึก 3. ตำบลป่าขาด 4. ตำบลปากอ 5. ตำบลรัตนภูมิ 6. ตำบลชะแล้ 7. ตำบลควนไส

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนในความดูแลของมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลาว่าสาเหตุสำคัญอะไรที่ทำให้เยาวชนในมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลาต้องลาออกจากการเรียนกลางคันทั้งที่ตนได้รับโอกาสทางการศึกษา และความช่วยเหลือจากมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลาในการที่จะมีอนาคตที่ดีและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยที่มูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลาให้การให้โอกาสทางการศึกษาเป็นการพัฒนาเยาวชน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพมาทำความเข้าใจปรากฏการณ์ปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลา เพื่อทำความเข้าใจในปรากฏการณ์ของปัญหาที่มีอยู่ และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ที่ยังมองไม่เห็น เพื่อที่จะเป็นข้อมูลในการใช้แก้ปัญหาแก่มูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลาโดยตรงและเป็นความรู้สำหรับผู้สนใจ

2. คำถามการวิจัย

1. ปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตจังหวัดสงขลามีลักษณะอย่างไร เงื่อนไขของบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมในสังคม รวมทั้งนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐมีผลต่อการกำหนดความหมายและกำหนดปัญหาการลาออกกลางคันอย่างไร
2. สภาพการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตจังหวัดสงขลาเป็นอย่างไร เกิดขึ้นและดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ

1. เพื่อหาคำอธิบายเกี่ยวกับลักษณะและเงื่อนไขของบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมในสังคมที่มีผลต่อการกำหนดความหมายของสาเหตุปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาถึงสภาพการลาออกกลางคันและการดำรงอยู่ของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยจังหวัดสงขลา

4. ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

เพื่อนำไปใช้ในการเป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาขององค์กรมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา เพื่อที่จะทราบสาเหตุที่บุคคลจะตัดสินใจลาออกกลางคัน บางครั้งเขาอาจจะไม่ยากลากกลางคันแต่เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ บังคับที่เป็นสาเหตุทำให้เขาตัดสินใจลาออกกลางคัน ซึ่งบางครั้งการมองเยาวชนที่ลาออกกลางคันคนทั่วไปอาจมองในแง่ลบว่าบุคคลนั้นเป็นคนที่เกเรไม่สนใจใฝ่ศึกษา ทำให้เยาวชนที่รักการเรียนแต่มีสาเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นที่ทำให้ต้องลาออกกลางคัน ซึ่งงานวิจัยนี้ต้องการเข้าไปศึกษาถึงเงื่อนไขที่ทำให้เยาวชนแต่ละคนตัดสินใจลาออกกลางคัน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลในกระบวนการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาขององค์กรมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาแต่ละคนว่าเยาวชนให้คำอธิบายต่อการลาออกกลางคันของตนอย่างไร เพื่อที่จะได้นำข้อมูลไปใช้ในการแก้ปัญหาที่จะเข้าใจถึงปัญหาที่แท้จริงของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาขององค์กรมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา และเพื่อเป็นข้อมูลการศึกษาวิจัยในงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและสำหรับผู้สนใจต่อไป

5. ขอบเขตการวิจัย

หัวใจสำคัญของการวิจัยนี้เพื่อแสวงหาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นการศึกษาที่มีได้มุ่งทดสอบสมมติฐานเข้าทฤษฎี (Assumption Theoretical Testing) หากแต่เป็นการศึกษาเพื่อหาข้อมูลเชิงทฤษฎี (Theoretical Generating) ดังนั้นพื้นที่และชุมชนที่เลือกศึกษาจึงเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะ ทำให้ได้ข้อมูลอันนำไปสู่การสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) การศึกษานี้เลือกศึกษาถึงพื้นที่ที่มีลักษณะครอบคลุมถึงปรากฏการณ์ของปัญหาการลาออกกลางคันที่มีทั้งในชุมชนเมืองและชุมชนชนบท โดยผลการศึกษาจะเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิเคราะห์ปรากฏการณ์การลาออกกลางคันที่มีสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีลักษณะและเงื่อนไขสอดคล้องกับพื้นที่ศึกษาได้ โดยที่ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ เยาวชนที่เคยได้รับการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาที่ลาออกจากการเรียนไปแล้วของโครงการขององค์การมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ซึ่งมี 2 โครงการ คือ ที่โครงการหมู่บ้านทำสอ้าน จังหวัดสงขลา ซึ่งดูแลให้ ทุนการศึกษาแก่เยาวชนในชุมชนเมืองของจังหวัดสงขลาจำนวน 13 ชุมชน คือ 1. ชุมชนเก้าเส้ง 2. ชุมชนปอนัวว 3. ชุมชนร่วมใจ 4. ชุมชนไทรงาม 5. ชุมชนหลังอาชีวะ 6. ชุมชนหัวป้อม 7. ชุมชนทำสอ้าน 8. ชุมชนป่อหว้า 9. ชุมชนศาลาเหลือง 10. ชุมชนกูโบร์ 11. ชุมชนหลังพาณิชย์สำโรง 12. ชุมชนริมคลองสำโรง 13. ชุมชนเขารูปช้าง ส่วนโครงการที่อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา ซึ่งโครงการดูแลให้ทุนการศึกษาแก่เยาวชนในชุมชนชนบท โครงการทำงานครอบคลุมพื้นที่ 2 อำเภอ คือ 1. อำเภอควนเนียง 2. อำเภอสิงหนคร และ 7 ตำบล คือ 1. ตำบลบางเหลียง 2. ตำบลห้วยลึก 3. ตำบลป่าขาด 4. ตำบลป่ากรอ 5. ตำบลรัตภูมิ 6. ตำบลชะแล้ 7. ตำบลควนไส้ ในการศึกษา

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา จุดประสงค์เพื่อแสวงหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตจังหวัดสงขลา ในการศึกษาในลักษณะความเชื่อ พื้นฐานความเคารพในสิทธิ ความเป็นมนุษย์ มองมนุษย์อย่างเท่าเทียม เคารพในการตัดสินใจของมนุษย์แต่ละคนว่ามนุษย์แต่ละคนจะตัดสินใจในเรื่องใด ๆ ก็จะมีเหตุผลของแต่ละคน งานวิจัยนี้จะไม่มองการตัดสินใจลาออกกลางคันในแง่ลบ แต่จะศึกษาถึงลักษณะเงื่อนไขต่อการกำหนดความหมายในการลาออกกลางคันของบุคคลแต่ละบุคคล ศึกษาสภาพจากการลาออกกลางคันว่าบุคคลแต่ละบุคคลดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างไรบ้าง หลังจากที่ลาออกกลางคันโดยศึกษามุ่งหาข้อสรุปเชิงทฤษฎี (Theoretical Generating) โดยผลจากการศึกษาจะเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ลาออกกลางคันที่สัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีลักษณะเงื่อนไขสอดคล้องกับพื้นที่ที่ศึกษาได้ ซึ่งพื้นที่ที่ศึกษาจะมีลักษณะชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ด้วยวัตถุประสงค์การวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เพื่อเป็นแนวทางสำหรับงานวิจัย เพื่อให้เห็นความกระจ่างชัดต่อปรากฏการณ์ที่ศึกษา ใช้เป็นแนวคิดสำหรับใช้ประกอบเป็นแนวคิดพื้นฐาน การมองปรากฏการณ์การลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตจังหวัดสงขลาแห่งประเทศไทยจังหวัดสงขลา ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาในฐานะรากฐานสำหรับการพัฒนาคนในสังคม

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ โดยการศึกษาจะถูกนำมาพัฒนาประเทศโดยคนเป็นตัวกลางที่ทำหน้าที่นำวิชาการความรู้มาประกอบอาชีพการงาน ซึ่งการประกอบอาชีพไม่เพียงทำงานเพื่อได้มาซึ่งรายได้ แต่ส่วนหนึ่งจากการประกอบอาชีพคือการพัฒนาประเทศ พัฒนาคนให้มีความคิดที่มีเหตุผล มีลักษณะของผู้มีการศึกษา รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด สร้างสมและถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ของมนุษย์เพื่อการแก้ไข ปัญหา ยังให้เกิดความเจริญ การศึกษามีความจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระบบอยู่เสมอ การศึกษามีความหมายกว้างไกลลึกกว่าการเรียนหนังสือและการไปโรงเรียน การศึกษาก่อให้เกิดความเจริญทางวุฒิปัญญา จิตใจ สังคม และพลานามัย การศึกษาดำเนินอยู่เป็นลำดับขั้นในสถานศึกษา การศึกษามีใช้การเรียนรู้เพื่อหาวิชาแต่การเรียนให้เกิดความคิด การศึกษาเป็นการโน้มน้าวทำให้บุคคลเกิดความประจักษ์ใจและพัฒนาความสามารถของตนให้รู้ว่าควรทำอะไรมากกว่าฝึกออาชีพเฉพาะอย่าง (เอกวิทย์ ฌ กลาง อ่างโนนด้าย ไชโยธา, 2534: 125)

ความสำคัญของการศึกษา ผลของการศึกษาช่วยให้คนมีเครื่องมือคือ ความรู้ที่จะรู้ได้ว่า สิ่งใดผิดสิ่งใดถูก สิ่งนี้ควรทำสิ่งนี้ไม่ตีควรหลีกเลี่ยง ผลจากการศึกษาช่วยให้คนเป็นคนที่มีสมบูรณ์ โดยธรรมชาติ ผลจากการศึกษาทำให้เกิดความแตกต่างกันในกลุ่มคน ผลจากการศึกษาทำให้โลกมีความเจริญมากและเสื่อมมาก สิ่งอื่น ๆ ความมุ่งประสงค์ในการศึกษาโดยทั่วไปเพื่อให้รู้ว่าสิ่งนี้ผิดไม่ควรทำ สิ่งนี้ถูกควรทำ หลักการในพระพุทธศาสนามุ่งประสงค์ให้เกิดความคิดดี อันเป็นเหตุให้รู้ดีรู้ชอบและทำดี คนจะดีจริงนั้นต้องรู้ดีคิดดีและทำดี คนมีความรู้ดีแต่มีความคิดไม่ดีคนที่มีลักษณะเช่นนี้ย่อมเป็นอันตรายต่อสังคม คนที่มีความรู้ดีเปรียบเสมือนดอกไม้กำลังบาน คนที่มีความประพฤติดีเปรียบเสมือนดอกไม้ที่สวยงามทั้งสองสิ่งทั้งกลืน มีคนต้องการนำไปปักแจกันบูชา (ยนต์ ชุ่มจิต, 2528: 69)

นอกจากนั้นการศึกษายังช่วยให้มนุษย์มีความเจริญทางด้านจิตใจไปด้วย มองเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตนเอง มองเห็นความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นไม่มองมนุษย์เหมือนกับมองวัตถุ มนุษย์นั้นไม่จำกัดอยู่แค่เป็น “ทรัพยากร” เพราะการมองมนุษย์เป็น “ทรัพยากร” จะทำให้การมองของเราแคบลง มนุษย์เป็นชีวิตที่มีความประเสริฐ มีความสำคัญในตัวมนุษย์ในฐานะที่เป็น “ชีวิต” โดยที่ตัวเองสามารถทำให้เป็นชีวิตที่ดั่งงามสมบูรณ์ได้จะต้องมองเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดว่าจะต้องพัฒนามนุษย์ให้มี “ชีวิต” ที่ดั่งงามในตัวของเขาเอง เป็นชีวิตที่สมบูรณ์ มีอิสระภาพ มีความสุขในตัวเองมนุษย์โดยสัมพันธ์กับการศึกษา การศึกษาสัมพันธ์กับสังคม การศึกษามีบทบาทในการสนองความต้องการสังคม บทบาทในการศึกษาในการนำสังคมนั้นการศึกษาจะต้องเป็นตัวแก้ปัญหาสังคม (พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต, 2539: 4 – 7) ในแง่ของด้านการศึกษากับการพัฒนา ซึ่งการพัฒนาหมายถึง คุณภาพทางความเป็นอยู่ของมนุษย์ที่ดีขึ้น ประกอบด้วยส่วนทางวัตถุ ส่วนทางวัฒนธรรม และส่วนทางการเมืองหรือส่วนทางสังคม การศึกษาจะเอื้อต่อการพัฒนาได้จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้

ประการแรก การศึกษาจะช่วยหล่อเลี้ยงวัฒนธรรม หมายถึงว่า การศึกษานั้นจะต้องต่อต้านวัฒนธรรมต่างแดนอันห่อหุ้มมาในแคปซูลทางการศึกษาหรือมิฉะนั้นจะต้องนำเสนอรูปแบบวัฒนธรรมอย่างอื่นให้ปรากฏด้วย มิใช่ให้มีแต่คนกรอบของวัฒนธรรมต่างแดน

ประการที่สอง การศึกษาจะต้องเอื้อให้มีการกินที่อยู่อย่างเพียงพอด้วย ซึ่งการกินอยู่อย่างพอเพียงนั้นจะต้องอาศัยทั้งทักษะและทัศนคติที่เหมาะสม ถ้าการศึกษาเป็นตัวทำลายวัฒนธรรมของผู้รับการศึกษาและได้จัดตั้งความมุ่งมาดปรารถนาของพวกเขาให้เข้าร่วมกับระบบที่เอารัดเอาเปรียบ พวกเขาจะละเลยที่จะเล่นบทบาททางสังคมและการเมือง ตลอดจนไม่แสวงหาและกระทำการเพื่อยกระดับการกินอยู่ของชุมชนให้ได้ถึงระดับที่เรียกว่าพอเพียง ดังนั้นการศึกษาจะต้องเอื้อให้มีวัฒนธรรมที่เหมาะสมด้วย วัฒนธรรมนั้นก็ควรจะมีทักษะและการทำงานที่อำนวยให้มีวัตถุประสงค์เพียงพอต่อการดำรงชีพ (อดัม เคิล, 2538: 182-183) การศึกษาเป็นตัวเชื่อมให้บุคคลมีเป้าหมายในการดำรงชีวิต ช่วยสร้างและพัฒนาบุคคลให้บุคคลสร้างความเป็นผู้มีการศึกษาเป็นสังคมยุคใหม่

การศึกษา คือ กระบวนการการพัฒนาที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในสหัสวรรษหน้าได้ ทั้งนี้เราจะต้องมีเป้าหมายว่าจะให้สังคมไทยยุคใหม่เป็นเช่นไร แล้วพยายามใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ

เพื่อนำไปสู่เป้าหมายนั้น สังคมไทยยุคใหม่ควรเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ องค์กรทุกองค์กรจะต้องเรียนรู้ตลอดเวลาให้สัมพันธ์กับโลกได้ก้าวไปสู่ยุคข้อมูลข่าวสาร โรงเรียน และสถาบันการศึกษาทุกแห่งรวมทั้งมหาวิทยาลัยตลอดจนสถาบันศาสนา ชุมชน ครอบครัวและสื่อมวลชน จะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาโดยส่วนรวมตลอดชีวิตของคน และโดยส่วนรวมของชาติ ระบบการศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมให้คนรู้จักที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning) และทุกองค์กรมีความตื่นตัวที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ (Learning Organization) ประการต่อมาสังคมเป็นสังคมของคนดี เราสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ให้คนไทยคิดเป็น แต่สิ่งที่สำคัญกว่านั้นคือ ต้องมุ่งให้คนไทยเป็นคนดี เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและสังคมมีความรู้ มีศักยภาพ เป็นสมาชิกที่ดี เราไม่ต้องการคนเก่งที่โกงเก่งด้วย การเป็นคนดีก็เป็นสมบัติประการหนึ่งของคนไทยในอนาคต อาจมีคำถามว่า “คนดี” มีความหมายว่าอย่างไร และมีขอบเขตเพียงใด คำตอบก็คือ คนที่มีคุณธรรมครบตามศาสนาที่ผู้นั้นนับถือ (รุ่ง แก้วแดง, 2542: 36-37)

1.1 เป้าหมายและอุดมการณ์ของการศึกษา

อุดมการณ์ของการศึกษาศสมัยใหม่มีความต้องการพัฒนาประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเป็นหลัก เพื่อนำพาประเทศเข้าสู่ความทันสมัย และเปิดประเทศเพื่อรับความทันสมัยจากต่างประเทศมาพัฒนาในส่วนที่ประเทศยังล้าหลัง และได้กำหนดแบบแผนของลักษณะของผู้มีการศึกษา ความหมาย ความสำคัญของการศึกษา เพื่อสร้างเป้าหมาย อุดมการณ์ทางการศึกษา ศึกษาแนวทางการพัฒนา การศึกษาในระบบ การศึกษาศสมัยใหม่ พิจารณาศึกษาหาแนวทางพัฒนาการศึกษาไทยได้อาศัยหลักการพื้นฐานที่จำเป็น 2 ประการ

ประการแรก หลักการเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของการศึกษาเป็นภาระกิจทางสังคม เพื่อพัฒนาทรัพยากรคน ส่วนเป้าหมาย “ทรัพยากรคน” นี้ควรต้องเข้าใจในความหมายโดยส่วนรวม มิใช่เพียงโดยแยกส่วน ดังที่ท่านพระยาธรรมศักดิ์มนตรี นักศึกษาไทยกล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาเฉพาะสำหรับหมู่คณะ ถึงจะจัดให้สูงสุดเพียงใด ก็มีใช้กำลังอันแท้จริงของชาติบรวาหนึ่งก็ผู้ขึ้นชื่อได้กล่าวไว้ว่า “อย่าเพียรสร้างแต่ยักษ์และเทวดาเลย จงพยายามยกคนทั้งชาติให้สูงขึ้นพร้อมกันเถิด” อันนี้เป็นคติสำหรับการศึกษาศสมัยนี้ ซึ่งต้องผันแปรไปเป็นการศึกษาสำหรับชาติ เมื่อฐานะแห่งชาติหรือคนทั้งหมดเขยิบขึ้นสูงแล้ว ย่อมมีกำลังที่จะแข่งขันต่อสู้กับชาติอื่น ๆ ได้ทุกวิชาชีพ”(เสนห์ จามริก, 2532: 21)

คำกล่าวข้างต้นตรงกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ว่ามนุษย์ทั้งหลายเกิดมามีอิสระและเท่าเทียมกัน ทั้งศักดิ์ศรีและสิทธิทุกคนได้รับการประสิทธิประสาทเหตุผลและมโนธรรม และควรปฏิบัติกับฉันพี่น้อง ในข้อ 26 ที่มีประเด็นว่าด้วยสิทธิทางการศึกษาของบุคคลดังนี้ บุคคลมีสิทธิในการศึกษา การศึกษาจะเป็นสิ่งที่ให้เปล่าโดยไม่คิดมูลค่า อย่างน้อยที่สุดในชั้นประถมศึกษาและชั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาให้เป็นการศึกษาภาคบังคับ ชั้นเทคนิคและการประกอบอาชีพเป็นการศึกษาที่จะต้องจัดให้มีขึ้นโดยทั่วไป และชั้นสูงจะเปิดให้ทุกคนเท่ากันตามความสามารถ การศึกษาจะมุ่งไปในทางพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างเต็มที่ และเพื่อพลังการเคารพต่อสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐานให้แข็งแกร่ง ทั้งจะมุ่งเสริมความเข้าใจ ชันติ และ

มิตรภาพในระหว่างชาติ กลุ่มชาติหรือกลุ่มศาสนา และจะมุ่งขยายกิจกรรมของสหประชาชาติเพื่อการดำรงสันติภาพ (คณะกรรมการประสานงานองค์การสิทธิมนุษยชน, 2540: 4-8) การพัฒนาจึงมีมนุษย์เป็นศูนย์กลางโดยมิได้มุ่งแต่ความเจริญของด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่เกี่ยวโยงถึงการกระจายผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกันและการเพิ่มศักยภาพทางเลือกให้กับมนุษย์ทุกคน สิทธิในการพัฒนา การพึ่งพาตนเอง สิทธิในการกำหนดเจตจำนงของประชาชนและรัฐบาล รวมถึงการป้องกันสิทธิต่าง ๆ ของชนพื้นเมืองดั้งเดิม (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2546: 3) การพัฒนามนุษย์กับการพัฒนาเศรษฐกิจนับเป็นกระบวนการเดียวกัน เพราะกระบวนการศึกษาเป็นกระบวนการสร้างและสะสมทุนทางปัญญา ความรู้ และทักษะ ซึ่งจะ เป็นบ่อเกิดของทุนและวิทยาการตลอดจนนวัตกรรมที่นำไปต่อยอดต่อไป ดังนั้นกำลังฐานะทางเศรษฐกิจที่แท้จริงขึ้นอยู่กับมนุษย์ในประเทศ ระบบการศึกษาอันดำรงอยู่บนฐานคิดอุดมการณ์ของการพัฒนาไปสู่ความทันสมัยที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้กำหนดให้โรงเรียนเป็นสถานที่ผลิตกำลังคน เพื่อตอบสนองต่อการเป็นแรงงานในระบบเศรษฐกิจ ระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนถูกจัดระบบภายใต้หลักสูตร ลักษณะของความรู้แบบราชการที่ถูกบรรจุในหลักสูตรมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อไปทำงานในภาคเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ, 2547: 33-34) โรงเรียนเป็นสถาบันทางการศึกษาที่รัฐจัดให้แก่ประชาชนใช้ในการหาความรู้ไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัย ในการบริหารจัดการโครงการโดยภาครัฐและเอกชน เพื่อมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ศึกษาที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ตามแผนนโยบายในการพัฒนา เพื่อหวังว่าประชาชนจะมีวิถีชีวิต คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งผลให้ประเทศชาติเกิดการพัฒนาทันต่อกระแสโลกาภิวัตน์

1.2 กระบวนการพัฒนาคนให้เป็นผู้มีการศึกษา

การศึกษาเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้คนประสบความสำเร็จดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไป ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับการมุ่งพัฒนาคนให้สมบูรณ์ มีความสมดุลทั้งทางจิตใจ ร่างกาย ปัญญาและสังคม สามารถพึ่งตนเอง ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ พัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สิ่งเหล่านี้จะเป็นรูปธรรมขึ้นมาได้ คนต้องได้รับการศึกษา เพราะการศึกษานอกจากจะทำให้บุคคลมีอาชีพในการเลี้ยงตัวเองได้แล้ว กระนั้น การศึกษายังช่วยพัฒนาคนในด้านต่าง ๆ ทางด้านจิตใจ ลักษณะของผู้มีการศึกษาจะต้องคิดด้วยตนเอง เกิดปัญญา คิดเป็น รู้จักแสวงหาความรู้อย่างอิสระ เรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ จากธรรมชาติ จินตนาการ ความงาม ความจริง ความดี เพื่อเก็บข้อมูลเข้าไปสร้างเป็นโครงสร้างความรู้ในสมอง สามารถควบคุมจิตใจของตนเองให้สงบ มั่นคง จดจ่อกับภารกิจที่จะต้องทำอยู่ในปัจจุบันให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถควบคุมทุกอิริยาบถของชีวิตได้อย่างเหมาะสม อันจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายของชีวิต มีความสงบทางจิตใจ ผ่อนคลายความเครียด มีอารมณ์ดี ร่าเริงเบิกบาน มีความคิดสร้างสรรค์สูง มีพลังความคิดด้านบวก มีความรัก ความเมตตา ซึ่งการศึกษาก็เป็นการพัฒนาการเห็นคุณค่าของตนเอง (Self Esteem) การศึกษาช่วยใน

การเปลี่ยนแปลงนิสัย ทักษะคิด บุคลิกภาพ ความสามารถ รวมทั้งการดำเนินของตนและช่วยในการพัฒนาปัญญา ปัญญาเกิดจากรู้ความเข้าใจที่พัฒนาขึ้นในตัวบุคคล การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นที่สร้างผู้มีปัญญา การศึกษาจะช่วยสร้างให้บุคคลมีการคิดที่ไตร่ตรอง (Reflective Thinking) การคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) และการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Critical Thinking) ความสามารถในการพัฒนาความคิดทั้งสามให้ปัญญา บุคคลต้องใช้เวลาและประสบการณ์ ประกอบกับการได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สมศักดิ์ สันตุระเวชญ์, 2542: 5-9) เมื่อบุคคลเป็นผู้มีการศึกษาแล้วก็จะพัฒนาตนเองรวมถึงสังคมให้เกิดการพัฒนาทัดเทียมกับต่างประเทศที่พัฒนาแล้วในอนาคตข้างหน้าได้อย่างสมบูรณ์แบบ

2. การลาออกกลางคันที่ถูกมองในฐานะความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา

ความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาตามความหมาย หมายถึง การสูญเสียผลประโยชน์ทางการศึกษาในด้านทรัพยากร กำลังบุคคลากร รวมไปถึงการสูญเสียในระดับมหภาคนั้น คือ การสูญเสียการพัฒนาทรัพยากรคนทั้งหมดของประเทศ ในแต่ละปีภาครัฐสนับสนุนทางการศึกษาเพื่อต้องการความสำเร็จทางการศึกษาของประเทศตั้งนโยบายการพัฒนาการศึกษาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่มีนโยบายให้เยาวชนของชาติได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงกัน ปรับปรุงและขยายการศึกษาขั้นประถมศึกษา เพิ่มระดับการศึกษาภาคบังคับ ส่งเสริมอุดมการณ์ศึกษาให้สามารถผลิตนักเรียนนักศึกษาในอาชีพแขนงต่าง ๆ ให้เพียงพอกับการขยายตัวของประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 1พ.ศ. 2504-2509ในบางครั้งการสนับสนุนอาจจะได้รับกันอย่างไม่ทั่วถึงนัก เนื่องจากสภาพภูมิประเทศชุมชนเมืองได้รับการศึกษาที่ดีกว่าชุมชนชนบท เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ยังไปไม่ถึงไหนเท่าที่ควร เป้าหมายการศึกษาจึงมุ่งไปที่ระดับมัธยมศึกษาเป็นหลักใหญ่และทุก ๆ ปีแผนจัดการศึกษาก็จะได้ แต่ชื่อออกมาถึงเป้าหมาย อัตราจำนวนนักเรียนที่ต้องการและเพิ่มขยายขึ้น เทคนิควิธีการที่จะปฏิบัติให้ลุ่ล่งไปตามแผนเป้าหมายนี้ก็คือ การเพิ่มครู โรงเรียนและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งงบประมาณแผ่นดิน เวียนว่ายอยู่เช่นนี้เป็นวัฏจักร (เสน่ห์ จามริก, 2533: 13) ความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาในด้านเศรษฐศาสตร์มองว่า การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพไม่สูงสุด มีการสูญเสียเกิดขึ้น ต้นเหตุของการสูญเสียมีหลายปัจจัยทั้งจากทางด้านโรงเรียน ครู และนักเรียนเอง ในด้านการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนการเรียนการสอนของครูที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ การไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาของนักเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัวนักเรียนที่ส่งผลให้ต้องลาออกจากการเรียน (นวลทิพย์ ควกุล, 2527: 139-145)

ความพยายามของรัฐที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กในวัยเรียนส่วนใหญ่ได้มีโอกาเรียนต่อจาก 6 ปีเป็น 9 ปี ได้เริ่มขึ้นอย่างจริงจังในปีพ.ศ. 2531 โดยรัฐได้แถลงนโยบายการจัดการศึกษาต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2531 ว่าจะขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยจะจัดควบคู่ไปกับการขยายการศึกษาภาคบังคับและการเตรียมพื้นฐานอาชีพ

ให้กับนักเรียนทุกระดับเพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงานและได้ขยายจำนวนโรงเรียนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในแต่ละปี นอกจากนี้ในโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาที่การสอนในระดับมัธยมต้นอยู่แล้วก็ได้เพิ่มจำนวนรับนักเรียนมากขึ้น ขณะเดียวกันก็มีการรณรงค์ให้ผู้ที่ไม่สามารถเรียนต่อได้ในโรงเรียนได้เข้าเรียนต่อในโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539 อ้างถึงในนภากาศ หะวานนท์, 2540: 50) ซึ่งภาครัฐได้ทุ่มงบประมาณทางการศึกษาเพื่อต้องการพัฒนาประเทศเข้าสู่ภาวะทันสมัยในระบบอุตสาหกรรม จึงจำเป็นที่ประชากรในประเทศต้องได้รับการศึกษา ซึ่งการลงทุนทางด้านมนุษย์นั้นเป็นการลงทุนที่ต้องใช้การลงทุนที่สูงและใช้ระยะเวลาที่นานกว่าจะเห็นผล แต่ผลที่เกิดขึ้นประเทศชาติจะได้รับในระยะยาว ซึ่งรัฐก็คาดหวังต่อการสูญเสียจากการลงทุนที่น้อยที่สุดหรืออย่างน้อยก็ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคบังคับ 6 ปี

การมุ่งพัฒนาเน้นทางด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อนำประเทศเข้าสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ดังที่ปรากฏในแนวนโยบายของการพัฒนาประเทศข้างต้น ได้ถูกส่งต่อมายังหน่วยซึ่งถูกกำหนดให้ทำหน้าที่เฉพาะในการผลิตกำลังคน ซึ่งได้แก่ระบบการศึกษาในรูปแบบแนวนโยบายและแผนงานด้านการศึกษา ซึ่งปรากฏในแผนพัฒนาการศึกษาในระยะเวลาเดียวกันกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภาพปรากฏของระบบการศึกษา ซึ่งทำหน้าที่ได้อย่างสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ (มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ, 2547: 129) ในการที่จะทำให้ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงไม่ได้ต้องพึ่งพาจากการลงทุนด้านรัฐเพียงด้านเดียว ขึ้นอยู่กับปัจจัยอันอื่นที่เอื้อให้คนได้รับการศึกษาจากครอบครัว สังคม วัฒนธรรมและชุมชนว่าจะเอื้อให้ประชาชนในชุมชนของตนได้รับการศึกษา เพราะสถาบันเหล่านี้มีความสำคัญและสัมพันธ์กับมนุษย์ในสังคมนั้น เช่น ครอบครัวอาจทำหน้าที่ในเรื่องการผลิต การบริโภค การให้การศึกษาและฝึกฝนให้สมาชิกใหม่ของสังคมรู้จักทำมาหากินเลี้ยงชีพ การดูแลสมาชิกเมื่อเจ็บป่วย และการดูแลสมาชิกที่แก่ชราไม่สามารถทำงานได้แล้ว (นภากาศ หะวานนท์, 2540: 25) สถาบันครอบครัวจึงเป็นสถาบันที่มีการความสำคัญต่อการอบรมสั่งสอนให้ระเบียบสังคม (The Socialization Function) เป็นสถาบันแรกในอันที่จะถ่ายทอดทะนุบำรุงรักษาวัฒนธรรม เป็นสถาบันที่เตรียมตัวเด็กให้ออกไปเผชิญกับสิ่งแวดล้อมที่พ้นจากบ้าน ช่วยอบรมเด็กให้รู้จักกฎเกณฑ์ คุณค่า แบบของความประพฤติ สอนให้เด็กปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม การอบรมนี้มีอยู่ตลอดเวลาและครอบครัวก็เป็นตัวที่จะกำหนดสถานภาพบุคคล (The Status Function) ครอบครัวเป็นผู้กำหนดสถานภาพให้แก่เด็กที่เกิด เรียกว่า สถานภาพโดยกำเนิด เช่น เพศ ฐานะ เป็นชาวนบพ ชาวเมือง ศาสนา สีผิว สถานภาพเหล่านี้บางอย่างอาจเปลี่ยนแปลงได้ หน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตรในด้านคุณภาพ ได้แก่ การให้การศึกษา (รพีพรรณ สุวรรณรัฐโชติ, 2548: 82-83)

การให้การศึกษาของครอบครัวมีตั้งแต่เกิด พอเข้าสู่วัยหนึ่งหน้าที่การให้ความรู้การดูแลในเรื่องการประพฤติปฏิบัติตนตามข้อกำหนดก็จะตกไปอยู่กับสถาบันทางการศึกษาเพื่อที่สถาบันการศึกษาจะผลิตบุคคลที่มีความรู้ความถนัดในสาขาวิชาชีพต่างๆ เพื่อที่จะไปประกอบอาชีพเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พัฒนาสังคม ชุมชน ประเทศชาติ ดังนั้นการได้รับ

การศึกษาจึงมีความสำคัญต่อบุคคลอย่างมาก เพราะการศึกษาจะเป็นตัวช่วยในการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านความคิดของบุคคลให้เป็นบุคคลผู้มีการศึกษาเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น สร้างความภาคภูมิใจแก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชนที่ตนอาศัย สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ จากการชี้ให้เห็นความสำคัญของการศึกษาข้างต้นก็ทำให้เห็นแล้วว่า การได้รับการศึกษาสามารถ ประกอบอาชีพได้แล้วนั้นมีประโยชน์และพัฒนามนุษย์และสังคม

มุมมองด้านหนึ่งคือการที่บุคคลได้รับการศึกษาเป็นโอกาสที่ดีแต่ก็ไม่ใช่อีกโอกาสนั้นในการ พัฒนาการให้มีสถานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกลับละทิ้งโอกาสนั้นคือปัญหาการลาออกกลางคันปัญหา นี้เป็นความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาด้านหนึ่งที่คุณคิดว่าไปหรือสังคมส่วนใหญ่มองว่า เป็นความ สูญเสียเพราะในแต่ละปีรัฐทุ่มงบประมาณในด้านการศึกษาสำหรับประชาชนเพื่อหวังที่จะได้ ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพสำหรับพัฒนาสังคมและประเทศชาติ เมื่อคนหลุดออกจากวงจรทาง การศึกษาที่รัฐได้วางไว้มุมมองที่สังคมมองบุคคลนั้นว่า การที่เขาหลุดจากการเรียนกลางคัน เป็นความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา ดูจากแผนพัฒนาการศึกษาที่ผ่านมาในอดีต เสน่ห์ จามริก ได้ พูดถึงความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาว่า “หากจะมองกันให้พ้นออกไปจากเป้าหมายเฉพาะกิจเพื่อ ผลิตกำลังคน กล่าวคือ โดยคำนึงถึงทรัพยากรคนโดยส่วนรวมของประเทศแล้วก็จะเห็นได้ชัดเจน ว่าได้ก่อให้เกิดความสูญเสียและสูญเปล่าอย่างมหาศาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอให้พิจารณาดูอัตรา ร้อยละของประชากรในวัยเรียน ข้อสรุปที่เห็น ๆ กันอย่างชัดเจนก็คือว่า หลังจากที่ผ่านพ้น แผนพัฒนามาถึง 3 ทศวรรษแล้ว จนบัดนี้เยาวชนของชาติเพียงร้อยละ 34.5 เท่านั้นที่ได้รับโอกาส เข้าเรียนในระดับมัธยม ซึ่งหมายความว่าเยาวชนส่วนที่เหลือออกนั้นคือ เกือบสองในสามต้อง หลุดพ้นออกไปจากระบบโรงเรียนอันเป็นแกนสำคัญของการศึกษาโดยสิ้นเชิง” (เสน่ห์ จามริก, 2537: 10-12)

ปัญหาการลาออกกลางคันก็เป็นความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาด้านหนึ่งที่คุณคิดว่าไปหรือ สังคมส่วนใหญ่มองว่าเป็นความสูญเสีย ในแต่ละปีรัฐทุ่มงบประมาณในด้านการศึกษาสำหรับ ประชาชนเพื่อหวังจะได้บุคคลที่มีคุณภาพ เพื่อนำกำลังไปพัฒนาประเทศเมื่อบุคคลนั้นออกจาก วงจรการศึกษาที่รัฐได้วางไว้ จะมองว่าการลงทุนทางการศึกษากับบุคคลนั้น ๆ เป็นความสูญ เปล่า ซึ่งในความเป็นจริงอาจจะไม่ใช่ความสูญเสียเปล่าในด้านการลงทุนจากรัฐด้านเดียว ในมุมมอง อื่นอาจจะเป็นการได้ประโยชน์ต่อตัวบุคคล ครอบครัวของเขา ชุมชนของเขา เช่น ลาออกจากการ เรียนหรือหยุดพักการเรียนไว้ก่อน เพื่อไปเป็นแรงงานให้กับครอบครัวหรือบางกรณีก็บางคน อาจจะไม่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน เขามีความสุขที่จะเรียนรู้อยู่กับท้องถิ่นมากกว่า ระบบโรงเรียน เป็นต้น นโยบายภาครัฐมุ่งแต่ผลิตกำลังคนสนองตอบภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้คน หลั่งไหลเข้าเมืองในอุตสาหกรรมจนล้นมือถึงการพึ่งพิงชุมชน ภูมิปัญญาและเรียนรู้อยู่กับชุมชน มุ่งแต่ให้เรียนรู้ในระบบโรงเรียนเพียงอย่างเดียว ในความเป็นจริงคนสามารถเรียนรู้จากที่ไหนก็ได้ ถ้ามีความพร้อมที่จะเรียนโดยวิธีใดและเมื่อไรแล้วมาทดสอบเทียบความรู้กับมาตรฐานได้ ตลอดเวลา (รุ่ง แก้วแดง, 2542: 37)

ในงานวิจัยนี้จะไม่มองปรากฏการณ์ลาออกกลางคันในด้านความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา ด้านเดียว แต่จะให้ความสำคัญต่อคำอธิบายของบุคคลต่อเงื่อนไขการตัดสินใจของเขาที่มีผลต่อ

การตัดสินใจลาออกกลางคันว่าแท้จริงการตัดสินใจลาออกกลางคันของบุคคลแต่ละคนในการให้ความหมายลาออกกลางคันของเขาเป็นความสูญเสียเปล่าหรือไม่ และมองว่าเขาได้รับผลดีผลเสียอย่างไร จากนิยามการให้ความหมายลาออกกลางคันของแต่ละบุคคล ในส่วนภาครัฐก็จะได้เห็นแง่มุมบางมุมที่การให้การสนับสนุนทางการศึกษาไม่ใช่แค่สนับสนุนทางด้านงบประมาณในการสนับสนุนทางการศึกษาในด้านเดียวควรมีการมองมุมอื่นเพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาโดยมีพื้นฐานการเข้าใจมนุษย์อย่างแท้จริงแทนที่จะมุ่งพัฒนาคนเพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมเพียงฝ่ายเดียว เพราะมนุษย์มีเหตุผลการตัดสินใจแตกต่างกัน การที่จะพัฒนามนุษย์ในด้านการให้มนุษย์มีการศึกษาเพื่อจะไปประกอบอาชีพได้แล้วนั้นควรจะพัฒนาด้านอื่นควบคู่ไปด้วย เพราะแต่ละด้านมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและเมื่อเข้าใจมนุษย์แล้วก็จะสามารถพัฒนามนุษย์ให้ได้ประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ผลประโยชน์ก็ตกไปยังประเทศชาติ

3. ปรากฏการณ์ทางสังคมกับการนิยามความหมายเกี่ยวกับการลาออกกลางคัน

ในยุคสมัยปัจจุบัน เมื่อรัฐได้ดำเนินนโยบายการพัฒนาประเทศสู่ภาวะทันสมัย ก็ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและทุนของชุมชนที่ไม่เหมือนกัน ชุมชนเองก็ได้มีกระบวนการปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตและมีกระบวนการสะสมทุนเพื่อตอบสนองต่อการเข้ามา ภาวะการณ์ความทันสมัยที่ไม่เหมือนกันตามเงื่อนไขเดิมที่แตกต่างกันไปด้วย (เพ็ญสิริ จีระเดชากุล และมณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ, 2546: 1-11) ทางด้านการศึกษารัฐก็มีนโยบายใช้การศึกษาในการพัฒนาประชาชนในประเทศ ป้อนคนเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจ มากกว่าที่จะเข้าชุมชน เหตุผลก็คือ ต้องพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ที่มีผลดีในด้านการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสาร การแปรรูปสินค้าเกษตรเป็นสินค้าอุตสาหกรรม ทำให้ส่งออกไปยังต่างประเทศในราคาที่สูงกว่าสินค้าเกษตร เป็นต้น แต่ในมุมหนึ่งการพัฒนาที่มุ่งไปยังความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของประเทศโดยการพัฒนาประชากรในประเทศยังตามหลังการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ เช่น การจัดรูปแบบการศึกษาที่ไม่ดูความต้องการของบุคคล ชุมชนหรือนำความรู้ของชุมชนมาใช้ในการเรียนในระบบการศึกษา เพราะระบบการศึกษาในปัจจุบันได้จำกัดอยู่แค่ในโรงเรียนเท่านั้น ความรู้และวิชาการสมัยใหม่จำนวนมากที่ถูกถ่ายทอดในโรงเรียนเป็นความรู้ที่มีได้เกิดขึ้นภายใต้ชีวิตคนในชุมชนและไม่อาจนับได้ว่าเป็นทุนของชุมชนได้ เพราะชุมชนยังไม่สามารถให้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตที่ชุมชนเป็นผู้กำหนดได้ ความรู้หากสร้างโดยผู้ใดความรู้ก็ย่อมเอื้อประโยชน์ต่อผู้สร้างความรู้นั้น เมื่อความรู้สมัยใหม่ถูกสร้างและกำหนดโดยระบบทุน โดยมีรัฐเป็นผู้ส่งผ่านเพื่อนำพาประเทศไปสู่ความทันสมัย ความรู้นี้ก็ย่อมต้องถูกใช้เพื่อการบรรลุต่อเป้าหมายของรัฐและระบบทุน (เพ็ญสิริ จีระเดชากุล และมณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ, 2546: 1-25) จากแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการให้ประชาชนได้รับการศึกษาจะต้องศึกษาถึงเรื่องสภาพของชุมชน ภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่น การพัฒนาชุมชนให้ประชาชนในชุมชนอยู่ดีกินดีสามารถพึ่งพาตนเองในชุมชนของตนไม่หลงไหลไปที่

ภาคอุตสาหกรรมด้านเดียว ในทางด้านนโยบายของรัฐจึงควรสนับสนุนการมีอาชีพในชุมชน การศึกษาวิธีทำมาหากินของชุมชนในอดีตเพื่อที่ประชากรรุ่นใหม่จะได้เรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ ประกอบการเรียนรู้อาชีพที่ทำมาแต่ดั้งเดิมในชุมชนให้เกิดการใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติ มีชีวิตที่พอเพียง สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งวัตถุที่ไม่จำเป็น

ส่วนระบบทางการศึกษาจากระบบการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนที่รัฐกำหนดให้ประชาชนส่วนใหญ่มุ่งเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจ จากปรากฏการณ์ปัจจุบันที่คนมีความเชื่อว่าการศึกษจะช่วยในการพัฒนาศักยภาพของคนและทำให้คนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พ่อแม่จึงสนับสนุนให้ลูกของตนได้รับการศึกษาที่สูง ซึ่งในการเรียนในระดับต้นไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ครอบครัวต้องมีค่าใช้จ่ายสำหรับใช้เป็นค่าเล่าเรียน ค่าเสื้อผ้า ค่าใช้จ่ายส่วนตัว ฯลฯ บางครอบครัวอาจไม่พร้อมในด้านนี้ เนื่องจากสาเหตุความยากจน การมีลูกมากในครอบครัว ปัญหาพ่อแม่ว่างงาน ซึ่งปัญหาเหล่านี้รัฐมีนโยบายให้คนในครอบครัวได้รับการศึกษา ในปัจจุบันนอกจากรัฐเข้ามาช่วยเหลือ องค์กรเอกชนก็ยื่นมือเข้ามาช่วยสนับสนุนทางด้านทุนการศึกษา อย่างเช่น มูลนิธิศุภนิมิตฯ แต่ ณ ปัจจุบันทางมูลนิธิศุภนิมิตฯ ยังพบปัญหาเยาวชนในความดูแลลาออกจากการเรียนกลางคัน จากเหตุปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อครอบครัว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่ยากจน ปัญหาสังคมที่แวดล้อมตัวเยาวชน ปัญหาการโยกย้ายของพ่อแม่ที่เข้าไปทำงานในตัวเมืองละทิ้งชุมชน เนื่องจากถ้าอยู่ในชุมชนก็ไม่มีอาชีพ จึงจำเป็นต้องย้ายครอบครัว ไม่มีที่อยู่เป็นหลักเป็นแหล่ง จึงมีผลต่อการศึกษาของลูกของตน ฯลฯ ซึ่งปัญหาการลาออกกลางคันไม่ใช่เป็นปัญหาที่จากตัวบุคคลเท่านั้น แต่สาเหตุที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กับสิ่งรอบข้างตัวเยาวชนที่งานวิจัยนี้ต้องการเข้าไปค้นหาว่า สาเหตุที่แท้จริงของเยาวชนตัดสินใจลาออกกลางคัน ที่เยาวชนจะตัดสินใจในการลาออกกลางคันว่ามีเงื่อนไขใดที่เกิดขึ้นกับเยาวชนในการตัดสินใจของเยาวชนต่อปรากฏการณ์การลาออกกลางคัน

4. ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริคสัน

1. วิวัฒนาการของทฤษฎี (Approach to Theory Formation)

อีริคสันใช้วิธีการและเทคนิคของจิตวิเคราะห์ในการเก็บข้อมูล เขาให้ความสนใจเป็นพิเศษกับอาการของจิตใต้สำนึกและจิตไร้สำนึกโดยดูพฤติกรรมที่แสดงออก คือ การพูดจาติดต่อกันและการเล่นกัน อีริคสันเห็นว่าการเล่นเป็นสถานการณ์ที่ดีที่สุด ในการศึกษาตนปัจจุบัน (Ego) ของเด็กกลุ่มตัวอย่างของอีริคสันได้มาจากคนไข้ เพราะเขามีความเชื่อว่าพฤติกรรมของคนปกติและคนป่วยนั้น มีลักษณะคล้ายคลึงกัน การศึกษาจากคนไข้นั้นจะสังเกตได้ง่ายกว่าพฤติกรรมนั้นแสดงออกอย่างชัดเจนกว่า เขานิยมเก็บข้อมูลที่มีจำนวนน้อยแต่มีคุณภาพมากกว่าข้อมูลจำนวนมาก ๆ อีริคสันได้ตั้งทฤษฎีของเขาขึ้นมาจากความรู้หลายสาขาวิชา เช่น แนวคิดทางจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ พัฒนาการของเด็ก มานุษยวิทยาด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

2. ลำดับชั้นของชีวิตมนุษย์ (Order of Human Life)

อีริคสันมีความเห็นว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติของจิตมีชั้นวิวัฒนาการคล้ายคลึงกับโครงสร้างทางชีววิทยา เขาเชื่อว่าปรากฏการณ์ทางชีววิทยาและจิตมีความคล้ายคลึงกัน ลำดับชั้นพัฒนาการของมนุษย์นั้นดำเนินไปอย่างมีระบบระเบียบและเป็นระบบเดียวกับวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตทั้งหลายในโลก เช่น สิ่งมีชีวิตเมื่อแรกเริ่มมีในโลก เช่น สิ่งมีชีวิตเมื่อแรกเริ่มมีในโลกนั้นมีระบบร่างกายแรกๆ ประกอบด้วย ปาก ช่องท้อง เท่านั้น และพฤติกรรมส่วนมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกิน การดูด การกลืนเข้าไปเหมือนเช่นพัฒนาการของเด็กในช่วงแรก ซึ่งมีพัฒนาการทางปากก่อนส่วนอื่น เหมือนเช่นปลาชนิดที่เรียกว่า "Jelly Fish" บุคลิกภาพก็พัฒนาเหมือนหลักทางชีววิทยานั้นเอง

อีริคสันเชื่อว่า) มนุษย์นั้นตลอดเวลา ตลอดชีวิตจะต้องดำเนินไปตามระบบทางร่างกาย ระบบความเป็นคนและระบบของสังคมในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมทั้ง 3 ระบบนี้เสมอ เด็กต้องพยายามปรับตัวโดยสภาพทางจิตใจ ร่างกาย ให้เข้ากับสังคม พออายุมากขึ้นร่างกายเจริญเติบโตขึ้น เด็กก็ต้องปรับตัวอยู่เรื่อย ๆ เพราะว่าสังคมกำหนดให้มนุษย์แต่ละวัยมีบทบาทต่างกันไป

3. คุณค่าของพื้นฐานของมนุษย์ (Fundamental Human Values)

อีริคสันไม่มองมนุษย์ในแง่ "ดี" หรือ "เลว" เขามีความเห็นว่าคุณค่าในอันที่จะพัฒนาทั้งทางดีและเลว ทางใดทางหนึ่งก็ได้ เขาเน้นถึงว่ามนุษย์มีคุณค่าตรงที่มีความคิดสร้างสรรค์และปรับตัว มีวิถีทางชีวิตของตนเองและมีอุดมการณ์ มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ที่จะปรับปรุงความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นเรื่อยๆ ไม่ใช่เพื่อให้แค่มิชีวิตรอดเท่านั้น

4. สาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์ (Etiology of Human Behavior)

อีริคสันรับเอาแนวความคิดทางจิตวิเคราะห์เกี่ยวกับแรงขับทางเพศมาคือ แรงขับทางเพศเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมทุกอย่าง พลังงาน หรือแรงขับนี้มีมาตั้งแต่เกิด อีริคสันและ فروยด์ เรียกว่า "Libido" แรงขับนี้เป็นแรงขับที่ต้องการจะมีชีวิตอยู่ แรงขับที่ 2 เป็นแรงขับความก้าวร้าวซึ่งเหมือนกับความคิดของ فروยด์ เกี่ยวกับสัญชาตญาณเกี่ยวกับการตาย แรงขับทั้ง 2 อย่างนี้จะทำหน้าที่เหมือนกับแม่เหล็กอยู่ตลอดเวลา ทำให้ชีวิตมนุษย์เกิดความคับข้องใจอยู่ตลอดเวลาเช่นกัน

นอกจากนั้นอีริคสันยังกล่าวว่ามีคน 3 ลักษณะเหมือน فروยด์ คือ

1. ตนเบื้องตัน (id) คือ ตนที่ประกอบด้วยแรงขับพื้นฐานทั้ง 2 เหมือนสัตว์
2. ตนปัจจุบัน (ego) เป็นตนที่คอยประนีประนอมระหว่างความต้องการของตนเบื้องตัน (id) และตนในคุณธรรม (superego)
3. ตนในคุณธรรม (superego) เป็นสิ่งที่มนุษย์พัฒนาจากประสบการณ์ส่วนตัวรวมกับความ คิด ค่านิยม ทศนคติของที่สำคัญของตัวแทนระบบสังคมที่มีอิทธิพลต่อตน

ตนในคุณธรรมเป็นตัวนำเอาประสบการณ์ในอดีตและปัจจุบันมาปะติดปะต่อกัน และตัดสินใจว่าจะทำอะไร เป็นตัวที่ทำให้ความต้องการในบุคคลและสังคมเข้ากันได้ โดยการปรับตนจากอิทธิพลของกระทรวงการต่าง ๆ ทางสังคม เช่น การเล่น การพูด การคิด และการกระทำต่าง ๆ

5. แกนกลางของระบบการทำงานของมนุษย์ (Core of Human Function)

อีริคสันเห็นด้วยอย่างยิ่งกับฟรอยด์ที่ว่า ลักษณะของแรงขับ (Libidinal) จะแทรกซึมอยู่ในหน้าที่และการทำงานของระบบต่าง ๆ อารมณ์เป็นสิ่งที่เกิดจากการที่บุคคลได้มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับคนอื่น ๆ เราจะศึกษาแกนกลางของพฤติกรรมมนุษย์ได้จากการเล่นของเด็ก เวลาที่เด็กเล่นนั้นสิ่งที่น่าสนใจ คือ

5.1 เด็กเล่นเกมประเภทไหน

5.2 ในการเล่นเด็กใช้ภาษาทั้งที่เป็นคำพูดและไม่เป็นคำพูดอย่างไร

5.3 เด็กได้พยายามดำเนินการเล่นกับเด็กคนอื่นให้เป็นไปในรูปใด และใช้วิธีการอย่างไร

การเล่นของเด็ก ๆ เป็นเครื่องสะท้อนถึงโครงสร้างของสังคมแต่ละสังคมได้อย่างดี เพราะสิ่งที่เด็กสมมติขึ้นมาเล่นนั้น จำลองมาจากสภาพชีวิตจริง ๆ ของสังคมนั้น กล่าวคือ ในการเล่นนั้นเด็กจะพบกับความพ่ายแพ้ ความขมขื่นและความคับข้องใจเหมือนประสบการณ์ในชีวิตจริงด้วย

อีริคสันกล่าวว่า การเล่นเป็นการฝึกตนปัจจุบัน (Ego) ให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นอีริคสันให้ความสนใจในระยะ 2 ปีแรกของชีวิตมาก เพราะถือว่าระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลจะสร้างลักษณะต่าง ๆ ขึ้นมา และในระยะนี้ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบุคคลอื่น ๆ มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก

6. ทารกแรกเกิด (The Newborn)

ทารกแรกเกิดนั้นได้รับพลังที่จะพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองมาแล้ว การที่ทารกมีเพศแตกต่างกันทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่จะพัฒนาตนเองต่างกันด้วย ดังนั้นความแตกต่างในเรื่องเพศนี้เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลอย่างมากมาตั้งแต่แรกเกิด และเมื่อโตขึ้นเขาจะมีอิทธิพลต่อครอบครัวเช่นเดียวกับที่ครอบครัวมีอิทธิพลต่อเขา อีริคสันกล่าวว่า “สังคมต้องการเด็กแรกเกิดเพื่อสืบต่อให้สังคมดำรงอยู่และเด็กแรกเกิดก็ต้องการสังคมเพื่อดำรงชีวิตอยู่ต่อไป”

7. สิ่งแวดล้อมทางสรีระ สังคม และวัฒนธรรมที่เหมาะสม (Physical Social Cultural and Ideational Environments)

อีริคสันเชื่อว่าการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลจะได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ทั้งนั้น แต่จะมีอิทธิพลไปอยู่ในรูปใดก็ขึ้นอยู่กับโอกาสที่เด็กจะได้รับอิทธิพลมา สังคมให้อิสระและโอกาสแก่เด็ก ในขณะที่เดียวกันสังคมก็กำหนดขอบเขตให้เด็กทำสิ่งที่สังคมต้องการด้วย

ในสังคมมีสถาบันต่าง ๆ ที่จะช่วยอบรมกล่อมเกลายบุคคล เช่น โรงเรียนก็สร้างบุคคลให้ดำเนินชีวิตตามแบบคนอื่นในสังคม ศาสนาและปรัชญา也给คำตอบแก่นมนุษย์ในสิ่งที่มนุษย์หาเหตุผลไม่ได้ วัฒนธรรมก็มีบทบาทอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้พ่อแม่จะเป็นคนอบรมสั่งสอนบุตรของตนเองก็ตาม สิ่งทีพ่อแม่สอนนั้นก็ไดมาจากวัฒนธรรมของสังคมอีกทีหนึ่ง

เด็กที่กำลังพัฒนานั้นต้องการสังคมและสังคมก็ต้องการเขาเช่นเดียวกัน (The developing child needs society, and society needs him)

อีริกสันแบ่งระยะพัฒนาการของเด็กออกเป็นขั้นต่างๆ 8 ขั้น โดย 5 ขั้นแรก คล้ายกับขั้นพัฒนาการของฟรอยด์ พัฒนาการแต่ละขั้นติดต่อกันตลอดเวลา โดยมีพัฒนาการทางด้านร่างกายเป็นตัวนำสู่การพัฒนาขั้นต่อไป สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการก็คือ

7.1 แรงขับพื้นฐานภายในร่างกาย

7.2 อิทธิพลจากวัฒนธรรม

7.4 ความแตกต่างของแต่ละบุคคล

ในแต่ละขั้นพัฒนาที่แบ่ง อีริกสันใช้คำเรียกชื่อว่า "Sense of" ก็เพราะเขาเชื่อว่าในแต่ละขั้นเด็กจะต้องพบกับปัญหาเฉพาะ ซึ่งถ้าเด็กแก้ปัญหาได้สำเร็จก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีเหลือตกค้างอยู่ก่อนที่จะก้าวขึ้นสู่พัฒนาการขั้นต่อไป แต่ถ้าแก้ปัญหาไม่ได้ก็จะเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีซึ่งอีริกสันได้แบ่งพัฒนาการทางบุคลิกภาพของบุคคลของการพัฒนาการทางอารมณ์สังคม (Psychosocial Stages) ออกเป็น 8 ขั้นด้วยกัน แต่การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกประเด็นขั้นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยมาเพียง 5 ขั้นเท่านั้นที่ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาสาเหตุที่มีผลต่อการตัดสินใจลาออกกลางคันของเยาวชนผู้ได้รับทุนจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยจังหวัดสงขลา ตามช่วงอายุของเยาวชนที่ลาออกกลางคันจากการเข้าไปสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตจังหวัดสงขลา เพื่อกำหนดประเด็นของการศึกษาโดยใช้ทฤษฎีของอีริกสันอธิบายลักษณะบุคลิกภาพของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนถึงเวลา ณ ปัจจุบัน ว่าพื้นฐานการตัดสินใจของมนุษย์ที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ เกิดขึ้นมานั้นเกิดมาจากสาเหตุหรือปัจจัยใดบ้าง ซึ่งในงานวิจัยนี้คือสาเหตุของการตัดสินใจลาออกกลางคัน ขั้นของการพัฒนาการทางอารมณ์สังคมมีดังนี้

ขั้นที่ 1 ความรู้สึกไว้วางใจหรือรู้สึกไม่ไว้วางใจ (Sense of Trust VS. Sense of Mistrust)
(อายุ 0-2 ปี)

อีริกสันเน้นว่าพื้นฐานการพัฒนาในขั้นต่อไป ขึ้นอยู่กับขั้นแรก เขาเชื่อว่าในระยะปีแรกของชีวิตซึ่งตรงกับ "Oral Stage" เป็นระยะที่เด็กจะเกิดความรู้สึกไว้วางใจและวิธีการที่เด็กจะตัดสินใจว่าโลกนี้ไว้วางใจได้หรือไม่เด็กก็จะวัดจากว่าเขาได้รับความสุขสบายทางร่างกายมากน้อยเพียงไรและมีสิ่งที่ทำให้เขากลับมาน้อยเพียงไร ดังนั้นลักษณะการเลี้ยงดูที่เด็กได้รับจากผู้ใหญ่จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเด็กในวัยทารกยังช่วยตัวเองไม่ได้ เด็กต้องการความอบอุ่น ต้องการอาหารที่เหมาะสมอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ ต้องการความรัก ต้องการให้มีคนคอยปกป้องคุ้มครอง ถ้าหากเด็กได้รับสิ่งเหล่านี้เพียงพอก็จะทำให้เด็กมีความมั่นใจ ไว้วางใจในสภาพแวดล้อมของตน แต่ถ้าเด็กขาดสิ่งต่างๆ เหล่านี้หรือได้รับไม่สม่ำเสมอ ก็จะทำให้เด็กรู้สึก

ว่าเหว่ รู้สึกไม่วางใจในสภาพแวดล้อมของตน จะแสดงพฤติกรรมโดยการร้องกวน โยเย ไม่ดูนม หรือไม่สบายบ่อย ๆ เช่น ท้องเสีย อาเจียนโดยไม่ทราบสาเหตุทางร่างกายและมีผลทำให้เด็กเป็นคนขี้ระแวง ไม่ไว้วางใจผู้อื่นหรือเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่นมากเกินไป

สิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดสำหรับเด็กในช่วงนี้ คือ แม่ (หรือผู้ทำหน้าที่แทนแม่) ซึ่งวิธีการเลี้ยงดูของแม่ไม่ว่าจะเป็นลักษณะการอุ้ม ทำทางการให้นม การยิ้มกับเด็ก ล้วนแต่เป็นการวางพื้นฐานเกี่ยวกับการไว้วางใจสิ่งแวดล้อมให้แก่เด็กทั้งสิ้น

ตัวอย่างการไว้วางใจในสภาพแวดล้อมของเด็ก (Social Trust) เช่น การที่เด็กยอมให้แม่พ้นจากสายตาได้โดยที่ไม่ร้องไห้ตาม หรือเกิดความกังวลใจหรือโกรธ

อนึ่ง การเกิดความไม่ไว้วางใจสามารถพัฒนาไปสู่ความไว้วางใจได้ เมื่อเด็กสามารถแก้ไข ปัญหาได้รับประสบการณ์ทางที่ดีเพิ่มขึ้นภายหลัง ทำให้เด็กชื่นชมกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมเพิ่มขึ้น แต่ผลที่เหลือในทางที่ไม่ดีก็ไม่สามารถจัดไปได้หมดโดยประสบการณ์ในทางที่ดี

บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูเด็กควรสร้างประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความไว้วางใจได้แน่นอน และเป็นพื้นฐานของการพัฒนาการในช่วงต่อไป

อีริกสันเชื่อว่าตนปัจจุบันนั้นไม่ได้เกิดขึ้นภายหลังหากเกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน แต่ตอนที่บุคคลยังเป็นทารกอยู่ตนปัจจุบันยังไม่แข็งแรงพอที่จะทำงานได้อย่างเต็มที่ เมื่อบุคคลค่อย ๆ เจริญเติบโตมากขึ้น ตนปัจจุบันก็เริ่มจะแข็งแรงแสดงออกมา พร้อมกันนั้นก็ควบคุมตนเองเบื้องต้นมากขึ้น ซึ่งอีริกสันคิดว่าการที่ระบบประสาทและสมองมีวุฒิภาวะสูงชันมีส่วนช่วยให้ตนปัจจุบันแข็งแรงขึ้น

ขั้นที่ 2 ความรู้สึกเชื่อมั่นในตน หรือสงสัยไม่แน่ใจในความสามารถของตน (Sense of Autonomy VS. Sense of Doubt and Shame) (อายุ 2-4 ปี)

เมื่อเด็กได้รับการสร้างความรู้สึกไว้วางใจต่อแม่ต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว เขาก็จะเริ่มค้นพบว่า เขามีอิสระที่จะทำบางอย่างได้ กล่าวคือ ในช่วงปีที่ 2 พัฒนาการทางร่างกายของเด็กถึงระยะที่สามารถควบคุมกล้ามเนื้อหูรูดของอวัยวะขับถ่ายได้ ซึ่งระยะนี้เองที่เด็กเกิดความรู้สึกว่าเขามีอิสระในการกระทำบางอย่าง และเขาจะเกิดความตั้งใจที่จำทำพฤติกรรมบางอย่างให้เป็นตามที่เขาต้องการ เช่น ควบคุมว่าจะถ่ายหรือไม่ถ่ายปัสสาวะเมื่อใด ที่ไหน ในระยะนี้บริเวณรอบทวาร (Anal Zone) เป็นศูนย์กลางของพัฒนาการและอีริกสันเชื่อว่าระยะนี้เป็นระยะที่เด็กพัฒนาบุคลิกภาพในเชิงความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) หรือความละอายไม่แน่ใจ (Shame-Doubt)

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็กในวัยนี้ จะมีความสำคัญต่อเด็กมากขึ้น เนื่องจากสังคมจะกำหนดให้เด็กวัยนี้ขับถ่ายเป็นเวลา และเป็นที่เป็นทาง ฉะนั้นสิ่งที่พ่อแม่ควรจะฝึกเด็กวัยนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะพัฒนาการก็คือ การรู้จักเรื่องเวลาและสถานที่ ซึ่งวิธีการฝึกนี้จะมีผลต่อบุคลิกภาพของเด็กเมื่อโตขึ้น กล่าวคือ ถ้าเข้มงวดเรื่องเวลาหรือสถานที่มากเกินไป ก็จะทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจของตนก็คือ มีพฤติกรรมถอยหลังไปสู่แบบเดิม เช่น ทำตัวเหมือนเด็กทารก ไม่ยอมพูดหรือพูดไม่ชัด จู้จี้เรื่องอาหาร ไม่ยอมนอน เป็นเด็กเจ้าอารมณ์ เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดการสร้างบุคลิกภาพแบบยอมตาม ต้องคอยตามหลังผู้อื่นเรื่อยไป เพราะไม่แน่ใจ

ในสิ่งที่ตนเองทำ แต่ถ้าการฝึกนั้นทำด้วยความรักและความเข้าใจ เด็กก็จะเกิดความมั่นใจ รู้สึกมีอิสระที่สามารถควบคุมตนเองได้ และจะก่อให้เกิดบุคลิกภาพแบบเป็นตัวของตัวเอง

ขั้นที่ 3 การเป็นผู้ริเริ่มหรือรู้สึกผิด (Sense of Initiative VS. Sense of Guilt)
(อายุ 4-8 ปี)

วัยที่ผ่านมาเด็กสามารถที่จะควบคุมตนเองได้ พัฒนาการในวัยนี้ก็จะเขยิบขึ้นโดยเด็กพยายามที่จะควบคุมสิ่งแวดล้อมบางอย่างของตนให้ได้

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นในวัยนี้ เพราะสภาพแวดล้อมท้าทายให้เด็กพยายามทำงานเฉพาะอย่างให้สำเร็จด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เด็กพยายามแสดงความสามารถใหม่ๆ ออกมา และแสดงออกมากที่สุดเท่าที่จะมี และถึงแม้จะทำไม่สำเร็จก็จะล้มความล้มเหลวอย่างรวดเร็ว และตั้งต้นใหม่ ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง ก็จะเป็นการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ (Sense of Initiative) ให้กับเด็ก แต่ในทางตรงข้ามหากเด็กถูกตำหนิต์เยียนทุกครั้งที่งานไม่สำเร็จก็จะเกิดความรู้สึกผิด (Sense of Guilt)

ถ้าพิจารณาในแง่จิตวิเคราะห์ ในวัยนี้ตนปัจจุบันเริ่มแข็งแรงมากขึ้น สามารถควบคุมตนเองได้มากขึ้น และตนในคุณธรรมจะเริ่มพัฒนาตัวขึ้น เพราะพ่อแม่จะเริ่มควบคุมให้เด็กทำตามกฎเกณฑ์ของสังคมมากขึ้น พ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญที่ช่วยปลูกฝัง "Superego" ให้กับเด็ก เพราะตั้งกล่าวแล้วเด็กจะพยายามเลียนแบบพ่อแม่ ฉะนั้นพ่อแม่จะต้องทำตัวเป็นแบบที่ดี การอบรมสั่งสอนของพ่อแม่จะไม่ช่วยสร้าง "Superego" ให้กับเด็กได้เลย หากการสั่งสอนนั้นไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริงๆ ของพ่อแม่

อย่างไรก็ตามเด็กวัยนี้มีพฤติกรรมเด่น ซึ่งเหมือนกันทั้งหญิงและชาย ก็คือ การพูด การใช้ภาษา เด็กวัยนี้จะช่างพูด ช่างซักถาม หากพ่อแม่เข้าใจและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กก็จะเป็นโอกาสที่จะถ่ายทอดทัศนคติและค่านิยมทางสังคมให้กับเด็กมาก

ในวัยนี้พ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็กที่อยู่ในวัยนี้ควรที่เข้าใจในวุฒิภาวะการเรียนรู้ของเด็กจากสิ่งแวดล้อมรอบข้างและผู้ดูแล ดังนั้นควรสนับสนุนในการรักการอ่านและการแสวงหาความรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ ซึ่งจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตจังหวัดสงขลาพบว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กตัดสินใจลาออกจากการเรียนกลางคันคือปัญหาการเรียนอ่อนของเด็กการเรียนไม่ทันเพื่อน ปัญหานี้จะเกิดในเด็กพื้นที่ชนบทมากกว่าชุมชนเมือง สาเหตุเบื้องต้นมาจากครอบครัวไม่ค่อยที่จะดูแลเอาใจใส่บุตรหลานและไม่มีเวลาให้ ซึ่งครอบครัวของเด็กในมูลนิธิศุภนิมิตส่วนใหญ่มาจากครอบครัวยากจนจึงต้องออกไปทำงานหารายได้มาจุนเจือครอบครัวจนไม่มีเวลาได้ดูแลบุตรหลาน ประกอบกับผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้่น้อยจึงไม่มีการสนับสนุนให้เด็กวัยนี้ได้รับความรู้ที่เขาควรจะได้รับและบางครั้งครอบครัวพ่อแม่ก็ไม่ได้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก เช่น การเล่นการพนัน ดื่มเหล้า หรือพูดคำหยาบ ฯลฯ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะส่งผลต่อเด็กในการที่เด็กไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเองเพราะไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควรทำให้เด็กขาดทักษะการเรียนรู้ด้อยกว่าเด็กที่ได้รับการส่งเสริมทักษะความรู้ตั้งแต่เด็กจากพ่อแม่และการดูแลตัวอย่างพ่อแม่ที่เป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้ส่งผลถึงเรื่องการเรียนทำให้เด็กเรียนไม่ทันเพื่อน

หรือมีทักษะทางการเรียนต่ำ ขาดความตั้งใจที่จะพยายามในเรื่องของการเรียนทำให้เด็กเกิดความท้อถอยและเบื่อหน่ายกับการเรียนจึงทำให้ตัดสินใจลาออกจากการเรียนได้ เพราะในวัยเด็กเขาไม่ได้ถูกปลูกฝังในเรื่องของการเห็นความสำคัญของการศึกษาจากผู้ปกครองเท่าที่ควร

ขั้นที่ 4 การรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จหรือรู้สึกด้อย (Sense of Industry VS. Sense of Inferiority) (อายุ 9-14 ปี)

ในวัยนี้เด็กได้สำรวจสิ่งแวดล้อมก็จะทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ มากขึ้น และเขาก็จะพบว่า เขาไม่สามารถทำกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้เท่าเทียมผู้ใหญ่ กล่าวคือ เด็กวัยนี้สามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้ใหญ่ทำได้ แต่ได้ไม่ดีเท่าเขาจึงท้อแท้ถดถอยให้กับการทำงานเพื่อให้ดีเท่าผู้ใหญ่ให้ได้ โดยทำราวกับเครื่องจักรในโรงงาน ซึ่งถ้าเขาทำได้สำเร็จก็จะเกิดกำลังใจทำต่อไปไม่หยุดยั้ง แต่ความเป็นจริงก็คือ เขาอาจทำไม่ได้เนื่องจากเขายังเป็นเด็ก ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกด้อย (Feeling of Inferiority)

เด็กวัย 9-14 ขวบนี้จะมีความกลัวมากกว่าเขาจะด้อยกว่าคนอื่น ๆ เขาก็พยายามลบความกลัวนี้ โดยการใช้ออกาสที่เขาอยู่เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในสังคมด้วยการกระทำหรือทดลองโดยใช้ทักษะเบื้องต้นของเขาเอง ซึ่งเขาจะพบว่า การเรียนรู้ด้วยวิธีนี้จะทำให้เขากลายเป็นคนที่มีความสามารถมากขึ้น

ในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับครอบครัวนั้น เมื่อก่อนเด็กเคยมองพ่อแม่ว่าเป็นตัวแทนของสังคม ซึ่งเขาต้องปฏิบัติตามเป็นแบบอย่าง แต่เมื่อถึงวัยนี้เพื่อนและครอบครัวของเพื่อนก็จะมีผลสำคัญต่อเขามากขึ้น และบุคคลที่เคยแปลกหน้าสำหรับเขาก็จะกลายเป็นสิ่งสำคัญที่เขาต้องขบคิดและค้นหาความจริง ทั้งเด็กหญิงและชายจะค้นหาบุคคลที่เขาชื่นชอบเป็นแบบอย่างได้ เพราะพ่อแม่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการในแง่นี้ได้เพียงพออีกต่อไป และในการที่เขาจะเลียนแบบ (Identify) กับบุคคลที่เขาชื่นชอบนั้น เขาจะไม่เลียนแบบทั้งหมด แต่จะเลือกลักษณะในตัวบุคคลนั้นอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีความหมายสำหรับเขาเท่านั้น ในวัยนี้โรงเรียน กลุ่มทางสังคมที่มีสมาชิกวัยเดียวกับเขาจะกระตุ้นให้เขาได้มีส่วนร่วมในสังคมกว้างขวางยิ่งขึ้น ในวัยนี้เด็กจะเขาสู้วัยรุ่นและคบเพื่อนมากขึ้น วัยนี้เด็กจะทำทุกอย่างเพื่อให้ตนเป็นที่ยอมรับจากเพื่อน ๆ เพื่อนจึงมีความสำคัญกว่าครอบครัวตามความคิดของเด็กวัยนี้ ซึ่งเชื่อมโยงกับสาเหตุการตัดสินใจลาออกกลางคันของเยาวชนในความดูแลของมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลา ที่ลาออกกลางคัน

จากการไปสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ศุภนิมิตจังหวัดสงขลาพบว่า สาเหตุที่เยาวชนลาออกกลางคันคือ สาเหตุจากการที่เด็กคบเพื่อน ซึ่งประเด็นที่พบในกรณีนี้จะพบเด็กมัธยมต้นไปจนถึงเด็กมัธยมปลาย ในเด็กมัธยมต้นเด็กจะถูกเพื่อนชักนำไปเล่นเกมสัตามร้านเกมสัต่าง ๆ โดยไม่ยอมไปโรงเรียนจึงทำให้ขาดเรียน เมื่อขาดเรียนบ่อยขึ้นก็จะถูกล้อออกจากโรงเรียนจึงทำให้เด็กตัดสินใจหยุดเรียน ส่วนสาเหตุที่เกิดขึ้นกับเด็กที่ศึกษาในระดับมัธยมตอนปลาย สาเหตุที่หยุดเรียนคือลาออกไปแต่งงานและอยากทำงานตามเพื่อนที่ชักชวนไปทำงานตามโรงงานต่าง ๆ ก็เลยต้องลาออกจากโรงเรียน ซึ่งตรงกับคำอธิบายของทฤษฎีที่ว่า เพื่อนและบุคคลที่ชื่นชอบมีความสำคัญต่อเขา และเขาต้องการเลียนแบบอย่าง การคบเพื่อนสำหรับเด็กในวัยนี้จึงมี

ความสำคัญอย่างมากต่อการชักจูงพฤติกรรม การกระทำของเด็กในวัยนี้ที่ตัดสินใจทำอะไรต่อตนเองเพื่ออนาคต

ขั้นที่ 5 การรู้จักตนเองหรือการไม่รู้จักตนเอง (Sense of Identify VS. Sense of Identify Diffusion) (อายุ 15-25 ปี)

ในวัย 15-25 ขวบนี้ ร่างกายของเด็กจะเจริญและมีวุฒิภาวะเข้าสู่วัยรุ่น มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วจนเด็กไม่แน่ใจว่าเกิดอะไรขึ้น เขาต้องเปรียบเทียบกับเพื่อน ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าเขาเป็นเหมือนเพื่อน ซึ่งอีริกสันได้สังเกตว่า บางสังคมได้มีการช่วยเหลือเด็กวัยนี้ให้มั่นใจมากขึ้น โดยการมีพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ต้อนรับเด็กวัยรุ่น

วุฒิภาวะในวัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ

1. ตน 3 ลักษณะ (id, ego, และ superego) สมดุลกัน เพราะในวัยนี้เด็กได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคม ดังนั้นพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกมาจึงเป็นผลการประนีประนอมกันระหว่างตนเอง เบื้องต้นและตนในคุณธรรม

2. ร่างกายได้พัฒนาระบบอวัยวะเต็มที่ ทำให้ตนเองต้องมีกิจกรรมทางเพศ แต่ความต้องการนี้ก็ไม่ขัดแย้งกับตนในคุณธรรมเพราะไม่ขัดต่อกฎเกณฑ์ของสังคม

ในวัยนี้ตนปัจจุบันมีหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การเชื่อมประสบการณ์ในอดีตและอนาคตเข้าด้วยกัน นั่นคือ เป็นระยะของการสร้างมาตรฐานของตนเอง พยายามแสวงหาความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

เด็กวัยรุ่นนี้จะเห็นว่า การที่เขาเลียนแบบ (Identify) ตัวเองกับตนในอุดมคติ (Ego Ideal) หรือบุคคลที่เขานิยมคนใดคนหนึ่งนั้นไม่ใช่ตนเขาอย่างแท้จริง ซึ่งโดยการที่เขาจะค่อย ๆ รวมผสานสิ่งที่เคยเลียนแบบมาแล้วในอดีต กลายเป็นเอกลักษณ์ประจำตัวของเขาซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะ

อีริกสันได้เปรียบเทียบระยะวัยรุ่นนี้ว่าคล้าย ๆ กับระยะที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองบทบาทต่าง ๆ ก่อนที่จะเริ่มเป็นผู้ใหญ่อย่างจริงจัง (Moratorium)

ซึ่งสิ่งที่เด็กควรรู้จักทดลองปฏิบัติและปรับตัวก่อนเข้าสู่ผู้ใหญ่มีดังนี้

1. การรู้จักใช้เวลาให้ถูกต้อง และมีประโยชน์และจะต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกาลเวลา
2. สร้างความมั่นใจในตนเอง ถ้าที่จะทำตามความสามารถของตนและกล้าเผชิญปัญหาและแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปโดยไม่ปล่อยปัญหาให้ลวงเลยไป
3. ทดลองบทบาทต่างๆ ที่สังคมกำหนดให้
4. การทำงานต้องมีความหวัง และตั้งระดับความสำเร็จในการทำงาน
5. พัฒนารูปแบบของเพศให้เหมาะสมตามกฎเกณฑ์และค่านิยมของสังคม
6. รู้จักเป็นผู้นำหรือผู้ตาม
7. สร้างอุดมคติเป็นของตนเอง และรู้จักพิจารณาเปรียบเทียบศึกษาอุดมคติของบุคคลอื่น

ทั้ง 7 ลักษณะนี้ ถ้าผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กเปิดโอกาสอย่างเต็มที่ ทำให้เด็กมีโอกาสทดลองเพื่อหาประสบการณ์ ก็จะทำให้เด็กวัยรุ่นไม่มีปัญหา ปรับตัวได้สำเร็จ แต่ในทางตรงข้ามถ้าผู้ใหญ่ไม่ให้โอกาสการพัฒนาเอกลักษณ์ของตนก็จะทำให้เด็กสับสนตัดสินใจไม่ถูกว่าจะเลือกแนวทางชีวิตของตนอย่างไร

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ ในวัยนี้พ่อแม่ไม่สามารถมีอิทธิพลเหนือเขาได้ เพราะเด็กวัยรุ่นมีความคิดเปิดกว้างสำหรับสิ่งแปลกใหม่ เขาจะไม่ยึดถือกับคำสั่งสอนดั้งเดิมของพ่อแม่ แต่จะเลียนแบบคนที่ที่อุดมคติตรงกับเขา ในตอนนี้พ่อแม่ไม่จำเป็นจะต้องเป็นผู้สั่งสอนค่านิยม ทักษะคิดต่างๆ อีก เพราะเขาต้องการทดลองด้วยตนเอง เด็กวัยรุ่นจะหันมาหาคนที่มีความเหมือนตนเองคือ เพื่อน ฉะนั้นลักษณะของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นต้องการก็คือ ทำที่ที่แสดงความเป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขและเข้าใจความต้องการของเขา จากการศึกษาชั้นของพัฒนาการทางอารมณ์สังคมของทฤษฎีของอีริกสันพบว่า การที่เด็กจะตัดสินใจทำอะไรหรือพฤติกรรมที่เกิดตัวของเด็กแต่ละคนเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์จากอดีตพ่อแม่และเพื่อนคนรอบข้างหรือบุคคลที่เด็กมองไว้เป็นแบบอย่างก็จะมีผลต่อการพัฒนาทางด้านอารมณ์และบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคนที่เขาจะตัดสินใจทำอะไรก็ตามหรือการมองโลก ซึ่งมูลนิธิศุภนิมิตเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือทั้งการดูแลทางด้านจิตใจของเยาวชนโดยการให้คำปรึกษา ดูแลเรื่องสาธารณสุข สนับสนุนทุนการศึกษาและอุปกรณ์ทางการศึกษา จัดกิจกรรม เพื่อให้การศึกษาทำให้ชีวิตของเด็กดีขึ้นและทางมูลนิธิก็มีการสนับสนุนอาชีพให้แก่พ่อแม่ แต่ก็มีความเหตุอื่นที่ต้องการศึกษาว่า สาเหตุอื่นที่ทำให้เยาวชนในความดูแลของมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลา ลาออกจากโรงเรียนกลางคันว่ามีสาเหตุอื่นใดบ้าง โดยใช้ทฤษฎีบุคลิกภาพของอีริกสันเป็นแนวทางของกรอบความคิดในการศึกษาสาเหตุการลาออกกลางคัน เพื่อให้สามารถมองเห็นประเด็นอื่นนอกจากประเด็นพื้นฐานทางด้านพัฒนาการทางอารมณ์ สังคมของมนุษย์ ตามแนวคิดของอีริกสัน (งามตา วรินทร์านนท์, 2537: 66-194)

5. ทฤษฎีฐานรากวิธีในการสร้างคำอธิบายปรากฏการณ์การลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลา

การแสวงหาคำตอบหรือคำอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆที่อยู่รอบตัว ในเรื่องพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ ปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคม นักทฤษฎีสาขาสังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์ในอดีตอธิบายปรากฏการณ์ที่ตนมีความสนใจใช้เวลาทุ่มเทศึกษาปรากฏการณ์นั้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่ตนศึกษา เมื่อได้ข้อสรุปมักจะออกมาในรูปของ “การสร้างทฤษฎี” (นภภรณ์ หะวานนท์, 2544: 99) แล้วนำข้อสรุปทางทฤษฎีในรูปข้อข้อความ (Statement) มาเชื่อมโยงให้เห็นถึงความเกี่ยวพันระหว่างสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนเฉพาะปรากฏการณ์ที่สนใจศึกษานำมาใช้เป็นพื้นฐานในการอธิบาย หรือคาดทำนายปรากฏการณ์เรื่องนั้นในอนาคตได้ในรูปของข้อเสนอ (Proposition) เนื่องจากข้อเสนอมีโครงสร้างและคุณสมบัติที่

เอื้อต่อการพิสูจน์ด้วยการสืบสาวราวเรื่อง (Investigation) ต่อมนทัศน์ (Concept) ซึ่งคำว่ามโนทัศน์หรือแนวคิดรวบยอดหมายถึง ถ้อยคำที่เลือกขึ้นมาเพื่อใช้แทนปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งหรือหลายปรากฏการณ์ที่เลือกสรรแล้วว่าสอดคล้องกันอย่างเป็นเอกภาพ ซึ่งอาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า มโนทัศน์เป็นคำศัพท์คำหนึ่ง ๆ ที่ทำให้เกิดมิติของการรับรู้หรือจินตนาการขึ้นในใจได้อย่างไม่ยุ่งยาก ทั้งที่คำศัพท์นั้นซับซ้อน เช่น พฤติกรรมการกิน การเปิดรับสื่อหรือประชาธิปไตย เป็นต้น มโนทัศน์ที่เป็นข้อเท็จจริงจะเป็นความรู้แจ่มแจ้งเช่นกัน และความรู้ที่เป็นนามธรรมมากขึ้นก็อาจจำเป็นต้องให้คำนิยามต่อมโนทัศน์ดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจตรงกันและทำให้เกิดจินตนาการในปรากฏการณ์อย่างเดียวกัน เมื่อมโนทัศน์แทนปรากฏการณ์ได้ ดังนั้นการรับรู้ปรากฏการณ์ที่มาจากสัมผัส ประจักษ์ หรือการอ่านก็สามารถสรุปเป็นถ้อยคำได้เช่นเดียวกัน ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นความสามารถในการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2540: 5)

มโนทัศน์หลายนามทัศน์ซึ่งเป็นส่วนประกอบของปรากฏการณ์จริงมารวมกัน เชื่อมโยงเข้าเป็นทฤษฎี ข้อเสนอ (Proposition) จะต้องสามารถอธิบายให้ชัดเจนว่ามโนทัศน์ดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องเป็นเหตุเป็นผลอย่างไรที่จะอธิบายเป็นทฤษฎี เนื่องจากทฤษฎีมีคุณเป็นนามธรรมสูงกว่าปรากฏการณ์จริงของสังคม การเปลี่ยนปรากฏการณ์จริงให้สามารถหาข้อสรุปเชิงทฤษฎีได้นั้น ต้องอาศัยวิธีวิทยา (Methodology) จึงจะทำให้ทฤษฎีมีความน่าเชื่อถือและสามารถอธิบายและทำนายได้สูง

วิธีวิทยาการสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) พัฒนาขึ้นมาจากความเชื่อพื้นฐานที่ว่า การจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์และการอยู่ร่วมกันของมนุษย์จำเป็นต้องเข้าใจถึงกระบวนการที่บุคคลสร้างความหมายกับสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่อยู่รอบตัว วัตถุ เหตุการณ์ต่าง ๆ ฯลฯ เพราะความคิดและการกระทำของบุคคลมีพื้นฐานสำคัญอยู่ที่ความหมายที่ตนเองมีต่อสิ่งต่าง ๆ (นภาพรณ์ ทะวานนท์, 2544: 100)

การสร้างทฤษฎีฐานรากพยายามที่จะตอบคำถามหรือตอบข้อสงสัยของผู้วิจัยในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษา โดยการตอบคำถามหรือข้อสงสัยก็มาจากการทดสอบทฤษฎีของการสร้างความรู้โดยใช้วิธีวิทยาที่สร้างทฤษฎีจากข้อมูลที่มาจากรากฐานสังคม ซึ่งความคิดพื้นฐานของการสร้างความรู้ โดยสร้างจากการสร้างทฤษฎีฐานรากมาจากความเชื่อว่า มนุษย์สร้างความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวขึ้นมาจากความสัมพันธ์กับผู้อื่น สิ่งแวดล้อมรอบตัวหรือความจริง (Reality) ซึ่งจะถูกตีความและให้ความหมายของคนที่อยู่ในสังคมนั้น ๆ และความจริงก็เป็นสิ่งที่คนในสังคมนั้น ๆ สร้างขึ้นสำหรับสังคมของตน

5.1 ลักษณะพิเศษของทฤษฎีฐานราก

วิธีวิทยาของการสร้างทฤษฎีฐานรากจึงเน้นที่การศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม โดยยึดหลักของการทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นค่านิยม แนวคิด ความเชื่อ ทศนะรวมทั้งคำอธิบายพฤติกรรมต่าง ๆ จากโลกหรือมุมมองของคนในสังคมนั้นเอง จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาสร้างมโนทัศน์หาความเชื่อมโยงระหว่างมโนทัศน์ต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปทางทฤษฎีของ

ปรากฏการณ์ทางสังคมที่ต้องการหาคำอธิบาย โดยนัยนี้ปรากฏการณ์ทางสังคมจึงถูกศึกษาอย่างอิสระตามความหมายที่เป็นจริง โดยไม่ถูกตีกรอบอย่างเข้มงวดไว้ล่วงหน้าว่าสิ่งต่าง ๆ มีความหมายต่อคนอย่างไร การสร้างทฤษฎีฐานรากจึงต้องอาศัยกระบวนการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เช่น การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดสนทนากลุ่ม หลักการสำคัญของการสร้างทฤษฎีฐานรากคือ ผู้วิจัยต้องมีความไว (Theoretical Sensitivity) ต่อการที่จะคิดและศึกษาข้อมูลในลักษณะที่จะนำไปสู่การสร้างมโนทัศน์และทฤษฎี ซึ่งความไวต่อทฤษฎีนี้ต้องมีอยู่ทุกขั้นตอนของการวิจัย ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตัวอย่างเชิงทฤษฎี (Theoretical Sampling)

การสร้างมโนทัศน์เชิงทฤษฎี (Theoretical Coding) รวมทั้งการหาข้อสรุปเชิงทฤษฎี (Theoretical Generating) จากการอาศัยกระบวนการนี้ ทฤษฎีฐานรากจึงเป็นทฤษฎีที่มีลักษณะเฉพาะคือ เป็นทฤษฎีที่ถูกสร้างมาจากข้อมูลที่เป็นไปตามปรากฏการณ์จริงมากที่สุด ทฤษฎีฐานรากจึงสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมได้อย่างตรงประเด็นและสอดคล้องกับสถานการณ์จริง หรือบางคนเรียกว่า “ทฤษฎีติดดิน” (นภาภรณ์ หะวานนท์, 2544: 100)

การนำทฤษฎีฐานรากมาใช้ในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์การลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลานั้นต้องสร้างมโนทัศน์ของปรากฏการณ์การลาออกจากการเรียนกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลา นั่นคือเงื่อนไขต่อการตัดสินใจลาออกจากการเรียนกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลาที่ลาออกไปแล้วเป็นมโนทัศน์เชิงสาเหตุ ส่วนมโนทัศน์ที่สองจะเป็นมโนทัศน์ลักษณะของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น นั่นคือชีวิตของเยาวชนหลังจากที่ลาออกกลางคันไปแล้วชีวิตพวกเขาดำเนินไปเช่นไร จากนั้นก็เชื่อมโยงมโนทัศน์ต่างๆที่ได้มาจากข้อมูลที่ไปสัมภาษณ์ระดับลึก (In-dept interview) และการสังเกต (observation) แล้วบันทึกในรูปแบบของข้อความที่แสดงถึงความเกี่ยวพันระหว่างมโนทัศน์ทั้งสองเพื่อหาข้อสรุปเชิงทฤษฎีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนความจริง (Reality) แล้วนำมาตีความ (Interpretation) เพื่อให้ได้ข้อมูลของปรากฏการณ์การลาออกจากการเรียนกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลา จะทำการเก็บข้อมูลเริ่มจากเยาวชนที่ลาออกกลางคันของเยาวชนของมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลาที่ลาออกไปแล้วโดยเก็บข้อมูลไปเรื่อยๆ จนได้ข้อสรุปเชิงทฤษฎีถึงจุดอิ่มตัว (Theoretical Saturation) โดยที่จะไม่กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ไว้ล่วงหน้าเพื่อที่จะได้ศึกษาจากข้อมูลที่เป็นจริงโดยไม่จำกัดอยู่กับทฤษฎีใด ๆ ในการเก็บข้อมูลและอคติของผู้วิจัยจึงจะได้ข้อมูลที่เป็นจริงตามทฤษฎีฐานราก

6. ข้อวิพากษ์ความสำคัญของการศึกษาและปัญหาการลาออกกลางคัน

การศึกษาในยุคปัจจุบันเป็นสิ่งที่มียุทธวิธีในแง่ของการพัฒนาเพื่อความเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัย โดยใช้ทักษะในการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยที่การศึกษาทำหน้าที่ที่กลมกลืนทางสังคม

เตรียมการทางด้านวิชาชีพให้เข้ากับการนำไปประกอบอาชีพในระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ ซึ่งประเทศต่าง ๆ ในโลกมีอุดมการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมไปสู่ความทันสมัยซึ่งได้นำมาเป็นตัวกำกับเป้าหมายในการจัดศึกษาโดยรัฐจะพัฒนาประชากรในประเทศโดยการจัดการศึกษาที่มุ่งความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

โดยที่ปรัชญาทางการศึกษาไม่ได้เน้นที่นำทักษะความรู้ทางการศึกษาไปประกอบอาชีพเท่านั้น การศึกษายังช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น กลายเป็นความมั่งคั่ง ความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดจากการศึกษาพิจารณาเป็น 3 มิติ คือ มิติสติปัญญา (Cognitive Domain) ได้แก่ ผู้เรียนมีสติปัญญาดี มีเหตุผลดีขึ้น มิติจิตใจ (Affective Domain) ได้แก่ ผู้เรียนมีความรู้สึกค่านิยม และคุณธรรมความรับผิดชอบความใฝ่เรียนใฝ่รู้มากขึ้น รอบคอบขึ้น เชื่อมั่นมากขึ้น และมีมิติทักษะ (Psychomotor Domain) ได้แก่ ผู้เรียนมีความสามารถในการทำงานได้ดีขึ้น รวดเร็วขึ้น และมีประสิทธิภาพดีขึ้น (ดนัย ไชยโยธา, 2534 : 118-119) การศึกษาที่ดีและมีประโยชน์นั้นต้องสอนให้คนมีคุณธรรมรู้จักการกำจัดทุกข์ กิเลสที่เกิดขึ้นในใจมองเห็นโลกตามความเป็นจริง เชื่ออย่างมีเหตุมีผลมีการนำเหตุและผลมาช่วยในกระบวนการคิดดังเช่นที่ว่าการศึกษาทำให้คนรอด สังคมรอด คนรอดหมายถึงหมดจากความทุกข์กิเลส สังคมรอดหมายถึงมีความสุขมีสันติภาพเต็มทีในสังคมและเป็นการศึกษาที่จะทำให้คนเป็นมนุษย์ที่เย็นเกิดความสุขสบายภายในจิตใจไม่ร้อนรนดังมีไฟเผาเผาอยู่เช่นทุกวันนี้ อันเป็นภาวะของนิพพานสภาวะธรรมอันเป็นอุดมคติของพระพุทธศาสนาแนวทางการศึกษาเพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายดังกล่าวท่านพุทธทาสสรุปไว้สี่แนวทางดังนี้

ยถาภูติสัมมปปัญญา หมายถึง ให้มีความรอบรู้กระจ่างแจ้งในสภาวะการณที่เป็นจริงหรือรู้จริงอย่างประจักษ์แก่ตัวเข้าไปอยู่ในจิตใจพิสูจน์ประโยชน์นั้นได้ด้วยตนเอง

แนวทางแห่งไตรสิกขาและมรรคมืองค์แปด หมายถึง ให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องดีแล้วทั้งศีลสมาธิและปัญญาจากการประพฤติปฏิบัติบนทางแห่งมรรคที่เป็นอริยสัจแห่งการเข้าถึงซึ่งความดับทุกข์โดยสิ้นเชิง

แนวทางแห่งปฏิจสมุบาท หมายถึง การฝึกอบรมให้เห็นแจ้งในวงจรของการสืบต่อแห่งเหตุปัจจัยที่สร้างต้นเหตุ อุปทานและความทุกข์จนมีความสามารถควบคุมผัสสะไม่ปรุงแต่งเวทนาและไม่ขาดสติสัมปชัญญะเกิดปัญญาประจักษ์ในไตรลักษณ์อนิจจัง ทุกข์ขัง อนัตตา

แนวทางแห่งจิตภาวนา หมายถึง การทำจิตใจให้วัดนา รุ่งเรืองไปตามลำดับด้วยการตั้งใจให้มั่นและควบคุมจิตใจไว้ให้อยู่แต่ในทางที่ถูกต้องดีงาม โดยเริ่มด้วยการปฏิบัติอานาปานสติเบื้องต้น (ท่านพุทธทาสภิกขุ อ่างในยุทธชัย เฉลิมชัย, 2543:6)

นักการศึกษาโลกตะวันตกก็ได้สรุปถึงการศึกษาว่า การศึกษาคือปรากฏการณ์ตามธรรมชาติอย่างหนึ่งในบรรดาปรากฏการณ์อื่น ๆ โดยมุ่งใช้วิธีการทางธรรมชาติวิทยา (Natural Science) การศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการอยู่รอดของเผ่าพันธุ์มนุษย์ใช้กระบวนการทางปัญญาในการดำรงชีวิตในสังคม (James E McClellan อ่างในดนัย ไชยโยธา, 2543: 11) ซึ่งการมองปรัชญาทางการศึกษาตะวันตกจะมองว่า การศึกษาจะนำมาใช้ในการศึกษาธรรมชาติเพื่อให้มนุษย์

อยู่รอดในโลกใบนี้แต่ในปรัชญาการศึกษาของตะวันออกจะมองว่าการศึกษช่วยในการกลมกลืนบุคลิกภาพของมนุษย์ให้มีการพัฒนาพฤติกรรมและบุคลิกภาพที่ดีขึ้น โดยมีแนวคิดทางศาสนามาช่วยในการเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการศึกษาลักษณะแฝงอยู่ในลักษณะการสอนโดยใช้ครูหรือผู้สอนเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่แฝงคุณธรรม

สังคมโลกในอนาคตจะมีการดำเนินเศรษฐกิจการค้าอย่างไรพรมแดนมีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการสื่อสารมีการผสมและความสั่นไหวทางวัฒนธรรมระหว่างกันมากขึ้นทำให้โลกแคบลง ในด้านการเมืองการปกครองแบบเสรีประชาธิปไตยได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ และยอมรับกันทั่วโลก การร่วมมือการแข่งขันในเวทีโลกก็สูงต้องมีการแข่งขันตลอดทุกนาที ซึ่งการที่จะพัฒนาประเทศไทยให้มีความก้าวหน้าทางคุณภาพทั้งทางด้านสังคมเศรษฐกิจจำเป็นต้องที่ประชากรในประเทศต้องได้รับการศึกษาและจัดระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงและสนับสนุนให้มีการสร้างองค์ความรู้เพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศรัฐได้เสนอทางเลือกต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนในการเลือกที่จะศึกษาตามความถนัดตั้งแต่หลักสูตรวิชาไปจนถึงทุนการศึกษา ทุนกู้ยืมต่าง ๆ แต่บางครั้งด้วยปัญหาต่าง ๆ ทางสังคมเศรษฐกิจส่งผลทำให้ประชากรของไทยบางส่วนหยุดเรียนและลาออกไปทำงานด้วยตนเองหรือจากครอบครัว ตรงนี้ทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจในเรื่องของแรงงานฝีมือและความสูญเสียทางการศึกษาที่ได้จ่ายไปกับการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งในส่วนการวิจัยชิ้นนี้ได้กล่าวถึงองค์กรที่เข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือสนับสนุนโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ยากไร้ และเด็กด้อยโอกาสนั้นคือ มูลนิธิศุภนิมิตจังหวัดสงขลา มีบทบาทเข้ามาทำหน้าที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนให้มีการพัฒนาตนเองและท้องถิ่น โดยทำงานร่วมมือ ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะการสนับสนุนทางการศึกษาแก่เยาวชนที่ทางมูลนิธิจะช่วยเหลือเยาวชนตามปณิธานของผู้ก่อตั้งที่ต้องการช่วยเหลือเยาวชนและผู้ยากไร้ แต่ในปัจจุบันมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลาพบปัญหาอุปสรรคที่เยาวชนในความดูแลที่ลาออกจากการเรียนกลางคันเป็นจำนวนมากและเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งสาเหตุของปัญหาที่เด็กลาออกกลางคันก็มีหลายสาเหตุ ซึ่งผู้วิจัยต้องการเข้าไปศึกษาหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาว่าเกิดจากสาเหตุอื่นอีกหรือไม่ จากการที่มูลนิธิศุภนิมิตได้มีการทราบอยู่แล้วโดยวิเคราะห์สภาพปัญหาจากตัวของเยาวชนและสิ่งแวดล้อมรอบข้างที่เป็นตัวทำให้เขาตัดสินใจลาออกกลางคัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. โพรธีตะวัน ปิ่นทิโย (2543:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการออกกลางคันของนักเรียนระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชิงราย ผลการศึกษาสาเหตุการลาออกกลางคันของนักเรียนตามความเห็นของอาจารย์พบว่า สิ่งที่เป็นสาเหตุในระดับปานกลางคือ นักเรียนขาดเรียนโดยไม่ทราบสาเหตุ และอุปสรรคปัญหาด้านยานพาหนะในการไปนิเทศงานของอาจารย์ รวมทั้งสาเหตุอื่นด้วย ซึ่งได้แก่ ความสนใจและรับผิดชอบในการเรียนภาคทฤษฎีในสถานศึกษา การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ในด้านการเรียนของนักเรียนปกติกับนักเรียนทวิภาคีในสถานศึกษา และความเข้มงวดในเรื่องกฎระเบียบของงานปกครอง ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตามความคิดเห็นของครูฝึกพบว่า สิ่งที่เป็นสาเหตุในระดับมากคือ การยึดกฎระเบียบและข้อปฏิบัติในการฝึกงานของครูฝึกและความเข้มงวดในเรื่องกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานประกอบการ ส่วนสิ่งที่เป็นสาเหตุในระดับปานกลางคือ นักเรียนขาดงานโดยไม่ทราบสาเหตุ มีปัญหาเรื่องการลักขโมย ทูจริต ปัญหาเรื่องชู้สาว รวมทั้งเรื่องวัยและวุฒิภาวะของนักเรียนกับครูฝึก ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเกิดปัญหาในการทำงาน

ตามความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า สิ่งที่เป็นสาเหตุในระดับมากคือ ความซ้ำซากจำเจในการฝึกทักษะปฏิบัติ มีความกังวลใจในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เนื่องจากการฝึกงานในกะกลางคืน และสถานประกอบการใช้แรงงานเกินกำหนดเวลาในสัญญาการฝึกอาชีพ มีความเหนื่อยล้าจากการทำงานหนัก ครูฝึกเข้มงวดในเรื่องกฎระเบียบและวิธีปฏิบัติในการฝึกงาน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลง ครูฝึกซึ่งมีผลต่อการฝึกงาน รวมทั้งสาเหตุอื่นด้วย ได้แก่ ความเหมาะสมของค่าตอบแทนที่ได้รับ และสถานประกอบการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่สถานศึกษา จัด ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ควรจัดในระดับชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูง อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ปกครอง และครูฝึก ต้องเพิ่มการดูแลเอาใจใส่ต่อนักเรียนทวิภาคีเป็นกรณีพิเศษในทุกด้าน

2. พรทิพย์ ตั้งไชยวรงค์ (2540: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางสังคมวิทยาและจิตวิทยาสังคมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางพุทธิสัยและจิตพิสัยของนักเรียนที่เรียนเก่ง นักเรียนที่เรียนอ่อน และนักเรียนที่ลาออกกลางคันในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า

1. ตัวแปรด้านภูมิหลังของนักเรียน 2 ตัวแปร คือ ทศนคติของนักเรียนต่อครูผู้สอนและการได้รับการสนับสนุนด้านการเรียนจากครอบครัว มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อคะแนนเฉลี่ยสะสม มโนภาพแห่งตนและความภาคภูมิใจในตนทั้งในการวัดครั้งแรกและครั้งหลัง แต่การศึกษาของผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามดังกล่าว ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์แบบหยั่งลึกผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ ซึ่งมีการศึกษาโดยเฉลี่ยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เห็นความสำคัญของการศึกษาและต้องการให้นักเรียนได้เรียนในชั้นสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ตัวแปรทางสังคมวิทยาและจิตวิทยาสังคม 2 ตัวแปร คือ การอ้างสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลว และการรับรู้ผลการประทัตตราจากการปฏิสังสรรค์กับครูและเพื่อน มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อตัวแปรคะแนนเฉลี่ยสะสม มโนภาพแห่งตนและความภาคภูมิใจในตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 เท่านั้น จากการสัมภาษณ์แบบหยั่งลึกพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวุฒิภาวะน้อยเกินกว่าที่จะคิดหาสาเหตุผลว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวมาจากสาเหตุใดและยอมรับการประทัตตราเมื่อได้ปฏิสังสรรค์กับครูและเพื่อน ในขณะเดียวกัน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 มีวุฒิภาวะพอที่จะคิดหาสาเหตุและยอมรับหรือไม่ยอมรับ การประทับใจจากการปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนได้

2. ค่าเฉลี่ยของมโนภาพแห่งตนและความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ซึ่งสูงขึ้นตามระดับชั้นเรียน แต่ คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 น้อยกว่าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 จากการสัมภาษณ์พบว่า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวิชาหนักและยากขึ้นกว่าในชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 1 และ 2 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ พบว่า นักเรียนที่ เรียนเก่งมีคะแนนเฉลี่ยสะสม มโนภาพแห่งตน และความภาคภูมิใจในตนสูงกว่านักเรียนที่เรียน อ่อน และนักเรียนที่ออกกลางคัน นักเรียนที่เรียนอ่อนมโนภาพแห่งตน และความภาคภูมิใจในตน สูงกว่านักเรียนที่ออกกลางคัน ยกเว้นนักเรียนที่ออกกลางคันมีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่านักเรียนที่ เรียนอ่อน

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการวัดครั้งแรกและครั้งหลัง ของตัวแปรคะแนนเฉลี่ยสะสม มโนภาพแห่งตน และความภาคภูมิใจในตน สำหรับกลุ่มนักเรียน ทั้ง 9 กลุ่ม พบว่า ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยในกลุ่มชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีมากกว่าชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 และในกลุ่มนักเรียนที่เรียนเก่งมีค่ามากกว่านักเรียนที่เรียนอ่อนและกลุ่ม ออกกลางคัน

3. เชาวลิต พึ่งโกคา (2539: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสาเหตุการลาออกกลางคันของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) แผนกวิชาช่างเชื่อมและโลหะแผ่น กรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ความ คิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการลาออกกลางคันของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู- อาจารย์ผู้สอน สรุปได้ดังนี้ ด้านสถานศึกษา (โรงฝึกงานช่างเชื่อมโลหะแผ่น) คือ สภาพมลภาวะ ภายในโรงฝึกงาน ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน คือ การจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้อง กับสภาพและความจำเป็นต่อการเรียนการสอน ด้านลักษณะของวิชาชีพและผู้เรียนคือ พื้น ฐานความรู้ของนักเรียนก่อนเข้ามาเรียน ด้านนโยบายการรับนักเรียน คือ การแนะนำการศึกษา ต่อด้านวิชาชีพให้กับโรงเรียนต้นสังกัด

แนวทางการแก้ไขปัญหาการลาออกกลางคันของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู-อาจารย์ผู้สอน สรุปผลได้ดังนี้ ด้านสถานศึกษา (โรงฝึกงานช่างเชื่อมโลหะแผ่น) คือ ควร จัดเตรียมวัสดุฝึกสอนให้เพียงพอกับการปฏิบัติงานของนักเรียนตามสภาพเป็นจริง ด้านการ บริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน คือ ควรจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมสอดคล้องกับ หลักสูตรตามสภาพเป็นจริง ด้านลักษณะของวิชาชีพและผู้เรียน คือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ ในการพัฒนาปรับปรุงแผนกช่างเชื่อมและโลหะแผ่นอย่างจริงจัง ในด้านการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมกับแผนกช่างอื่น ๆ ด้านนโยบายการรับนักเรียน คือ ควรรับจำนวน นักเรียนให้เหมาะสมกับจำนวนของเครื่องจักรอุปกรณ์ที่มีอยู่ในโรงฝึกงาน ด้านอื่น ๆ คือ ผู้บริหาร

และครู-อาจารย์ผู้สอนต้องชี้แจงด้านทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและผู้ปกครอง ให้ทราบถึงความ เป็นจริงในโอกาสการมีงานทำ และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

4. เบื้องจาก สุธะพินทุ (2536: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องสาเหตุของการสูญเปล่าทาง การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรณีศึกษาของวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลการวิจัยพบว่าสาเหตุการสูญเปล่าทางการศึกษา ความคิดของกลุ่ม ประชากร คือ การติดยาเสพติด ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษา ขาดความอบอุ่นจาก ครอบครัว ปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนในวิทยาเขตไม่ได้ ไม่มีวิธีแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียน กิจกรรมนักศึกษา ไม่ทำให้นักเรียนได้ดีขึ้น มีความกังวลใจในเรื่องต่างๆ อยู่เสมอ ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และไม่ชอบแผนที่ไม่สมควรใจ

5. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยทีดีอาร์ไอ (TDRI): 2550 (อ้างใน หนังสือพิมพ์มติชน) จากการวิจัยพบว่า หากคนในชนบทได้เรียนสูงกว่าระดับประถมศึกษาจะมี ส่วนช่วยให้หลุดพ้นความยากจนได้ การศึกษาในทุกๆระดับมีบทบาทสำคัญต่อความยากจน เพราะ การศึกษาทุกระดับมีส่วนช่วยลดโอกาสที่จะตกอยู่ในความยากจน แต่สำหรับในเขตเมืองพบว่า การศึกษาระดับประถมศึกษาไม่มีส่วนช่วยในเรื่องความยากจน และไม่มี ความแตกต่างระหว่างคนที่จบประถมศึกษาปีที่ 6 หรือประถมศึกษาปีที่ 4 ในขณะที่ชนบทการศึกษามีผลสำคัญ ต่อคนข้างมาก และที่น่าสนใจคือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่แม้จะมีส่วนช่วยให้หลุดพ้น ความยากจนได้ทั้งในเขตเมืองและชนบทเริ่มมีบทบาทลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจนจนแทบจะไม่มีผล ช่วยลดความยากจนแล้ว ในปี 2549 สํารวจพบว่า เด็กนักเรียนอายุ 6-11 ปี มีอัตราการเข้าเรียน ระดับประถมศึกษา 88.7% และเด็กวัยเรียนอายุ 12-14 ปี มีอัตราการเข้าเรียนในระดับมัธยมต้น 73.2% โดยเด็กในภาคอีสานมีอัตราเข้าเรียนต่ำสุดทั้ง 2 ระดับ และพบว่า นักเรียนในภาคอีสาน ได้รับการอุดหนุนรายหัวต่ำสุดในเกือบทุกระดับการศึกษา ยกเว้นระดับก่อนประถมศึกษาและ ประถมศึกษาเท่ากับว่าการกระจายงบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างไม่เป็นธรรม ซึ่งในปี 2549 รัฐมี งบประมาณให้การศึกษทั้งสิ้น 267,430 ล้านบาท โดย 30% เป็นรายจ่ายเพื่อการศึกษา สำหรับเด็กในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และใน 28.1% ให้กับภาคอีสาน 16.1% และ 12.1% ของเด็กภาคเหนือและภาคใต้

การส่งเสริมการศึกษาภาคบังคับภาครัฐควรสนับสนุนงบเพื่อการบริหารการศึกษาให้เด็กที่ ขาดโอกาสอีกประมาณ 1,984 ล้านบาท ควบคู่กับการอุดหนุนด้านอุปสงค์ ส่วนรายจ่ายเพื่อ การศึกษาที่ภาครัฐควรเรือนให้กับบุตรพบว่า ครัวเรือนทั่วไปใช้จ่ายเพื่อการศึกษาภาคบังคับ 10,270 บาท ต่อคนต่อปี ครัวเรือนที่ยากจนมีค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาเพียง 5,158 บาท ต่อคนต่อปี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ต้องการศึกษาถึงสาเหตุที่มีผลต่อการตัดสินใจลาออกจากการเรียนกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ว่าเยาวชนทำไมต้องตัดสินใจลาออก ทั้งที่ตนเองมีโอกาสดำเนินการศึกษาโดยดูจากปัจจัยพื้นฐานของเยาวชนและปัจจัยสิ่งแวดล้อม คือ ครอบครัว สังคม ว่ามีผลต่อการตัดสินใจหรือไม่ อย่างไร เพราะจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ทำงานเกี่ยวกับเยาวชนของมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลา พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้เยาวชนลาออกจากการเรียน คือ การลาออกไปมีครอบครัว การคบเพื่อนเกเรชักชวนกันหนีโรงเรียนไปเล่นเกมตามร้านเกมส์ การลาออกจากการเรียนออกมาเพื่อทำงานช่วยเหลือครอบครัว การไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาของตัวเยาวชนและผู้ปกครอง ซึ่งประเด็นเหล่านี้ยังอยู่ในการศึกษาวิจัยที่ผู้วิจัยเข้าไปทำการศึกษาข้อมูลในการวิจัยต่อไป

แต่ผู้วิจัยเชื่อว่าจะมีสาเหตุอื่นที่บางครั้งอาจมองไม่เห็นจึงต้องการเข้าไปหาคำตอบเพื่อจะได้สาเหตุของปัญหาและทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวจัยเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงที่ส่งผลกระทบต่อให้เยาวชนที่ได้รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลา ลาออกจากการเรียนก่อนจบปริญญาตรี ศึกษาถึงกระบวนการทางด้านความคิด การมองโลกที่ก่อให้เกิดสาเหตุของพฤติกรรมที่ทำให้เขาตัดสินใจลาออกจากการเรียนกลางคัน ทั้งที่ครอบครัวไม่มีโอกาสจะส่งให้เรียนหนังสือ พอเขาได้รับทุนการศึกษามีสาเหตุใดที่เขาลาออกทั้งที่ได้รับโอกาสที่ดี โดยศึกษาจากกลุ่มประชากรที่ลาออกกลางคัน ในปีการศึกษาที่ผ่านมาของเยาวชนมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลา โดยมีรายละเอียด การดำเนินการดังนี้

การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

ครั้งแรกผู้วิจัยเข้าไปสัมภาษณ์พูดคุยกับเจ้าหน้าที่ที่ทำงานในมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลา เพื่อใช้ข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงาน โดยคุยถึงประเด็นปัญหาสาเหตุของการลาออกของเยาวชนที่ได้รับทุนการศึกษาส่วนใหญ่จะลาออก เพราะมีสาเหตุจากเพื่อน และลาออกไปแต่งงาน ทั้งเยาวชนชายและเยาวชนหญิง ซึ่งผู้วิจัยคิดว่ายังมีสาเหตุที่ยังต้องศึกษาถึงสาเหตุของปัญหาอื่นที่เกิดขึ้น

การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวข้องดังนี้ คือ แนวคิด และความหมายของการศึกษาตามที่นักการศึกษาท่านต่าง ๆ ได้ให้ความหมายและนิยามไว้ ทฤษฎีบุคลิกภาพของอีริคสัน ทฤษฎีฐานราก และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวคิดในการวางแผนการรอบแนวคิดในการศึกษาเก็บข้อมูลอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะทำการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลไว้ 2 กลุ่มในการเก็บข้อมูลของเยาวชนที่ลาออกกลางคันของมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลา ซึ่งแบ่งตามโครงการของมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลาที่เกี่ยวกับการให้ทุนการศึกษาแก่เยาวชนมี 2 โครงการ คือ

1. โครงการที่หมู่บ้านท่าसान อำเภอมือ จังหวัดสงขลา
2. โครงการที่อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา

ซึ่งจากการเข้าไปสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พบว่า ปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่ได้รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลา พบว่า โครงการที่หมู่บ้านท่าसानพบปัญหาการลาออกกลางคันเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงตัดสินใจที่จะเก็บข้อมูลที่หมู่บ้านท่าसानเป็นหลักและเก็บข้อมูลประชากรที่อำเภอควนเนียงเป็นรองจากโครงการที่หมู่บ้านท่าसान โดยจะทำการเก็บข้อมูลกับประชากรที่ลาออกจากการเรียนไปแล้ว เพื่อถามถึงสาเหตุของปัญหาว่าอะไรที่เป็นสาเหตุทำให้เขาตัดสินใจลาออกจากการเรียน และถามถึงผลกระทบว่าในการตัดสินใจลาออกจากการเรียนในตอนนั้น เขาได้รับผลกระทบหรือไม่จากการตัดสินใจ และเกิดผลกระทบต่อเขาอย่างไร

บ้าง โดยผู้วิจัยจะเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักจะร่วมกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลาในการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก

พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาครั้งนี้ คือ โครงการของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาที่ทำงานเกี่ยวกับการสนับสนุนเรื่องการศึกษา โครงการที่หมู่บ้านท่าสอ้าน และโครงการที่อำเภอควนเนียง ซึ่งเป็นการสนับสนุนแก่เยาวชนในชุมชนเมือง นั่นคือ โครงการที่หมู่บ้านท่าสอ้าน ซึ่งลักษณะการดำเนินการจะมีที่ทำการตั้งอยู่ในหมู่บ้านท่าสอ้านอำเภอเมืองจังหวัดสงขลา ทำงานดูแลและสนับสนุนเรื่องทุนการศึกษา ทุนค่าเล่าเรียน ทุนเสื้อผ้า อุปกรณ์การเรียน ดูแลให้คำปรึกษาสุขภาพอนามัยแก่เยาวชน มีเจ้าหน้าที่แนะนำให้คำปรึกษาดูแลพัฒนาจิตใจ จัดกิจกรรมสนับสนุนแก่เยาวชนในเขตเทศบาลเมืองสงขลาทั้งหมด 13 ชุมชน คือ ชุมชนแก้วเสด็จ ชุมชนบ่อนวัว ชุมชนร่วมใจ ชุมชนไทรงาม ชุมชนหลังอาชีวะ ชุมชนหัวป้อม ชุมชนท่าสอ้าน ชุมชนบ่อหว้า ชุมชนศาลาเมือง ชุมชนกุโบร์ ชุมชนหลังพาณิชย์สำโรง ชุมชนริมคลองสำโรง และชุมชนเขารูปช้าง ซึ่งชุมชนเหล่านี้เป็นชุมชนเมือง การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเห็นถึงสาเหตุของการลาออกกลางคันของเยาวชนในชุมชนเมืองและชุมชนชนบท นั่นคือ โครงการที่อำเภอควนเนียง ซึ่งลักษณะของอำเภอควนเนียง เป็นชุมชนชนบทที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง โครงการมูลนิธิศุภนิมิตที่อำเภอควนเนียงจะดูแลเยาวชนครอบคลุมพื้นที่ 2 อำเภอ คือ 1. อำเภอควนเนียง 2. อำเภอสิงหนคร และ 7 ตำบล คือ 1. ตำบลบางเหลียง 2. ตำบลห้วยลึก 3. ตำบลปากขาด 4. ตำบลป่ากรอ 5. ตำบลรัตนภูมิ 6. ตำบลชะแล้ 7. ตำบลควนโส ในการศึกษา

จะได้ทราบถึงข้อมูลในการศึกษาว่าเยาวชนในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทได้สร้างเงื่อนไขความหมายของการลาออกกลางคันของตนเองว่ามีความแตกต่างหรือคล้ายคลึงกันอย่างไร และได้ทราบถึงสาเหตุที่ทำให้เยาวชนตัดสินใจลาออกกลางคันจากการเรียน ว่าการลาออกกลางคันมาจากสาเหตุใดบ้าง เพราะอะไรเขาถึงตัดสินใจลาออกกลางคัน

การเข้าสู่พื้นที่ศึกษา

หลังจากเลือกพื้นที่ศึกษาได้แล้ว คือ โครงการมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลาโครงการที่หมู่บ้านท่าสอ้าน และอำเภอควนเนียง ผู้วิจัยจึงสร้างแนวคำถาม (Guideline) ที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาพื้นที่ที่จะเลือกศึกษาก่อนลงพื้นที่ โดยแนวคำถามที่สร้างขึ้นจะใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ระดับลึก (Indept Interview)

จดข้อมูลภาคสนาม (Observation and Field- Note) โดยหลังจากเข้าสู่พื้นที่ศึกษาแล้ว ผู้วิจัยจึงเริ่มดำเนินการขั้นต่อไป คือ การเก็บข้อมูลโดยใช้แนวคำถามด้วยวิธีการเก็บข้อมูลข้างต้นแล้วประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

อนึ่งเพื่อให้ได้แนวคำถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้อย่างชัดเจนเหมาะสม ผู้วิจัยจึงได้สร้างแนวคำถามแบบปลายเปิด โดยยึดวัตถุประสงค์ในการวิจัย ปัญหาการวิจัย และกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นคำถาม เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุม โดยแนวคำถามที่สร้างขึ้นนี้ ผู้วิจัยจะนำไปใช้เป็นแนวทางประกอบการศึกษาในพื้นที่ โดยการสัมภาษณ์

ระดับลึก และการสังเกตตามหลักตามหลักการวิจัยเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในฐานะเป็น เครื่องมือที่สำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำถามจากแนวคำถามที่สร้างขึ้นนี้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความต่อเนื่องในการเก็บข้อมูล และเพื่อให้ได้แนวคำถามที่มีความชัดเจนและเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในพื้นที่ศึกษา ผู้วิจัยจึงสร้างแนวคำถามโดยการร่างแนวคำถามให้ครอบคลุมตามรายละเอียดของวัตถุประสงค์การวิจัย ปัญหาในการวิจัยและกรอบแนวคิดในการวิจัย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาขอคำปรึกษาจากอาจารย์ผู้ควบคุมการทำปริญญาโท ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสร้างทฤษฎีจากฐานราก (Grounded Theory) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแนวคำถามที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลว่า การใช้แนวคำถามดังกล่าว และข้อมูลการสัมภาษณ์ระดับลึกของผู้วิจัยทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ชัดเจนตรงประเด็นหรือไม่ และควรปรับปรุงอย่างไร แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขแนวคำถามและภาษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ระดับลึกให้มีความเหมาะสมที่สุด แล้วจึงนำไปใช้ในพื้นที่ศึกษา (ศิริกาญจน์ โกสุมภ์, 2542: 78-80)

เพื่อให้การเข้าสู่พื้นที่ศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ผลสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิต ทั้งสองโครงการ เริ่มเก็บข้อมูลจากโครงการที่มีการลาออกมากที่สุดก่อน คือ โครงการที่หมู่บ้านท่าสอ้าน โดยการทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังมูลนิธิศุภนิมิต ทั้งสองโครงการในจังหวัดสงขลา และไปพบเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับหัวหน้าของทั้งสองโครงการ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลลักษณะทั่วไปของการทำงานของมูลนิธิศุภนิมิต ทั้งสองโครงการ ในการสนับสนุนทางการศึกษาแก่เยาวชนและขอความร่วมมือทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลาสองโครงการ คือ โครงการที่หมู่บ้านท่าสอ้าน และโครงการที่อำเภอควนเนียง ผู้วิจัยจะอธิบายรายละเอียดวัตถุประสงค์ของงานวิจัยให้ทราบ ทางด้านเจ้าหน้าที่ก็ให้คำแนะนำเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับมูลนิธิศุภนิมิตมาให้ผู้วิจัยศึกษา

ส่วนการเข้าไปในพื้นที่ศึกษา ผู้วิจัยจะเลือกประชากรที่ลาออกกลางคัน และเข้าไปยังชุมชนที่เยาวชนอาศัยอยู่ โดยเข้าไปกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิต เข้าไปแนะนำตัวกับเยาวชนครอบครัวของเยาวชน ผู้นำท้องถิ่นว่าผู้วิจัยเป็นใคร มาจากหน่วยงานใด ชี้แจงจุดประสงค์การเก็บข้อมูลของผู้วิจัย ว่าผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายอย่างไร และชี้แจงว่าผลจากการวิจัยของผู้วิจัยมีประโยชน์อย่างไร และในบางกรณีอาจจะให้ผู้นำชุมชนพาผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูล เพื่อจะได้สร้างความไว้วางใจกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลหลัก นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้ทราบถึงสภาพของชุมชน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนผ่านผู้นำชุมชนหรือผู้รู้ในชุมชนนั้น ๆ การดำรงชีวิตของคนในชุมชนมีลักษณะอย่างไร เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับการวิจัย ซึ่งเป็นรายละเอียดที่จะทำให้ได้ข้อมูลที่ศึกษาครอบคลุมมากขึ้น เมื่อพบปะผู้ให้ข้อมูลหลักแล้วผู้วิจัยจะเข้าไปนัดแนะวันเวลาที่สัมภาษณ์ในวันต่อไป

การเตรียมตัวเข้าสนาม

เครื่องมือการวิจัยและวิธีการเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้คำตอบการวิจัยตรงตาม que ผู้วิจัยต้องการ และครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่มุ่งศึกษา โดยใช้เทคนิคมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี สร้างความสนิทสนม บรรยากาศความเป็นกันเอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยผู้วิจัยจะมีความเป็นกลาง โดยจะไม่ชักจูงหรือนำความคิดของผู้ให้ข้อมูล เพื่อสร้างความไว้วางใจให้กับผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

ผู้วิจัย

ในการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีเชิงคุณภาพ ตัวผู้วิจัยต้องเข้าใจมนุษย์ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด ผู้วิจัยต้องเป็นคนที่สามารถทำงานและเข้ากับคนทุกประเภท และมีเทคนิคในการสร้างความไว้วางใจ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักแก่ผู้วิจัยส่วนใหญ่จะเป็นเยาวชน ผู้วิจัยต้องมีจรรยาบรรณในการวิจัยอย่างมากในการทำวิจัย และโดยพื้นฐานทางด้านนิสัยของผู้วิจัยมีความโอปออารีแก่เด็กและเพื่อนมนุษย์ จึงเป็นแรงเสริมที่จะทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้ากับเยาวชนได้ง่าย โดยเป็นธรรมชาติไม่เสแสร้งแกล้งทำ ซึ่งการเก็บใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและสังเกตปฏิกิริยาของผู้ให้ข้อมูล และการสังเกตสิ่งแวดล้อมรอบข้าง เช่น ชีวิตความเป็นอยู่ ผู้ปกครอง อารมณ์ของผู้ให้ข้อมูล เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ประกอบข้อมูล

การเก็บและศึกษาข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างละเอียด และครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการในการศึกษารวบรวมข้อมูล 2 วิธีการหลัก คือ การสังเกต (Observation) และการสัมภาษณ์ระดับลึก (Indepth Interview) ซึ่งมีรายละเอียดของการดำเนินการศึกษาข้อมูลดังนี้

การจดบันทึกภาคสนาม (Field- Note)

บันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการจดบันทึก ทำเพื่อช่วยตั้งสมมติฐานชั่วคราวในการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม จัดประเภทของข้อมูลตามมโนทัศน์ของข้อมูล โดยแบ่งเป็นหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้ (Categories) และวิเคราะห์ข้อมูลไปขณะเก็บข้อมูลตามลักษณะของหลักการทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory)

ใช้ช่วยในการเรียบเรียงความคิดในการวางแผนผู้ให้ข้อมูลคนต่อไปที่แตกต่างจากคนที่สัมภาษณ์ไปแล้ว และสรุปข้อมูลจากที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ระดับลึกเป็นระยะ ๆ

บันทึกภาคสนาม ประเด็นอยู่ที่ว่าการทำบันทึกควรทำทุก ๆ 24 ชั่วโมง ถ้าจะทิ้งช่วงข้าม 1-2 วัน ก็ควรจะเป็นกรณีพิเศษจริง ๆ นักวิจัยจะต้องจัดระบบและทำตารางเวลา จัดหาสถานที่เพื่อนั่งทำบันทึกภาคสนามเป็นประจำทุกวัน การทำบันทึกภาคสนามนี้มิใช่การเขียนรายงาน ฉะนั้นวิธีการเขียน การเรียบเรียงถ้อยคำและเนื้อหาที่จะเขียนไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์ ในบันทึกภาคสนามจะมีการบันทึกเหตุการณ์ที่ตกบันทึกและนึกออกด้วย

รูปแบบของการบันทึก

ส่วนที่หนึ่ง เป็นการจดบันทึกสิ่งที่สังเกตได้ตามความเป็นจริง (Observation Note หรือ ON) บรรยายอย่างละเอียดถึงสิ่งแวดล้อม สถานที่ บุคคล เหตุการณ์ คำพูดของบุคคล สรุปรวมว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร กับใคร และทำไม

ส่วนที่สอง เป็นส่วนที่ตีความเบื้องต้น โดยใช้แนวคิดทฤษฎีของผู้วิจัยประกอบ (Theoretical Note หรือ TN) แสดงความเห็น เน้นความหมายให้ชัดเจนและสร้างสมมติฐานชั่วคราว บางครั้งต้องใช้ข้อมูลในส่วนที่หนึ่งหลาย ๆ เรื่องสรุปเป็นส่วนที่สองได้

ส่วนที่สาม เป็นการกล่าวถึงระเบียบวิธีการวิจัย (Methodological Note หรือ MN) ผู้สังเกตจะบันทึกถึงวิธีการที่ตนได้ใช้ความสำเร็จ หรือความบกพร่องในการสังเกตความรู้สึกส่วนตัวของผู้สังเกต ปฏิกริยาของผู้ถูกสังเกต ตลอดจนข้อมูลที่ตกหล่นขาดไป บันทึกส่วนนี้เป็นส่วนที่ช่วยเตือนความจำ และช่วยประเมินคุณภาพของข้อมูลที่ได้อีกมา (สุภางค์ จันทวานิช, 2539: 44-64)

การสัมภาษณ์ระดับลึก (Indepth Interview)

ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละคน จะกำหนดหัวข้อคำถามจากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตทั้งสองโครงการที่โครงการหมู่บ้านท่าसान และโครงการที่อำเภอควนเนียง จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับเจ้าหน้าที่ทั้งสองโครงการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาการลาออกกลางคัน เพื่อสร้างแนวคำถามที่จะใช้ในตอนที่เก็บข้อมูลจะใช้วิธีการสังเกตของตัวผู้วิจัยเป็นข้อมูลประกอบในการสร้างแนวคำถาม (Guideline) เมื่อได้แนวคำถามมาแล้ว ผู้วิจัยจะมากำหนดข้อคำถามว่าจะไรก่อนหลัง และสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ชุดคำถามนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความถูกต้องว่าคำถามที่จะนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ว่าถูกต้องและตรงประเด็นหรือไม่ก่อนจะลงสู่สนามจริงเพื่อทำการเก็บข้อมูล

ลักษณะของแนวคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ระดับลึก จะศึกษาหาข้อมูลของสาเหตุที่เกิดขึ้นกับตัวเยาวชนว่าสาเหตุการลาออกกลางคันของผู้ให้ข้อมูลหลักว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละคนที่เป็นเยาวชนที่ลาออกจากการเรียนกลางคันไปแล้วของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ลาออกจากการเรียนกลางคันมีสาเหตุใดบ้าง มีเงื่อนไขใดที่เกิดขึ้นที่มีผลต่อการตัดสินใจลาออกกลางคัน ถามถึงภูมิหลัง ความเชื่อ ประสบการณ์ก่อนและหลังจากการลาออกกลางคัน ถามถึงความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับสาเหตุที่ลาออกกลางคันสาเหตุใดบ้างที่ทำให้เขาตัดสินใจลาออกจากการเรียนกลางคัน ณ ขณะนั้น สังคมรอบข้างมีอิทธิพลอย่างไรต่อตัวเยาวชนในการที่จะส่งผลให้เขาลาออกจากรเรียน และถามต่อไปหลังจากลาออกจากการเรียนเขาได้ตัดสินใจไปทำอะไร ประสบการณ์ชีวิตของเขาหลังจากการลาออกจากการเรียนกลางคันเป็นอย่างไร และเขามีทัศนคติต่อการศึกษายังไง พร้อมทั้งสังเกตอาการปฏิกิริยา พฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างการสนทนาของผู้ให้ข้อมูลหลักว่าเขามีอาการอย่างไร ลักษณะหน้าตา คำพูด น้ำเสียง ว่าเป็นอย่างไรบ้างขณะทำการสัมภาษณ์กับผู้สัมภาษณ์พร้อมทั้งสังเกตลักษณะชีวิตความเป็นอยู่ ลักษณะชุมชนที่ผู้ให้ข้อมูลหลักอาศัยอยู่ ฯลฯ ในการนำมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ไปพร้อมกันกับการเก็บข้อมูล เพื่อจัดหมวดหมู่ตามมโนทัศน์ที่

ได้วางไว้ของข้อมูล ตามหลักการการเก็บข้อมูลตามทฤษฎีฐานราก เพื่อที่จะหาประเด็นข้อมูลใหม่ที่ได้สัมภาษณ์ไปแล้ว เพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลครบตามประเด็น และครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ผู้วิจัยได้วางเอาไว้ในการเก็บข้อมูลขณะสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยตัวผู้วิจัยเอง พร้อมทั้งการจดบันทึกข้อมูลขณะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. ด้านผู้ให้ข้อมูล สัมภาษณ์ระดับลึก

ผู้วิจัยจะศึกษาประวัติส่วนตัวและลักษณะพิเศษของผู้ให้สัมภาษณ์รายแรกก่อนก่อนโดยให้เจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาช่วยเหลือด้านข้อมูลประชากรตัวอย่างและผู้วิจัยทำการเลือกอีกครั้ง เพื่อให้ได้ประชากรผู้ให้ข้อมูลหลัก(Key Informant) ที่ตรงตามที่ผู้วิจัยวางไว้เมื่อสัมภาษณ์ระดับลึกผู้ให้ข้อมูลรายแรกแล้ว ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลทันทีเพื่อสร้างมโนทัศน์ (Concept) และจัดหมวดหมู่ (Categorize) มโนทัศน์ต่างๆหลังจากนั้น ผู้วิจัยจึงทำการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักคนต่อไป โดยเชื่อว่าจะเป็นผู้ให้ข้อมูลที่แตกต่างไปจากมิติ (Dimension) และคุณสมบัติ (Properties) ของกลุ่มมโนทัศน์ที่พบจากการสัมภาษณ์ระดับลึกที่ผ่านมาคำนึงถึงความแตกต่างของเหตุผลประสบการณ์สิ่งแวดล้อม และสภาพภูมิศาสตร์ที่อยู่ของผู้ให้ข้อมูลหลักในที่นี้คือ ชุมชนเมืองกับชุมชนชนบท โดยจะเลือกผู้ให้ข้อมูลในลักษณะเช่นนี้โดยที่ผู้วิจัยได้ดำเนินงานต่อไปจนเมื่อผู้วิจัยมั่นใจว่าได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย และสามารถหาคำตอบการวิจัยได้ตามที่ผู้วิจัยวางไว้ตั้งแต่ก่อนการศึกษา

2. ภาษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยใช้ตามความเหมาะสมกับวัย และฐานะของผู้ถูกสัมภาษณ์ เช่น การพูดคุยด้วยภาษาท้องถิ่น

3. การจดบันทึก

จะพยายามจดบันทึกอย่างระมัดระวังไม่ตั้งหน้าตั้งตาจนเป็นที่น่ารำคาญของผู้ให้สัมภาษณ์ และพยายามสบตาผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยเป็นธรรมชาติเสมือนการพูดคุยกันอย่างคุ้นเคย เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความไว้วางใจ และให้ข้อมูลแก่ผู้สัมภาษณ์อย่างไม่รู้สึกคับข้องใจ ระแวงสงสัย

4. กำหนดนัดเวลา และสถานที่

เมื่อได้เลือกผู้ให้ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยก็จะเข้าไปสร้างคุ้นเคยและแนะนำตัวกับผู้ให้ข้อมูล ว่าผู้วิจัยเป็นใครมาจากไหน โดยเข้าไปหาผู้ให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาที่ผู้ให้ข้อมูลหลักรู้จัก เพื่อลดความระแวงระหว่างตัวผู้ให้ข้อมูลหลักกับผู้วิจัยให้เกิดความไว้วางใจกัน โดยเข้าไปแนะนำตัวผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลหลักรู้จัก และสังเกตสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้วิเคราะห์ร่วมกันกับข้อมูลการสัมภาษณ์ และนัดแนะผู้ให้ข้อมูลหลักมาสัมภาษณ์ในสถานที่ที่ได้จัดไว้ โดยให้ห่างจากสิ่งรบกวนและจะช่วยทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีสมาธิในการสัมภาษณ์ โดยปราศจากการรบกวนจากสิ่งต่างๆ โดยที่ผู้วิจัยอธิบายให้ผู้ให้ข้อมูลหลักทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และลักษณะวิธีการวิจัยและผู้วิจัยจะไม่ทำการชี้แนะให้ผู้ให้ข้อมูลหลักตอบไปในแนวทางที่ผู้วิจัยต้องการ แต่อาจมีการขอให้ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ข้อมูลเพิ่มเติมในบาง

ประเด็น เพื่อเชื่อมโยงการสัมภาษณ์ให้เข้าสู่ประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการอย่างลึกซึ้งได้ และตรวจสอบความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อสามารถตรวจสอบและสรุปประเด็นตามแนวคำถาม (Guideline) เป็นระยะว่าได้ข้อมูลอะไรบ้างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงเป็นผู้ศึกษาข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยตนเองทุกราย โดยใช้เครื่องบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์แล้วนำมาถอดความคำต่อคำ เพื่อจัดหมวดหมู่สาเหตุปัญหาการลาออกกกลางคันของเยาวชนแต่ละคนว่ามีสาเหตุใดบ้างและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบต่อไป

5. อุปกรณ์บันทึกเสียง

ในการเข้าไปสัมภาษณ์ ผู้วิจัยมีอุปกรณ์บันทึกเสียงใช้บันทึกเสียงระหว่างการสนทนา โดยผู้วิจัยจะขออนุญาตบันทึกเสียงก่อน และสรุปจดบันทึกการสนทนา

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลในขณะที่เข้าไปทำการเก็บข้อมูล การสังเกต และขณะสัมภาษณ์ว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีปฏิกริยาอย่างไร มีทัศนคติอย่างไร ความหมายของการกระทำอย่างไร มีสาเหตุใดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลาออกกกลางคันจากการเรียน ที่นอกเหนือจากที่ผู้วิจัยเคยทราบมา

2. ทำแบบบันทึกข้อมูลภาคสนามมาวิเคราะห์สาเหตุปัญหา และสาเหตุที่ต่างกันของผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละคนว่ามีสาเหตุใดบ้างที่เป็นสาเหตุอื่นของการตัดสินใจลาออกกกลางคันจากการเรียนของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลาที่ยังไม่ทราบมาก่อน

3. การตีความข้อมูล (Interpretation) พยายามตีความโดยตีความหมายออกมาจากข้อมูลที่ได้จากการไปสัมภาษณ์เชิงลึกกับเยาวชนที่ลาออกกกลางคันของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โดยทำความเข้าใจในความหมายของปรากฏการณ์การลาออกกกลางคันของเยาวชนในความดูแลของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาแต่ละคนว่าเขาให้นิยามความหมายการตัดสินใจลาออกกกลางคันอย่างไร และวิเคราะห์ว่าสาเหตุอื่น ๆ โดยรวมที่เกิดขึ้นมีผลทำให้เยาวชนมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาตัดสินใจลาออกกกลางคัน และมีสาเหตุประเด็นใหม่ ๆ อะไรจากที่มีอยู่เดิม และวิเคราะห์สภาพชีวิตของเขาหลังจากลาออกกกลางคันว่ามีชีวิตเป็นอย่างไร โดยเอาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตมาใช้ร่วมกันวิเคราะห์

4. อภิปรายสรุปผล โดยเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ของข้อมูลระหว่างกัน หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการเขียนรายงานการวิจัย

บทที่ 4

ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนและบริบทที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่ได้รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีในพื้นที่ที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาด้วยการเลือกตัวอย่างเชิงทฤษฎี (Theoretical Sampling) โดยมีหลักการที่สำคัญคือ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมีผลต่อการตัดสินใจลาออกกลางคันของเยาวชนที่ได้รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา และสถานภาพการลาออกกลางคันและการดำรงอยู่ของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่ได้รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โดยผู้ให้ข้อมูลที่มีความแตกต่างกันฝนลักษณะของพื้นที่ในลักษณะของชุมชนเมือง และชุมชนชนบท ตามการแบ่งของทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นการแบ่งตามลักษณะการดำเนินงานของทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาในลักษณะของการดำเนินงานในพื้นที่สองลักษณะ คือ พื้นที่ชุมชนเมือง เรียกว่า โครงการทำส้วม มีที่ทำการตั้งอยู่ในชุมชนหมู่บ้านทำส้วม อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีชุมชนในการดำเนินโครงการของมูลนิธิ 13 ชุมชนซึ่งอยู่ในภายในตัวเมืองสงขลาทั้งหมด ส่วนพื้นที่ชุมชนชนบทเป็นพื้นที่ที่ทางทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ดำเนินงานมีที่ทำการตั้งอยู่ในอำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา เรียกว่า โครงการควนเนียง ดำเนินงานครอบคลุมพื้นที่ 2 อำเภอ คือ อำเภอควนเนียง อำเภอสิงหนคร และ 7 ตำบล คือ 1. ตำบลควนโส 2. ตำบลห้วยลึก 3. ตำบลรัตภูมิ 4. ตำบลบางเหรียง 5. ตำบลชะแล้ 6. ตำบลปากร่อ และ 7. ตำบลป่าขาด ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนที่นำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกต และการจดบันทึก ทำให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับชุมชนและบริบทที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนและบริบทที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนเมืองและบริบทที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 ที่ตั้งและสภาพทั่วไปของชุมชนเมือง
 - 1.2 ลักษณะภูมิศาสตร์ของชุมชน
 - 1.3 การประกอบอาชีพในชุมชน
 - 1.4 บุคคลที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน
2. ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนชนบทและบริบทที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 ที่ตั้งและสภาพทั่วไปของชุมชนชนบท
 - 2.2 ลักษณะภูมิศาสตร์ของชุมชน
 - 2.3 การประกอบอาชีพในชุมชน
 - 2.4 บุคคลที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน

1. ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนเมือง

1.1 ที่ตั้งและสภาพทั่วไปของชุมชนเมือง

ลักษณะการดำเนินงานของชุมชนเมืองของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาโครงการทำส้วม มีพื้นที่ดำเนินงานใน 13 ชุมชน ประกอบไปด้วย 1. ชุมชนเก้าเส้ง 2. ชุมชนบ่อนัว 3. ชุมชนร่วมใจ 4. ชุมชนไทรงาม 5. ชุมชนหลังอาชีวะ 6. ชุมชนหัวป้อม 7. ชุมชนท่าส้วม 8. ชุมชนบ่อหว้า 9. ชุมชนศาลาเหล็ก 10. ชุมชนกูโบร์ 11. ชุมชนหลังพาณิชย์สำโรง 12. ชุมชนริมคลองสำโรง 13. ชุมชนเขารูปช้าง ซึ่งชุมชนทั้งหมดตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สภาพทั่วไปของตัวเมือง จังหวัดสงขลาอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลบ่ออย่างทั้งหมด มีลักษณะเป็นแหลมอยู่ระหว่างทะเลสาบสงขลากับฝั่งทะเลหลวง(อ่าวไทย) อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 725 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดโดยรอบและประเทศเพื่อนบ้าน ดังนี้

ระยะทางจากเมืองสงขลาถึงจังหวัดปัตตานีทางหลวงแผ่นดิน 99 กิโลเมตร

ระยะทางจากเมืองสงขลาถึงจังหวัดยะลา ทางหลวงแผ่นดิน 128 กิโลเมตร

ระยะทางจากเมืองสงขลาถึงจังหวัดสตูล ทางหลวงแผ่นดิน 125 กิโลเมตร

ระยะทางจากเมืองสงขลาถึงจังหวัดนครศรีธรรมราช ทางหลวงแผ่นดิน 161

กิโลเมตร

อยู่ห่างจากกรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย 480 กิโลเมตร

อยู่ห่างจากประเทศสิงคโปร์ ประมาณ 718 กิโลเมตร

โดยมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอาณาเขตอำเภอสิงหนคร

ทิศใต้ ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอ่าวไทย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับทะเลสาบสงขลา

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบชายฝั่งทะเลมีลักษณะเอียงลาดจากฝั่งทะเลอ่าวไทยไปทางด้านทะเลสาบสงขลา รูปร่างของพื้นที่มีลักษณะเป็นแหลมแคบยาวตามแนวทิศใต้สู่ทิศเหนือสู่ทะเลระหว่างทะเลสาบสงขลา ทางด้านตะวันตกและทะเลอ่าวไทย ทางด้านตะวันออกมีคลองสำโรงไหลตามแนวทางทิศตะวันออกสู่ตะวันตกเชื่อมระหว่างอ่าวไทยและทะเลสาบสงขลา ความยาว 5.27 กิโลเมตร มีชายหาดที่สวยงาม หาดทรายขาวสะอาด จากหาดเก้าเส้ง ซลาทัศน์ สมิหลา แหลมสนอ่อน ความยาวประมาณ 8 กิโลเมตรระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางเฉลี่ย 4 เมตร ระดับน้ำใต้ดินลึกจากผิวดินประมาณ 1-3 เมตร ด้านริมฝั่งทะเลสาบ เหมาะแก่การจอดเรือ

เพราะคลื่นลมสงบชายฝั่งไม่ลาดชัน ภายในเขตเทศบาลมีภูเขาเล็ก ๆ ทางด้านเหนือจำนวน 2 ลูก คือ เขาน้อย และเขาดังกวน ยอดเขาสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 60 และ 80 เมตรตามลำดับ มีคลองระบายน้ำจำนวน 2 สายได้แก่ คลองขวาง ความยาวประมาณ 1.4 กิโลเมตร และคลองลำโรง ความยาวประมาณ 5.27 กิโลเมตร

1.2 ลักษณะภูมิศาสตร์ของชุมชน

สภาพพื้นที่ของชุมชนโยทั่วไปมีภูมิประเทศที่มีแหลมแคบ มีทะเลสองฝั่งภูเขาเล็ก ๆ ไม่มีพื้นที่ป่าไม้และลักษณะที่ตั้งของชุมชนอยู่ลักษณะติดกันเหมาะแก่การคมนาคม ค้าขาย ทางเรือ และรถยนต์ มีการอาศัยหนาแน่นในทุกพื้นที่ของตัวเมืองสงขลา มีความพร้อมทุกด้าน ทั้งสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ซึ่งมีทุกครัวเรือน มีประปาทุกครัวเรือน เป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการ และสถานศึกษา ตั้งแต่อนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา และเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่เหมาะสมแก่การค้า และสถานที่ท่องเที่ยว เพราะมีทะเลทั้งสองด้าน ด้านหนึ่งคือทะเลน้ำเค็ม คือที่รู้จักของประชาชนทั่วไป คือแหลมสนอ่อน และแหลมสมิหลา

1.3 การประกอบอาชีพในชุมชน

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านค้าขาย เนื่องจากเป็นชุมชนสังคมเมืองจึงมีผู้อาศัยอยู่หนาแน่น ทำให้เกิดการจ้างงานในชุมชน และเหมาะแก่การค้าขายประกอบกับส่วนหนึ่งประกอบอาชีพทำประมงแรงงานให้กับโรงงานอุตสาหกรรม โรงงานแปปลาในจังหวัดสงขลา ประชาชนอีกส่วนหนึ่งประกอบอาชีพรับจ้างประเภทงานก่อสร้าง รับจ้างช่างทำเหล็กดัด ช่างเชื่อม ฯลฯ บางส่วนทำงานตามห้างสรรพสินค้า โรงแรม สถานบริการและอื่น ๆ โดยในชุมชนยังมีการประกอบอาชีพที่ประชาชนทำเป็นอาชีพเสริมจากทางภาครัฐ และทางด้านองค์กรไม่แสวงหากำไร เช่นมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา เป็นต้น เช่นการทำดอกไม้จันทร์ การเลี้ยงปลาในบ่อเลี้ยง การทำดอกไม้เกล็ดปลา การทำน้ำยาปรับผ้านุ่ม ตามที่ในแต่ละชุมชนมีความชำนาญ และมีการรวมกลุ่มของชุมชน ซึ่งลักษณะการประกอบอาชีพในชุมชนที่เยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาโครงการทำสอ้าน อาศัยอยู่และเป็นอาชีพของผู้ปกครองและเยาวชนที่ประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีพในสังคม

1.4 บุคคลที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน

บุคคลที่มีบทบาทในด้านการพัฒนาชุมชนในด้านการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาชุมชน จากการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปในชุมชนพบว่า ผู้นำชุมชนไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครชุมชน หรือผู้นำที่ไม่ใช่ผู้นำที่เป็นทางการ เป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้การยอมรับและได้รับการคัดเลือกจากประชาชนในชุมชนให้มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน พบว่าผู้นำชุมชนเหล่านี้มีบทบาทอย่างมากต่อการพัฒนาชุมชน โดยผู้นำชุมชนทำการพัฒนาชุมชนร่วมกับภาครัฐในการทำงานด้านเป็นตัวแทนประชาชนในชุมชนต่อการนำข้อมูลความต้องการของชุมชนไปประชุมร่วมกันกับ

หน่วยงานภาครัฐว่าชุมชนต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนด้านใดบ้าง และเป็นผู้ที่รู้ว่าในชุมชนพบประสบกับปัญหาใด จากการสัมภาษณ์ระดับลึกกับผู้นำชุมชนสะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ดังนี้

ตอนนี้หน้าที่ที่หนักที่สุด คือ เรื่องการศึกษาของเด็ก เพราะว่าอนาคตต่อไปเด็กที่จะไม่ได้รับการศึกษาคงจะไม่มี เราก็ต้องมองให้กว้างไกลนะ แก่ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนนี้ของมูลนิธิก็คือเด็กที่ลาออกกลางคันมากที่สุด เด็กไม่ได้เรียนเยอะ อย่างโรงเรียนเทศบาล 2 อนาคตต่อไป ผอ.บอกว่าเด็กจะมีหรือไม่มีทะเบียนบ้านผมขอให้ทางโรงเรียนให้เด็กไปเรียน เอกสารอะไรเราก็ทำให้เค้าอย่างสมบูรณ์แบบ ตอนนี้เด็กมาจอง 3-4 คนแล้วที่จะเรียนต่อ เด็กบางคนมาจากต่างจังหวัดมาติดขัดเรื่องทางโรงเรียน ลูกก็ช่วยลุงทำมา 5 ปี ก็บอกมาตลอดไม่ว่าทางโรงเรียนหรือเทศบาลบอกให้ช่วยทางการศึกษาให้มากที่สุด ผมพยายามทำค่ายมวย สนามฟุตบอล สนามกีฬาเพื่อเป็นที่หายใจของชุมชนกับทางเทศบาล ทางจังหวัด ผมพยายามผลักดันเรื่องเด็กเรื่องอนาคตของชาติให้มากที่สุด ผู้นำชุมชนจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ทุกคน และอาศัยมาเป็นเวลานาน ประชาชนในชุมชนรู้จักดีจากลักษณะการแนะนำจากทางภาครัฐ การอาศัยอยู่ในพื้นที่การทำงานเพื่อชุมชน และการแนะนำปากต่อปากเพราะในชุมชนเมืองผู้ที่อาศัยมาเป็นเวลานาน มีบ้านเรือนติดกันหนาแน่น คนในชุมชนรู้จักกันหมดยกเว้น บุคคลที่ย้ายเข้ามาใหม่ และอยู่ไม่ถาวร เพราะลักษณะของชุมชนเมืองจะมีการโยกย้ายของบุคคลต่างถิ่นเข้ามาอยู่อาศัย และย้ายบ่อยเพื่อไปทำงาน พื้นที่อื่นตามการว่าจ้างและการทำงานแต่โดยส่วนใหญ่ ผู้นำชุมชนจะเป็นที่รู้จักกัน

จากการศึกษาพบว่า มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา เข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาชุมชน และสนับสนุนทางด้านการศึกษาแก่เยาวชนในด้านชุมชนสนับสนุนทางด้านอาชีพโดยสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มการทำอาชีพในชุมชน ในด้านอุปกรณ์ความรู้ และเงินทุนสำหรับการประกอบอาชีพ โดยผ่านผู้นำชุมชนในด้านการประชุมหารือหาแนวทางการพัฒนา และนำข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนในชุมชน และทางด้านสาธารณสุขให้มีชุมชนมีการดำเนินชีวิตที่มีความปลอดภัยทั้งทางร่างกาย จิตใจ มีวิถีชีวิตที่ดี มีสุข พละนามัยที่สมบูรณ์ ทางด้านการศึกษาทางมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาจะทำการประสานงานกับทางภาครัฐ และผู้นำชุมชนในด้านการคัดเลือกเยาวชนในชุมชนที่มีความยากจน ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าร่วมในการรับทุนการศึกษาโครงการทางด้านทุนการศึกษา ค่ารถไปโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และการแนะแนวอบรมการพัฒนาทางด้านจิตใจ หาแนวทางโอกาสทางการศึกษาให้เยาวชนมีความรู้ เพื่อนำไปพัฒนาตนเองและครอบครัว ในส่วนของโรงเรียนในชุมชนพบว่าสนับสนุนทางการให้โควตาเรียนฟรีแก่ผู้นำชุมชนให้คัดเลือกเยาวชนที่เรียนดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้ามาเรียนฟรี ทุนอาหารกลางวัน เพื่อสามารถที่จะทำให้เยาวชนมีโอกาสศึกษาต่อ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนชนบทและบริบทที่เกี่ยวข้อง

2.1 ที่ตั้งและสภาพทั่วไปของชุมชนชนบท

พื้นที่ชุมชนชนบทเป็นการแบ่งตามลักษณะของการดำเนินงานของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โครงการควนเนียง เป็นการดำเนินโครงการในพื้นที่ชุมชนแบ่งเป็น 2 อำเภอ คือ อำเภอควนเนียง และอำเภอสิงหนคร และ 4 ตำบล คือ ตำบลควนโส ตำบลห้วยลึก ตำบลชะแล้ ตำบลปากรอ ซึ่งมีที่ตั้งและสภาพทั่วไปของชุมชนดังนี้

1. อำเภอควนเนียง

สภาพโดยทั่วไป

อำเภอควนเนียงมีพื้นที่ส่วนใหญ่ในเขตหมู่ที่ 2 ตำบลรัตภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา และพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตหมู่ที่ 7,9,10 ตำบลรัตภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา มีเนื้อที่ทั้งหมด 1.99 ตารางกิโลเมตร

โดยมีอาณาเขตติดต่อพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ จดหมู่ที่ 7 หมู่ที่ 10 ตำบลรัตภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา

ทิศใต้ จดหมู่ที่ 9 ตำบลรัตภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันออก จดหมู่ที่ 7 หมู่ที่ 9 ตำบลรัตภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันตก จดหมู่ที่ 2 หมู่ที่ 10 ตำบลรัตภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา

ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นที่ราบและมีลำคลองทางด้านทิศตะวันตก ลักษณะที่ตั้งของชุมชนเป็นท้องกระทะ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตเกษตรกรรม พาณิชยกรรม และที่อยู่อาศัย

ลักษณะภูมิอากาศ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนเมษายน รวม 3 เดือน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนมกราคม รวม 9 เดือน

ลักษณะอาชีพในชุมชน

จำนวนประชากรในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพค้าขาย บางส่วนที่อยู่รอบนอกเขตเทศบาลประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ยางพารา นาข้าว สับปะรด

2. อำเภอสิงหนคร

สภาพโดยทั่วไป

สภาพความเป็นเมืองของเทศบาลสิงหนครยังมีไม่มากนัก พื้นที่ส่วนใหญ่ยังเป็นพื้นที่ที่ใช้สอยเพื่อการเกษตรกรรม โดยพื้นที่ที่นับว่าเป็นพื้นที่เมือง มีการกระจุกตัวของสิ่งปลูกสร้างผู้คนและกิจกรรมประเภทเมืองมี 4 บริเวณคือ

บริเวณที่ 1 บริเวณศูนย์ราชการเมืองสิงหนครที่เป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอสิงหนคร สำนักงานเทศบาล ตำบลสิงหนคร และสถานที่ราชการต่างๆ รวมตลอดจนบ้านพักข้าราชการ พนักงาน และคลังน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ของบริษัทน้ำมัน ซึ่งตั้งอยู่ใกล้เคียงทางด้านทิศเหนือ

บริเวณที่ 2 บริเวณท่าเรือน้ำลึกสงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่ตั้งยื่นลงในทะเลห่างจากฝั่งประมาณ 100 เมตร ตลอดถึงบริเวณข้างเคียง

บริเวณที่ 3 บริเวณบ้านหัวเขา ซึ่งตั้งอยู่ริมทะเลสาบสงขลา ตอนล่างสุดของกลุ่มเขาแดงที่เป็นที่ตั้งเมืองสงขลาในอดีต

บริเวณที่ 4 บริเวณบ้านใหม่ริมทะเลสาบสงขลาด้านในตั้งอยู่ด้านตะวันตกของเขียวมี่ลักษณะเป็นชุมชนกลุ่มใหญ่ แต่ไม่มีความหนาแน่นและกระจุกตัวแออัดแบบบ้านหัวเขาและท่าเรือน้ำลึกสงขลา

พื้นที่การเกษตรกรรม

พื้นที่ส่วนใหญ่ของพื้นที่เขตการปกครองเทศบาลเมือง สิงหนคร มีลักษณะการใช้ที่ดินแบบชนบททั้งสิ้นดังนี้ คือพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลหัวเขาและตำบลสทิงหม้อใช้ในการประกอบอาชีพด้านการประมง การเลี้ยงปลากระพง การแปรรูปอาหารทะเล การทำนากุ้ง ส่วนพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลชิงโคและตำบลท่านบ เป็นพื้นที่สำหรับการเกษตร คือ ทำไร่ ทำนา ทำไร่นาส่วนผสม โดยพื้นที่ที่เป็นไร่ คิดเป็นประมาณ 8,702 ไร่ ทำสวนคิดเป็นประมาณ 850 ไร่ของพื้นที่ว่าง และที่สวนสาธารณะ ซึ่งมีอยู่ทั่วไปในเขตเทศบาล ตำบลสิงหนคร ประมาณ 10,730 ไร่ (ข้อมูล: กรกฎาคม 2546)

อาชีพของประชากร

ประชากรในพื้นที่ตำบลหัวเขา ตำบลสทิงหม้อ บางส่วนประกอบอาชีพด้านการประมง การจับสัตว์น้ำ ในทะเลอ่าวไทยและทะเลสาบสงขลา การเลี้ยงปลาในกระชัง การแปรรูปอาหารทะเล และการทำนากุ้ง

ประชากรในพื้นที่ตำบลชิงโค ตำบลท่านบ และบางส่วนของตำบลสทิงหม้อประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือ ทำนา ทำสวน ทำไร่นาส่วนผสม และอาชีพเสริมรายได้ในครัวเรือน เช่นทำน้ำตาลโตนด น้ำตาลแว่น การแปรรูปอาหารจากผลิตภัณฑ์เกษตร เช่น น้ำตาลเปรี้ยว น้ำส้ม ขนมหินเมือง

ประชากรในพื้นที่เขตชุมชนหนาแน่นและบางส่วนของริมถนนทางหลวงแผ่นดินสาย 408 ประกอบอาชีพด้านธุรกิจการค้า และรับจ้างทั่วไปในอาชีพประมงและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

3. ตำบลควนไส

สภาพโดยทั่วไป

ตำบลควนไส ลักษณะเป็นที่ราบลุ่มริมทะเลสาบสงขลา สลับกับเนินดินบางส่วน ประชาชน ส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร เช่น ทำนา ทำสวนยางพารา สวนผลไม้และทำการประมงมีพื้นที่ประมาณ 31.12 ตารางกิโลเมตร

โดยมีอาณาเขตติดต่อพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับคลองปากกรอ-ห้วยลึก อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ทิศใต้ ติดกับตำบลรัตภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันออก ติดกับทะเลสาบสงขลา

ทิศตะวันตก ติดกับตำบลรัตภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา

ลักษณะอาชีพในชุมชน

อาชีพหลักประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ทำสวนยางพารา และทำประมงขนาดเล็ก อาชีพเสริมคือ ค้าขาย รับจ้าง

4. ตำบลห้วยลึก

สภาพโดยทั่วไป

ตำบลห้วยลึกเป็น 4 ตำบลของอำเภอควนเนียง อยู่ทางทิศเหนือของอำเภอควนเนียง ประชากรมีทั้งไทยพุทธและอิสลามจำนวนเท่า ๆ กัน พื้นที่ทางทิศตะวันออกซึ่งติดทะเลสาบสงขลาเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนา พื้นที่ตอนกลางและทิศตะวันตกเป็นที่ดอนมีเนินดินเรียงเหมาะสมกับการทำสวน

โดยมีอาณาเขตติดต่อพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับตำบลดอนประดู่ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

ทิศใต้ ติดกับตำบลควนไส อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันออก ติดกับตำบลควนไส อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันตก ติดกับตำบลดอนทราย อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

ลักษณะอาชีพในชุมชน

อาชีพหลักประชาชนในพื้นที่ คือทำนา ทำสวน ทำไร่ และทำประมงขนาดเล็ก อาชีพเสริมทำหัตถกรรมและทำขนม

5. ตำบลรัตภูมิ

สภาพโดยทั่วไป

ตำบลรัตภูมิเป็น 1 ใน 4 ตำบลของอำเภอควนเนียง เคยเป็นสถานที่ตั้งของอำเภอรัตภูมิที่บ้านปากบางภูมิ หมู่ที่ 3 ต่อมาย้ายไปตั้งที่ตำบลกำแพงเพชร หมู่ที่ 1 และเปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอรัตภูมิในปี 2528 ได้ตั้งกิ่งอำเภอควนเนียง โดยแบ่งเขตพื้นที่อำเภอรัตภูมิจำนวน 4 ตำบล

ปัจจุบันที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ในหมู่ที่ 2 ตำบลรัตนภูมิ ทางด้านทิศตะวันออกติดทะเลสาบสงขลา เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนา พื้นที่ตอนกลางและทิศตะวันตกเป็นที่ดอนมีเนินดินเรียงเหมาะแก่การทำสวนมีเขตเทศบาลครอบคลุม 1 หมู่บ้าน คือเทศบาลตำบลควนเนียง ซึ่งเป็นแหล่งชุมชนหนาแน่นและเป็นศูนย์รวมการคมนาคมทางบกทั้งทางรถยนต์และรถไฟ

โดยมีอาณาเขตติดต่อพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับตำบลควนไส อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา

ทิศใต้ ติดกับตำบลบางเหรียง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันออก ติดกับทะเลสาบสงขลา

ทิศตะวันตก ติดกับตำบลควนรู อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

ลักษณะอาชีพในชุมชน

อาชีพหลักประชาชนทำประมงขนาดเล็ก ทำนา ทำสวน อาชีพเสริมทำหัตถกรรม และทำขนม

6. ตำบลชะแล้

สภาพโดยทั่วไป

ตำบลชะแล้ มีหมู่บ้านทั้งสิ้น 5 หมู่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านปากช่อง หมู่ที่ 2 บ้านสว่างอารมณ์ หมู่ที่ 3 บ้านกลาง หมู่ที่ 4 บ้านชะแล้ หมู่ที่ 5 บ้านเขาผี สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มทะเลสาบสงขลา

โดยมีอาณาเขตติดต่อพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับตำบลบางเขียด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ทิศใต้ ติดกับตำบลปากกรอ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันออก ติดกับตำบลร่ำแดง ตำบลม่วงงาม อำเภอสิงหนคร จังหวัด

สงขลา

ทิศตะวันตก ติดกับทะเลสาบสงขลา

ลักษณะอาชีพในชุมชน

อาชีพหลักประชาชนทำนา อาชีพเสริม ทำสวน รับจ้าง

7. ตำบลปากกรอ

สภาพโดยทั่วไป

ตำบลปากกรอ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอสิงหนครอยู่ริมฝั่งทะเลสาบสงขลา ช่วงรอยต่อระหว่างจังหวัดสงขลา กับจังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นช่วงทะเลสาบที่แคบเชื่อมต่อกันระหว่างทะเลสาบสงขลาตอนล่างกับทะเลอ่าวไทย เดิมทีการคมนาคมการติดต่อของชุมชนจะอยู่ภายในเขตหมู่บ้าน การเดินทางจะใช้เรือพายหรือเรือแจวมาตามลำคลองเล็กภายในหมู่บ้านมาออกสู่ทะเลสาบสงขลา

โดยมีอาณาเขตติดต่อพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับตำบลชะแล อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสงขลา

ทิศใต้ ติดกับตำบลปากซาด อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันออก ติดกับตำบลรำแดง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันตก ติดกับทะเลสาบสงขลา

ลักษณะอาชีพในชุมชน

อาชีพหลักประชาชนคือ ทำนา ทำการประมง และมีอาชีพเสริม คือ ทำน้ำตาล

โตนด เลี้ยงปลาในกระชัง ในพื้นที่ที่ติดกับทะเล

8. ตำบลบางเหรียง

สภาพโดยทั่วไป

ตำบลบางเหรียง มีหมู่บ้านทั้งสิ้น 12 หมู่บ้าน ห่างจากที่ว่าการอำเภอควนเนียง

ประมาณ 8.5 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับตำบลรัตภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา

ทิศใต้ ติดกับตำบลบางกล่ำ อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันออก ติดกับตำบลบางกล่ำ อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันตก ติดกับตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

ลักษณะอาชีพในชุมชน

อาชีพหลักของคนในชุมชนคือ ทำการเกษตร ทำสวนยางพารา ปลูกผัก ส่วน

อาชีพเสริม คือ ค้าขาย รับจ้าง

9. ตำบลป่าขาด

สภาพโดยทั่วไป

เป็นพื้นที่ตั้งอยู่ริมทะเลสาบสงขลา พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มห่างจากที่ว่าการอำเภอลำทะเมนชัย ประมาณ 15 กิโลเมตร

โดยมีอาณาเขตติดต่อพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับตำบลปากพร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสงขลา

ทิศใต้ ติดกับตำบลท่ายาง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันออก ติดกับตำบลปากพร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันตก ติดกับทะเลสาบสงขลา

ลักษณะอาชีพในชุมชน

อาชีพหลักส่วนใหญ่ ทำนา ทำ สวนอาชีพเสริม ได้แก่ ทำประมง เลี้ยงสัตว์ ทำ

น้ำตาลโตนด

ลักษณะในพื้นที่ชุมชนชนบทมีพื้นที่อาณาเขตที่ติดกันและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนมีความแตกต่างกันไม่มากนักที่มีความแตกต่างกันคือ พื้นที่บางพื้นที่ติดกับทะเล บางพื้นที่ไม่ติดกับทะเลจึงทำให้วิถีชีวิตการประกอบอาชีพมีความแตกต่างกัน ตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่นั้นๆ

บทที่ 5

ลักษณะและเงื่อนไขที่มีผลต่อการกำหนดความหมาย และกำหนดปัญหาการ ลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา

การศึกษาปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่ได้รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีที่เป็นปรากฏการณ์ที่มีได้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเอง แต่เป็นปรากฏการณ์ของการที่บุคคลกำหนดความหมายของการกระทำที่แตกต่างกัน ปรากฏการณ์ที่ดำเนินอยู่ต่อการให้ความหมายการกระทำเพื่อการดำรงอยู่ของบุคคลเหล่านั้นในสังคม เป็นการศึกษาที่มีความแตกต่างกันในลักษณะบริบทของพื้นที่ว่าในความแตกต่างของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชนเมือง และชุมชนชนบทเป็นอย่างไร มีสาเหตุใดเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา สำหรับการเลือกผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกศึกษาด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างเชิงทฤษฎี (Theoretical Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในการหาคำอธิบายเกี่ยวกับลักษณะเงื่อนไขที่มีผลต่อการกำหนดความหมาย และกำหนดปัญหาของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่ได้รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา และศึกษาถึงสถานภาพการลาออกกลางคันและการดำรงอยู่ของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่ได้รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ซึ่งการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา เป็นปรากฏการณ์ทางสังคม (Social Phenomena) ที่ปรากฏการณ์มีได้เกิดขึ้นเอง แต่เยาวชนเป็นผู้กำหนดทางเลือกในการตัดสินใจลาออกจากการเรียนตามภาวะความจำเป็น และการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมกับตน ซึ่งบุคคลเหล่านั้นได้สร้างความหมายและคำอธิบายต่อปรากฏการณ์ของการลาออกกลางคัน ซึ่งมีเงื่อนไขทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ดังนี้

1. เงื่อนไขและการกำหนดความหมายของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ในบริบทของชุมชนเมือง

เงื่อนไขที่เกิดจากการประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจการดำรงชีพกับปัญหาความยากจนที่เกิดขึ้นของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา

จากการวิจัยพบว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญของเยาวชนส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหาลาออกกลางคัน เงื่อนไขมาจากปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัวของเยาวชนที่ยากจน ในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันที่ทำให้การทำมาหากินลำบากขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการพัฒนาประเทศแบบการทำให้ทันสมัย (Modernization) และลักษณะสังคมแบบสังคมอุตสาหกรรม (Industrialization)

ซึ่งเป็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรมที่เน้นการผลิตสินค้าและบริการที่ทำให้วิถีชีวิตในปัจจุบัน สะดวกสบาย และรวดเร็ว ส่งผลให้มีการแข่งขันกันสูงในทุก ๆ ด้าน ในการดำรงชีวิตในสังคมเมือง ซึ่งประโยชน์ของการพัฒนาไปสู่การทำให้เกิดความทันสมัยจะมีผลดีและผลเสีย ซึ่งผู้ที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมเมืองได้อย่างปกติสุขในภาวะปัจจุบันต้องมีปัจจัยในการดำรงชีวิต คือ ตัวเงิน ฐานะทางสังคม การศึกษา ที่อยู่อาศัย สำหรับประกอบอาชีพและพักอาศัย ฯลฯ จะสามารถทำให้ชีวิตที่สะดวกสบายในการดำรงชีวิตในชุมชนเมือง ซึ่งในความเป็นจริงคนในสังคม ความพร้อมในการดำเนินชีวิตมีจำนวนหนึ่งเท่านั้น ในสังคมเมืองประกอบไปด้วยบุคคลหลายกลุ่ม และมีกลุ่มคนจำนวนไม่น้อยที่มีวิถีชีวิตที่ยากลำบาก เนื่องจากชุมชนเมืองเป็นชุมชนที่มีการคมนาคมที่สะดวกมีความพร้อมในด้านความเจริญทางเทคโนโลยีเลย ส่งผลให้มีผู้คนอพยพจากชุมชนชนบทเข้าเมืองมากขึ้น ด้วยเหตุผลต่างๆ หรือเข้ามาทำงานทำ ถ้าไม่มีปัจจัยทางการเงินหรือมีความรู้ต่ำก็ต้องมาทำงานในลักษณะรับจ้างหรือใช้แรงงาน เนื่องจากบุคคลไม่มีปัจจัยการผลิตและความรู้ จึงทำให้การดำเนินชีวิตในสังคมของครอบครัวเขา หรือบางครอบครัวเป็นครอบครัวที่ตั้งถิ่นฐานเดิมก็ประสบปัญหาความยากจน ผู้ปกครองบางคนประสบปัญหาว่างงาน ภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้น ปัญหาเหล่านี้มีผลกระทบต่อครอบครัวของเยาวชนส่งต่อไปยังตัวของเยาวชน ทำให้เยาวชนต้องตัดสินใจลาออกจากการเรียนเพื่อมาทำงานช่วยเหลือครอบครัว ทางด้านมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาก็ได้ติดตามเยาวชนให้เขากลับมาศึกษาต่อ และหาหนทางในการศึกษาต่อแก่เยาวชนในโครงการ แต่เนื่องจากเยาวชนบางส่วนมีความสมัครใจที่จะไม่ศึกษาต่อตามลักษณะความจำเป็นของแต่ละครอบครัว ดังนั้นทางมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาที่มีแนวทางในการพัฒนาเยาวชนที่ลาออกกลางคันและที่อยู่ในโครงการจัดหาอาชีพให้เยาวชนทำร่วมกันกับผู้นำชุมชนและคนในชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ เช่นการรวมกลุ่มเลี้ยงปลาตุกในบ่อเพาะเลี้ยงในแต่ละชุมชน เป็นต้น

ในสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเยาวชนที่เสี่ยงต่อการหยุดเรียนกลางคัน เนื่องจากสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โครงการทำส้วมจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่เป็นชุมชนแออัด และเยาวชนที่ได้รับการคัดเลือกให้มาอยู่ในโครงการจะมาจากครอบครัวที่ยากจน จากลักษณะภูมิศาสตร์ของอำเภอเมืองจังหวัดสงขลา มีลักษณะเป็นเมืองใหญ่และติดกับทะเลทั้งสองด้านเป็นแหล่งเศรษฐกิจการค้าขายที่สำคัญของภาคใต้ของประเทศไทย จึงมีผู้คนอพยพโยกย้ายเข้ามาทำงานในจังหวัดสงขลาเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่ก็จะเข้ามาทำอาชีพประมง รับจ้าง ใช้แรงงาน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในตัวเมืองจังหวัดสงขลาได้ข้อมูลว่า ประชาชนส่วนใหญ่จะมีการโยกย้ายบ่อย เข้าออกในอำเภอเมืองเป็นค่านอนพื้นที่เข้ามาอยู่อาศัย พอเข้ามาอยู่อาศัยก็ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ประกอบกับฐานะยากจน เลยปลูกสร้างบ้านเรือนในพื้นที่ของการรถไฟ หรือพื้นที่ชุมชนริมหาด พอนานวันก็กลายเป็นชุมชนแออัด

นับตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2504 เป็นต้นมาประเทศไทยเริ่มใช้แผนแม่บท (Mater Plan) ในการพัฒนาประเทศ คือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 เป็นกรอบในการพัฒนาประเทศ โดยในระยะแรก ๆ นั้น ส่วนใหญ่ก็มุ่งเน้น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นเครื่องชี้นำการพัฒนาได้ก่อให้เกิดคสามเจริญในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศได้เปลี่ยนจากการเป็นประเทศที่ระบบเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรมไปสู่ภาคอุตสาหกรรม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในระยะแรก ๆ นับได้ว่าเป็นปัจจัยผลักดันให้เมืองมีการขยายตัวมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่อำนวยความสะดวกให้กับคนเมืองในด้านต่าง ๆ มากมาย ในขณะที่เดียวกันความสะดวกสบาย และแหล่งที่ทำมาหากินในเขตเมืองก็เป็นปัจจัยดึงดูดให้คนในชนบทอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาใช้ชีวิตในเมืองมากขึ้น นอกจากนั้นแล้วผลของการพัฒนาประเทศที่มีความเจริญของประเทศได้กระจุกตัวอยู่แต่ในเมืองใหญ่ เลยทำให้เกิดพลังบีบบังคับให้คนในชนบทรู้สึกว่สังคมของตนนั้นล้าหลัง จึงเป็นแรงเสริมให้ตัดสินใจมาใช้ชีวิตในเมือง (เจษฎา พรหมจันทร์, 2540) เมื่อคนอพยพเข้ามาอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนแออัดก็จะมีปัญหาเกิดขึ้นในหลาย ๆ ปัญหา เช่น การแข่งขันกันในด้านการใช้ชีวิตที่รีบเร่ง ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหาความยากจน กระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมที่มีผลทำให้เยาวชนต้องตัดสินใจลาออกจากการเรียนกลางคันจากการวิจัยพบสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจลาออกจากการเรียนกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา

เงื่อนไขเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีผลทำให้เยาวชนในความดูแลของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โครงการชุมชนเมือง

เงื่อนไขเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีผลทำให้เยาวชนในความดูแลของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โครงการชุมชนเมืองเป็นเงื่อนไขที่มีผลต่อการตัดสินใจลาออกจากการเรียนกลางคันจากการวิจัยพบว่า

1. สถานศึกษารัฐบาลในพื้นที่ชุมชนเมืองมีจำนวนจำกัดที่จะสามารถรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อได้

ผลกระทบมาจากผลพวงของความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย คือ จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดปัตตานี อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดสงขลาเพิ่มมากขึ้น บางครอบครัวก็ส่งบุตรหลานมาเรียนในตัวเมืองจังหวัดสงขลาเพื่อความปลอดภัยของบุตรหลานในการเดินทางไปเรียนหนังสือประกอบกับจังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีความเจริญทางด้านการค้า การคมนาคม ทางด้านการศึกษาที่มีสถานศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา ด้วยความสำคัญของคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเข้ามาศึกษาต่อจึงสูงขึ้นกว่าในอดีต โดยเฉพาะโรงเรียนรัฐบาลที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองที่พร้อมทั้งทางด้านอุปกรณ์ การเรียน เทคโนโลยีทางการศึกษา การคมนาคมที่สะดวก

โรงเรียนรัฐบาลในอำเภอเมืองจึงต้องขยายจำนวนในการรับนักเรียนเพิ่มขึ้นจากอดีต แต่การขยายจำนวนการรับนักเรียนเข้าศึกษาต้องจำกัดจำนวนเนื่องจากจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จึงส่งผลกระทบต่อนักเรียนในพื้นที่ที่ต้องแข่งขันในการสอบเข้าศึกษาต่อกับนักเรียนที่ย้ายเข้ามา ทำให้นักเรียนในพื้นที่บางคนสอบเข้าโรงเรียนรัฐบาลในอำเภอเมืองไม่ได้จึงต้องคัดเลือกโรงเรียนที่อยู่นอกเมืองหรือไกลจากบ้านตน จึงทำให้เยาวชนเสี่ยงต่อการเดินทางไม่ถึงโรงเรียน อาจจะไม่เรียน ไปเที่ยวเตร่ ตามเพื่อนที่ไกล เพราะยากที่ทางโรงเรียนจะตามตัวเยาวชนมาเรียนเนื่องด้วยระยะทางระหว่างโรงเรียนกับบ้านมีระยะทางที่ไกล ประกอบกับผู้ปกครองต้องทำงานจึงไม่มีเวลาอบรมดูแลเยาวชนเท่าใดนัก มทรทบภายหลังเมื่อเยาวชนถูกไล่ออกจากโรงเรียน ผู้ปกครองก็เลยให้เยาวชนกลับมาอยู่ที่บ้านเพื่อรอศึกษาต่อที่ใหม่ บางคนก็ทำงานระหว่างรอเรียน บางคนอายุน้อยก็อยู่บ้านช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน บางคนก็เที่ยวเตร่และไม่ศึกษาต่อ จากปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นจากคำสัมภาษณ์ดังนี้

แต่จากประสบการณ์ปีนี้คือ โรงเรียนที่จะรองรับเด็กไม่พอ จึงมีส่วนที่จะให้เด็กไม่ได้เรียนต่อเยอะด้วย เพราะหากเด็กสอบเข้าไม่ได้ก็จะมีโรงเรียนเอกชนที่จะรองรับ แต่ผู้ปกครองก็ไม่สามารถรับภาระค่าเทอม ค่าใช้จ่ายเพราะเป็นค่าใช้จ่ายที่สูง ในปีนี้ก็ทราบข่าวมาว่าเด็กจากสามชายแดนจะย้ายเข้ามาเรียนที่สงขลามากขึ้น ซึ่งจากประสบการณ์ที่ผ่านมา โรงเรียนเทศบาล 5 เมื่อปีที่แล้วมีเด็กสมัครแค่ 400-500 คน แต่ปีนี้เด็กที่สมัคร 1,000 กว่าคน แต่เด็กแค่ 160 คน และเด็กที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์จึงหาที่เรียนไม่ได้ เพราะโรงเรียนรองรับเด็กไม่พอ และหากจะให้เด็กไปเรียนที่โรงเรียนรอบนอก เช่น โรงเรียนเกาะถ้ำ โรงเรียนเกาะเต่า ผู้ปกครองก็อาจจะเห็นว่าทำให้เด็กต้องเดินทางไกล

2. ค่าครองชีพสูงขึ้นสาเหตุมาจากภาวะเศรษฐกิจที่การดำรงชีวิตลำบากขึ้นรายได้ของครอบครัวเยาวชนไม่เพียงพอกับรายจ่ายในการดำรงชีพในแต่ละวัน

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวเยาวชน มีวิถีชีวิตที่ยากลำบาก ผู้ปกครองประกอบอาชีพลักษณะหาเช้ากินค่ำได้ค่าแรงเป็นวัน ๆ และเมื่อผู้ปกครองออกไปทำงานตอนเช้าก็จะกลับเข้าบ้านก็ค่ำมืด ทำให้ไม่มีเวลาที่จะดูแลบุตรหลานปล่อยให้บุตรหลานดูแลตนเอง เนื่องจากผู้ปกครองต้องทำงานเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว แต่ก็พอให้สามารถซื้ออาหารรับประทานไปวัน ๆ ในลักษณะของสังคมปัจจุบันที่สินค้าที่ราคาสูงขึ้นสวนกระแสของค่าแรงงานของผู้ปกครอง ทำให้ผู้ปกครองมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการส่งเสียบุตรหลานให้เรียนต่อ บางครอบครัวที่เห็นความสำคัญของการศึกษาของบุตรหลาน แต่ก็ยังไม่เพียงพอ จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนเกี่ยวกับปัญหาค่าครองชีพสูงขึ้นทำให้ทราบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

การศึกษาของเด็กตอนนี้ เด็กจะติดเรื่องนี้มาก เรื่องค่าครองชีพสูง ประมงก็ออกหาปลาได้ยากแล้ว พวกพ่อแม่เด็กเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับประมง ปอกุ้ง ปอกปลา ได้ 40-50 บาทต่อวัน แล้วออกมาซื้อกับข้าว ข้าวสารก็หมดแล้วหมดเลย รายได้ของผู้ปกครองเต็มที่ที่สุดก็ 100 เดียวมันก็ไม่

เหลือแล้วค่าโรงเรียนของเด็ก มีมูลนิธิช่วยก็จริง แต่ช่วยแค่ค่าหนังสือ แต่เรื่องอื่น เช่นเมื่อเอาเงินซื้อ กับข้าวหมดแล้วและตอนเช้าลูกต้องไปโรงเรียน ลูกต้องจ่ายค่ารถ ค่าขนม ผู้ปกครองจะเอาเงินที่ไหน มาให้ เมื่ออยู่ไปผู้ปกครองก็หมดกำลังใจ เพราะลูกต้องเอาเงินไปแล้ว 40-50 บาท แล้วหากมีลูก 4 คน แต่ละคนจะได้เงินไปโรงเรียนไม่มาก แล้วต้องกินข้าวกลางวันอีก

“ผมว่าการเงินนะ ลูกหลายคนเงินไม่พอใช้ ค่าครองชีพสูง โหนจะซื้อกับข้าว ให้ลูกเรียน ค่ารถ ค่าขนม”คำให้การสัมภาษณ์จากผู้นำชุมชนอีกท่านหนึ่งในชุมชนเมืองของ จังหวัดสงขลา

นอกจากนี้จากการที่ผู้ปกครองรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครอบครัว ก่อให้เกิดความขัดสนที่จะสูญเสียให้บุตรหลานได้ศึกษาต่อ เยาวชนบางคนก็ทราบในข้อจำกัด ของตนเองที่รายได้ของผู้ปกครองไม่เพียงพอและได้รายได้น้อยจึงตัดสินใจลาออกจากการ เรียนเพื่อไม่ให้เป็นการแก่ผู้ปกครองให้นำเงินไปสำหรับค่าใช้จ่ายในครอบครัว เพื่อให้ ครอบครัวไม่ลำบาก เนื่องจากถ้าส่งตนเองเรียนก็จะต้องใช้ค่าใช้จ่ายที่สูงเนื่องจากภาวะที่ ปัจจุบันค่าครองชีพสูงขึ้น สะท้อนจากคำสัมภาษณ์จากผู้ปกครองของเยาวชนที่รับ ทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย โครงการชุมชนเมือง ลาออกจากการเรียน ไปแล้วดังนี้“คือว่าแม่ลำบากด้วยนะ ที่บ้านมีปัญหาด้วย แม่ต้องทำมาหากินคนเดียวก็ลำบาก อยู่ ส่งลูกเรียน 2 คน แม่ไม่บังคับให้เขาลาออกนะ แม่อยากให้ลูกเรียน น้องปลาเป็นคนคิด มาก สงสารพี่สงสารแม่ เขาก็เลยลาออก” จากคำสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ปกครองอยากจะให้ เยาวชนศึกษาต่อ แต่เนื่องจากข้อจำกัดของรายได้ การดำรงอยู่ในสังคมที่ผู้ปกครองต้องทำมา หากินลำบากขึ้น จึงมีผลให้เยาวชนตัดสินใจลาออกจากการเรียนกลางคัน

ในส่วนทุนสนับสนุนจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ก็ยังไม่ เพียงพอ เพราะการที่เยาวชนจะได้ศึกษาต่อ นั้น ต้องได้รับการสนับสนุนสำคัญจากครอบครัว ซึ่งในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันตกต่ำมีผลทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น จากการศึกษาพบว่า ลักษณะงาน ของผู้ปกครองของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาใน พื้นที่ชุมชนเมือง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ รับจ้างทั่วไป รองลงมาคือ อาชีพประมง ออกเรือหา ปลาและทำงานโรงงาน ส่วนหนึ่งประสบปัญหาว่างงาน ในปัจจุบันที่ค่าครองชีพสูงกว่าค่าแรงหรือ รายได้ที่ได้รับของผู้ปกครอง ประกอบกับการมีลูกมากในครอบครัว ส่งผลให้เยาวชนบางส่วน จำเป็นต้องลาออกจากการเรียนมาทำงานหารายได้ให้กับครอบครัว เพราะค่าใช้จ่ายระหว่าง เรียน นอกจากค่าเล่าเรียนแล้วยังมีค่าใช้จ่ายต่างๆระหว่างเรียน เช่น ค่าเรียนภาษาอังกฤษ ค่าทำ โครงการงาน ซึ่งค่าใช้จ่ายในบางส่วนทางมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาได้สนับสนุน ช่วยเหลือบางส่วน เช่น ค่าใช้จ่ายระหว่างเรียน ค่าเดินทาง อุปกรณ์การเรียน แต่สำหรับเยาวชนก็ ไม่เพียงพอ เพราะผู้ปกครองรับภาระค่าใช้จ่ายไม่ไหว เยาวชนที่มีความหวังที่จะศึกษาต่อก็ไปขอ ความช่วยเหลือกับทางมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาให้ตนได้ศึกษาต่อในระบบ

ของการศึกษานอกโรงเรียนที่สามารถที่จะเรียนพร้อมกับทำงานไปด้วย ที่สำคัญคือใช้จ่ายสำหรับการเรียนที่ไม่สูง

3. ปัญหาเสพติด สารระเหยระบาดในชุมชน

จากการศึกษาพบว่า ปัญหานี้เกิดในพื้นที่ชุมชนแออัดที่กระจุกอยู่ในตัวเมืองเป็นส่วนใหญ่ สาเหตุเพราะมีการอพยพหลังไหลเข้ามาจากคนนอกพื้นที่มาอาศัยอยู่ หรือมาทำงานในจังหวัดสงขลา ลักษณะการอาศัยในชุมชนแออัดจะอาศัยอยู่ในระยะเวลาสั้น ๆ แล้วโยกย้ายไปทำงานที่อื่น ในการอพยพเข้ามาก็มีการนำยาเสพติดเข้ามาในชุมชน และเกิดการชักชวนระหว่างรุ่นพี่ในชุมชนที่ชักชวนเยาวชนรุ่นน้องให้เข้ากลุ่มตน เพื่อทำการเสพยาเสพติดพบมากในที่นี้คือสารระเหย จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในพื้นที่ชุมชนเมืองที่มีการระบาดของยาเสพติด “สองปีก่อนหน้านี้จะเต็มไปด้วยเด็กติดยาเดินอยู่เต็ม เดี่ยวนี้ไปอยู่หลังวัดไปเสพสารระเหยก็ถามมาก็รู้ว่าพวกเขาไปซื้อกันเองเลยทำให้เด็กเสียมากก็คือเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กออกจากโรงเรียนเค้าหลงผิดแล้วไม่ยอมกลับ” ผลจากการที่เมื่อเยาวชนลาออกจากโรงเรียนก็อยู่บ้านเฉย ๆ ไม่หางานทำ ฝ่ายผู้ปกครองก็ไม่มีเวลาดูแลบุตรหลาน เพราะต้องทำมาหากินให้บุตรหลานดูแลกันเอง เมื่อเยาวชนเหล่านั้นอยู่ว่าง ๆ ไม่มีกิจกรรมใดต้องทำเลยถูกชักชวนจากผู้ที่ไม่หวังดีได้ง่าย จะทำให้เยาวชนที่อาศัยอยู่พื้นที่บริเวณนั้นถูกชักจูงได้ ในด้านฝ่ายของผู้นำชุมชนพยายามแก้ไขปัญหานี้ โดยร่วมมือกับภาครัฐในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการจัดกิจกรรมในชุมชน ให้เยาวชนในชุมชนเข้าร่วมเพื่อที่จะไม่มีเวลาว่างไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติด จัดลานกีฬาสำหรับให้เยาวชนและคนในพื้นที่สามารถใช้เป็นที่สำหรับออกกำลังกาย แต่จากการให้สัมภาษณ์จากผู้นำชุมชนในพื้นที่ พบว่าปัจจุบันในส่วนของภาครัฐหยุดการสนับสนุน โดยนำพื้นที่ที่ทางชุมชนจัดเป็นลานกีฬา เปลี่ยนมาเป็นที่จอดรถขยะของทางเทศบาล “ผมพยายามทำค่ายมวย สนามฟุตบอล สนามกีฬา เพื่อเป็นที่หายใจของชุมชน แต่เกิดเหตุการณ์เทศบาลเอาไปจอดรถขยะ ท้อแท้เลย เทศบาล ทางจังหวัด ผมพยายามเรื่องเด็ก เรื่องอนาคตของชาติมากที่สุด” จากการให้สัมภาษณ์แสดงให้เห็นถึงภาครัฐไม่เล็งเห็นความสำคัญของการแก้ปัญหายาในชุมชน และช่วยสนับสนุนในช่วงแรก ๆ เท่านั้น จึงทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนโดยใช้ลานกีฬา เป็นสถานที่สำหรับให้คนในชุมชนใช้เพื่อลดปัญหายาเสพติดในชุมชนก็ถูกระงับลง ซึ่งในพื้นที่ชุมชนเมืองที่มีลักษณะเป็นชุมชนแออัดนี้มีเยาวชนที่รับทุนของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา อาศัยอยู่ร่วมกับเยาวชนทั่วไป จึงเสี่ยงที่เยาวชนจะคบกับรุ่นพี่และเพื่อนที่เกเร ที่จะนำพาไปสู่วงจรของการเสพยาเสพติดได้ ฝ่ายผู้นำชุมชนได้ขอความร่วมมือกับมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาในการเข้ามาแก้ไขปัญหานี้ไม่ให้เยาวชนไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยที่ทางมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาได้จัดกิจกรรมให้เยาวชนทำในเวลาว่างสนับสนุนอาชีพให้เยาวชนที่ลาออกจากการเรียนไปแล้วให้ได้มีอาชีพ โดยที่ไม่มีเวลาว่างไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น การสนับสนุน การจัดการแข่งขันฟุตบอล เยาวชนห่างไกลยาเสพติด การส่งเจ้าหน้าที่ไปให้

ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของยาเสพติดให้คำแนะนำด้านสุขภาพอนามัยในชุมชน จัดให้มีการรวมกลุ่มเลี้ยงปลาในชุมชนเป็นรายได้และสนับสนุนให้มีการศึกษาต่อในระบบหรือนอกระบบกับเยาวชนที่ประสงค์จะกลับเข้ามาศึกษาต่อโดยทางมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาติดต่อประสานงานให้สามารถศึกษาต่อได้

4. ปัญหาสภาพแวดล้อมผลักดัน กระแสโลกาภิวัตน์ เช่น อินเทอร์เน็ต

โทรศัพท์มือถือ เกมออนไลน์

จากการศึกษาพบว่าเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาบางส่วนก็ประสบกับปัญหาสิ่งแวดล้อมรอบตัว ความเจริญทางเทคโนโลยีใน การที่จะทำให้ตนเองเข้าไปใช้ความทันสมัยของเทคโนโลยีโดยไม่รู้เท่าทันและไม่แบ่งเวลาให้ เป็นถูกที่ถูกเวลา ในการที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อความบันเทิงส่วนตัวแทนจะนำมาใช้ให้ก่อเกิด ประโยชน์จนละเลยหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองคือ การเรียนหนังสือ จากการสัมภาษณ์ พบว่าเยาวชนบางส่วนถูกชักชวนโดยเพื่อนในการหนีเรียนไปเล่นเกมออนไลน์ตามร้านเกมส์ หรือไปเล่นอินเทอร์เน็ตในเวลาเรียน จะพบเยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเมืองเป็นส่วนใหญ่ เพราะ ชุมชนเมืองเป็นชุมชนที่มีผู้อาศัยอยู่อย่างหนาแน่น จึงทำให้มีเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาในการที่จะทำ ให้เยาวชนสนใจ และก็ไม่ไปโรงเรียนจนเวลาเรียนไม่พอจึงถูกโรงเรียนให้ออก ปัญหานี้จะพบใน เยาวชนที่ศึกษาระหว่างชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นส่วนใหญ่ ในด้านอื่น ๆ เยาวชนบางคนเห็น ความสำคัญของตัวเงินมากกว่าการศึกษา จากการศึกษาพบว่า เยาวชนบางคนเห็นเพื่อนรุ่นพี่ที่ ลาออกไปทำงาน และมีรายได้ในการซื้อโทรศัพท์มือถือ รถจักรยานยนต์ เสื้อผ้า เป็นต้น ตนก็เลย อยากได้บ้างก็เลยลาออกจากการเรียนมาทำงาน ด้วยเหตุผลที่ว่าครอบครัวของเขาเองก็ยากจนจึง คิดว่าเมื่อตนลาออกก็ช่วยจนเจ้าครอบครัวได้ และมีเงินสามารถซื้อสิ่งของที่ตนอยากได้สะท้อนได้ จากคำสัมภาษณ์จากทางเจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาในพื้นที่ชุมชน เมืองที่ทำงานด้านเด็กพบว่า

สิ่งยุ่งยากขึ้นเช่นตู้เกมส์ ทำให้เด็กติดไม่ค่อยสนใจเรียนมากก็เล่นเกม พอไปโรงเรียนก็ทำ ให้เด็กเรียนไม่เต็มใจก็ต้องออกจากโรงเรียน คือสิ่งที่ยุ่งยากขึ้นเยอะนะในเมือง สาเหตุที่ทำให้เด็ก ลาออกนั้นคือ ตระมเพื่อน เพื่อนไม่ไปโรงเรียนก็อยู่บ้าน วิ่งเล่นกันตะลอนไปเรื่อย ๆ ชายทะเล เล่นไฟ เล่นเกมส์นี้สาเหตุหลักเขาไปตามก็จะมีคนประจำอยู่ที่ต้องตามหาว่าเจอคนที่ตู้เกมส์ประจำ

นอกจากประเด็นนี้แล้ว ในประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องกันก็กระแสโลกาภิวัตน์ คือ กระแสการบริโภคนิยมที่เข้ามาในสังคมไทย ในปัจจุบันที่ส่งเสริมให้คนใช้วัตถุนิยมมากขึ้นซึ่ง กระแสโลกาภิวัตน์ก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือถ้านำมาใช้อย่างรู้เท่าทันและเป็นประโยชน์ กระแสโลกาภิวัตน์ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันก็จะมีประโยชน์ แต่ถ้าวัดเป็นโทษของวัตถุนิยมที่มาจากกระแสของกระแสโลกาภิวัตน์ก็ต้องหาวัตถุ เพื่อตอบสนอง

ความต้องการของตนเอง จากการวิจัยก็พบประเด็นที่เยาวชนลาออกจากโรงเรียนมาทำงานแต่เหตุผล เพราะเห็นค่าของตัวเงินที่สำคัญต่อการศึกษา สะท้อนจากการสัมภาษณ์ในประเด็นดังนี้

สาเหตุหลัก ๆ ที่คิดว่าเป็นที่ตัวเด็กมากกว่าเรื่องปัญหาครอบครัวนั้นมีน้อยแต่ก็มีบางครอบครัวอาจไม่มีเงินส่งให้เด็ก แต่วัยรุ่นสมัยนี้ตามเพื่อนและบางคนช่วงปิดเทอมจะมีการออกมาทำงานและเมื่อทำงานเด็กก็มีเงินเป็นของตนเองจึงเกิดความคิดที่จะไม่เรียน จากการที่ได้ลงไปทำงานให้กับมูลนิธิที่คิดว่าสภาพแวดล้อมที่เค้าอยู่มีส่วนหนึ่ง และผู้ปกครองเด็กและตัวของเค้าเอง เช่น วัฒนธรรมการเลียนแบบจากรุ่นพี่ในชุมชนที่เค้าไม่ได้เรียนกัน คิดว่าทำงานก็ได้ ซึ่งเห็นเป็นค่าตัวเงินมากกว่าที่จะเรียน

เป็นการกำหนดความหมายต่อการตัดสินใจของเยาวชนที่ตัดสินใจเลือกที่จะลาออกจากโรงเรียนเพื่อไปทำงานเพื่อให้ได้เงินมาซื้อข้าวของที่ตนต้องการจากการที่ได้เห็นคนอื่นปฏิบัติก่อนแล้วมีเงินมาใช้จ่ายไรครอบครัวเลยปฏิบัติตามบ้าง

2. เงื่อนไขและการกำหนดความหมายของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ในบริบทของชุมชนชนบท

เงื่อนไขสำคัญที่ทำให้เยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ชุมชนชนบท ตัดสินใจลาออกจากโรงเรียน พบว่าเงื่อนไขมาจากการขาดแคลนทุนทรัพย์ของครอบครัวของที่ไม่สามารถที่จะส่งเสียให้เยาวชนสามารถศึกษาที่จะต่อได้ เนื่องจาก การจะให้บุตรหลาน สามารถศึกษาต่อได้ในระดับที่สูงขึ้นจากการศึกษาภาคบังคับ ต้องใช้ค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น ซึ่งครอบครัวประสบปัญหาความยากจนที่ทำให้มีผลกระทบในเรื่องการศึกษาของเยาวชนในการที่เขาจะตัดสินใจเลือกที่จะศึกษาต่อ หรือตัดสินใจลาออกจากโรงเรียน และจากการให้สัมภาษณ์ของเยาวชนส่วนใหญ่ พบว่าต้องการจะให้บุตรหลานศึกษาต่อและได้รับการศึกษาที่สูง เพื่อจะได้งานทำที่ดี สบายไม่ต้องมาทำงานที่ใช้แรงงานและไม่ต้องลำบากเช่นผู้ปกครองอาชีพของผู้ปกครองในชุมชนชนบท พบว่าลักษณะงานที่ทำคือรับจ้างทั่วไป ทำงานตามโรงงาน ทำการเกษตร ค้าขาย รับจ้างก่อสร้างบ้านเรือนในพื้นที่ บางคนก็ไปรับจ้างนอกพื้นที่ ในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันที่ค่าครองชีพสูงขึ้น การดำรงชีวิตในสังคมมีความลำบากมากขึ้น กลุ่มของเยาวชนจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนชนบทที่เป็นแหล่งผลิตผลผลิตทางการเกษตรที่มีความอุดมสมบูรณ์ตามลักษณะพื้นที่ แต่ปัญหาความยากจนก็ยังมีอยู่ในชุมชนชนบททำให้รายได้ในครอบครัวไม่เพียงพอจนเยาวชนจำเป็นต้องลาออกจากโรงเรียน เพื่อหารายได้แก่ครอบครัว และเป็นแรงงานในครัวเรือนสำหรับการทำการเกษตร

เงื่อนไขเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีผลทำให้เยาวชนในความดูแลของมูลนิธิ ศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โครงการชุมชนชนบทเป็นเงื่อนไขที่มีผลต่อการ ตัดสินใจลาออกจากการเรียนกลางคัน

1. ปัญหาการคบเพื่อนที่เกเรมีผลทำให้เยาวชนพากันหนีเรียน

ปัญหาการคบเพื่อนที่เกเรมีผลทำให้เยาวชนพากันหนีเรียน จากการวิจัยปัญหานี้ จะเกิดกับเยาวชนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากเป็นวัยที่เข้าสู่การเป็นวัยรุ่น เพื่อนสำหรับเยาวชนในวัยนี้จึงมีความสำคัญ ถ้าเยาวชนคนใดคบเพื่อนที่เกเร และชอบหนีเรียนก็ จะชักชวนกันหนีเรียน สาเหตุเนื่องมาจากการเบื่อหน่ายการเรียนต่อ การเรียน ความรักสนุกที่ไม่ เห็นความสำคัญของการศึกษา ผู้นำชุมชนท่านหนึ่งกล่าวว่า “ในเรื่องหนีเรียน พ่อแม่ก็ไม่รู้นะ ลูก เข้าใจไหมพอไปโรงเรียนเค้าก็นัดกันไปสี่โมงห้าโมงก็ยังไม่ถึงบ้านนะเค้าไปเที่ยวกันอย่างวันไหน ครุนัดเรียนสี่โมงก็ไม่ไป แต่พ่อแม่ก็ว่าไปเรียนนะ เค้าพากันไปหาต๋อใหญ่โน้นแล้วมารู้กันนั่น แหละ”

ปัญหานี้ก็จะเกิดกับเยาวชนบางคนและขึ้นอยู่กับอุปนิสัยของเยาวชนและการ ปลุกฝังในการรักเรียนจากครอบครัวที่แตกต่างกันในด้านการศึกษา

2. การเห็นค่าในตัวเองเงินจากรายได้ที่ได้รับจากการทำงานมากกว่าที่จะตระหนักถึง ความสำคัญของการศึกษาในอนาคต สาเหตุมาจากเยาวชนส่วนใหญ่ มีฐานะยากจน เมื่อตนเห็นว่า ยิ่งเรียนในระดับที่สูงขึ้น ค่าใช้จ่ายก็จะเพิ่มขึ้น จึงเป็นภาระแก่ครอบครัว ประกอบกับการยินยอม จากผู้ปกครองที่จะไม่ให้ศึกษาต่อ เพราะจะให้น้องของเยาวชนได้มีโอกาสได้รับการศึกษา เยาวชน เห็นรุ่นพี่ที่ลาออกจากการเรียนกลางคันในละแวกบ้านลาออกไปทำงานแล้วมีรายได้จึงลาออกจากการ เรียนมาทำงานแล้วค่อยตัดสินใจที่จะเรียนต่อ เพื่อให้มีรายได้สำหรับครอบครัวและตนเอง สะท้อนจากการสัมภาษณ์ “เขาเลยออกและก็คิดอย่างคือเขาจะหารายได้ให้กับครอบครัว อาจจะ เห็นว่าน้องลำบาก และก็เพื่อนอีกอย่างก็มีส่วน สังเกตดูว่าครอบครัวแวนนี้มีสัก 10 ครอบครัวที่เป็นเด็กรุ่นเดียวกันหรือรุ่นพี่ เมื่อคนหนึ่งออกไปทำงานแล้วได้เงินก็เห็นว่าเพื่อนออกไปทำงานได้ เงินไม่ได้เรียน เขาเลยออกตามกัน จะมีบางกลุ่มที่ออกตามกัน”

3. ปัญหาเรื่องผลการเรียนการให้ความหมายของเยาวชนในพื้นที่ชนบท เป็น สาเหตุหนึ่งที่มีผลให้เยาวชนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนจากการที่เรียนแล้วผลการเรียนติด ศูนย์บ้าง ปัญหาการซ้ำชั้นเรียน ทำให้เมื่อผลการเรียนไม่ดี หรือต้องเรียนใหม่ เยาวชนเหล่านั้นจะ ถูกเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันในโรงเรียนล้อเลียน ส่งผลให้เยาวชนเกิดความอับอาย และไม่ยอมที่จะไปเรียนต่อที่โรงเรียน จากนั้นก็ลาออกจากโรงเรียนมาอยู่ที่บ้าน บางครอบครัวพ่อแม่ ผู้ปกครองหาที่เรียนใหม่แก่เยาวชนเรียนร่วมกันกับรุ่นน้อง แล้วทำให้เยาวชนอายุที่จะต้องเรียน ร่วมกันกับรุ่นน้องจึงตัดสินใจที่จะไม่ไปเรียน ถึงแม้บางครั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองพยายามเคี่ยวเข็ญ ให้เยาวชนไปศึกษาต่อเองสะท้อนจากการให้คำสัมภาษณ์ของผู้ปกครอง “เค้าบอกว่าไม่อยากเรียน

แล้ว ดิตศุณย์เลยไม่มีกำลังใจที่จะเรียน ที่เค้านั้น ๆ อยู่ก็คือเรื่องเรียนซ้ำ เรียนไม่ทันเพื่อน เลยไม่อยากเรียนต่ออายุรุ่นน้อง” ในส่วนมาตรฐานการเรียนการสอนในโรงเรียนระหว่างโรงเรียนในตัวเมืองกับชนบทที่แตกต่างกัน ในด้านของอุปกรณ์ การเรียนการสอน จำนวนครู และงบประมาณในด้านการศึกษาที่รัฐกระจายสู่ชุมชน ในบางโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนจำนวนมากกับจำนวนของครู ประกอบกับอุปกรณ์การเรียนการสอนที่มีไม่เพียงพอ ทำให้เกิดปัญหาในด้านการเรียนที่มีผลต่อการศึกษาของเยาวชน ทำให้เยาวชนเรียนหนังสือไม่ค่อยเข้าใจในบทเรียน เป้าหมายกับการเรียน ทำให้เยาวชนหนีเรียนไปคบเพื่อนที่เกเร ไม่ไปโรงเรียน ทางด้านโรงเรียนประสานงานไปกับผู้ปกครองเยาวชนให้กลับมาเรียนก็ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากจากผู้ปกครองบางคนปล่อยให้เยาวชนตัดสินใจเองในการที่จะลาออกหรือกลับไปศึกษาต่อ เนื่องจากพบว่าผู้ปกครองคิดว่าเรียนแค่ผ่านการศึกษาขั้นพื้นฐานก็เพียงพอ จึงไม่สนับสนุน ผู้นำชุมชนท่านหนึ่งกล่าวว่า “ปัญหาลิ่งเวดล้อมที่เกี่ยวกับในตัวเด็ก พ่อแม่บางคนคิดว่าจบม.3 ก็ได้แล้วให้น้องได้เรียนอีก แล้วเมื่อเด็กเห็นว่าพ่อแม่คิดอย่างนั้นก็ออกไปทำงาน” ในส่วนของการแก้ไขปัญหาทางด้านมูลนิธิศุภนิมิตฯ ได้เข้ามาทำความเข้าใจกับเยาวชนส่งเสริมให้เยาวชนกลับมาไปเรียนตามเดิม และแก้ไขปัญหาร่วมกันกับผู้นำชุมชนและอาสาสมัครในแต่ละชุมชนในโครงการความเรียงเช่น การให้ครูอาสาสมัครจัดสอนพิเศษแก่เยาวชนในโครงการฟรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อแก้ไขปัญหาเด็กเรียนอ่อนโดยให้ผู้นำชุมชนหรืออาสาสมัครในแต่ละโครงการความเรียงเสนอรายชื่อเยาวชนที่จะเข้ารับการสอนพิเศษจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โครงการความเรียงว่ามีจำนวนเท่าใดแล้วให้แจ้งข่าวแก่เยาวชน วันเวลาและรายวิชาที่จะเข้าเรียน จากการแก้ปัญหาในส่วนนี้พบว่าประสบความสำเร็จในส่วนของปัญหาการเรียนอ่อนของเยาวชน เพราะมีการดูแลเอาใจใส่เยาวชนอย่างดีแก่สำหรับครูอาสาสมัครจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โครงการความเรียง แต่มีบางชุมชนเท่านั้นที่ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากเยาวชนไม่มาเรียน ถึงแม้ว่าจะมีการติดตามให้มาเข้ารับการสอนพิเศษ ดังนั้นปัญหาเรื่องการเรียนและศึกษาต่อขึ้นอยู่กับตัวของเยาวชนคนนั้นที่จะเห็นความสำคัญของการศึกษามากน้อยเพียงใดหรือบางครั้งทางมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โครงการความเรียงก็แนะนำโอกาสทางด้านการศึกษาด้านอื่นเช่น การศึกษานอกโรงเรียน โรงเรียนสารพัดช่างที่สามารถศึกษาได้ง่ายและสามารถประกอบอาชีพได้เลยหลังจากจบการศึกษาจึงเป็นทางเลือกที่ทางมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โครงการความเรียงได้เสนอเป็นทางเลือกแก่เยาวชน ประกอบกับการสนับสนุนทางด้านอุปกรณ์การศึกษาผู้นำชุมชนท่านหนึ่งกล่าวว่า

ป้าว่าส่วนนี้ดีมาก คือช่วงที่มูลนิธิเข้ามาถึงแม่ช่วยเหลือเราไม่มาก แต่ว่ามันก็ทุนไปได้เยอะ ช่วงที่แจกรองเท้าแจกสมุดแจกชุดนักเรียนก็เด็กที่อยู่ในโครงการก็ได้รับทั่วกันนะนอกจากนั้นเด็กที่เรียนอ่อนเค้าเข้ามาช่วยอย่างบ้านเด็กมากถ้ามวิชาไหนไม่ถนัด ป้าก็จดชื่อไว้แล้วนัดเค้าให้ไปเรียนก็ไป

เรียนได้ไม่กี่วันแล้วก็หายกันไปหมดเค้าก็ต้องจ่ายค่าจ้างครูอีกเป็นเพราะเด็กไม่มานะ จริงแล้วเค้าก็สนับสนุนเราเยอะอยู่

ซึ่งในความเป็นจริงสำหรับการแก้ไขปัญหา ผลการเรียนรู้ตกต่ำของเยาวชนควรมีการแก้ไขปัญหาร่วมกันทุกฝ่าย ทั้งครอบครัว ชุมชนภาครัฐ เพื่อจะทำให้การแก้ปัญหาด้านนี้ประสบความสำเร็จได้ เพราะด้วยวัยที่ยังเป็นวัยรุ่นอยู่จึงทำให้เยาวชนยังไม่มีรายได้ที่ตรงที่ตัวเองอยากจะทำ และไม่มีใครที่จะคอยแนะนำได้ดีเท่าผู้ปกครองที่ต้องคอยดูแลเยาวชนอย่างใกล้ชิด เพื่อไม่ให้เยาวชนต้องออกนอกกลุ่มนอกรทาง

4. ปัญหาผู้สาวรักในวัยเรียน เป็นสาเหตุหนึ่งที่พบคือภาวะความเป็นวัยรุ่นจึงทำให้เยาวชนบางส่วนต้องลาออกจากการเรียนเพราะปัญหาผู้สาวส่งผลให้ต้องไปมีครอบครัวก่อนวัยอันสมควรจะพบปัญหานี้เกิดกับเยาวชนผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย เพราะเมื่อเยาวชนลาออกจากโรงเรียนก็ไม่กล้าที่จะกลับไปศึกษา ถึงแม้ว่าทางมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ยังคงสนับสนุนให้ศึกษาต่อได้ เนื่องจากเยาวชนเกิดความอับอาย เพราะโดยเพื่อนที่โรงเรียนล้าว่าตนแต่งงานประกอบกับหลังจากทางครอบครัวก็ให้ไปอยู่กับสามีเลี้ยงดูแลลูก โอกาสที่จะกลับมาศึกษาต่อก็เป็นไปได้ยาก สะท้อนจากคำสัมภาษณ์ของเยาวชนดังนี้ “สาเหตุที่หยุดเรียนก็มีแฟนแล้วก็เลยไม่เข้าไปโรงเรียนรู้จักกัน อยู่โรงเรียนเดียวกันคะ เค้าเป็นรุ่นพี่ก็คือน้องท้อง ก็เลยจำเป็นต้องลาออก หากย้อนไปน้องจะไม่ลาออก เพราะว่าอยากเรียนเป็นคนชอบเรียนคะ แต่ว่ามันผิดพลาด”

จากการสัมภาษณ์เยาวชนที่ลาออกกลางคันที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ชุมชนชนบท ได้ถามถึงทัศนคติที่มีต่อการศึกษา พบว่าเยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการได้ศึกษาต่อในระดับสูงบางคนต้องการที่จะศึกษาต่อประกอบกับครอบครัวต้องสนับสนุนทางด้านโอกาสและกำลังใจแต่ขอให้ให้มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก่อนจึงจะกลับไปศึกษาต่อได้

เงื่อนไขของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ทั้งในพื้นที่ชุมชนเมืองและชุมชนชนบท พบสาเหตุการตัดสินใจลาออกที่เป็นสาเหตุที่เหมือนกัน คือปัญหาขาดแคลนทุนทรัพย์สำหรับการศึกษาต่อ ซึ่งเป็นประเด็นหลักของการตัดสินใจลาออกจากการเรียนกลางคัน ถึงจะได้รับการสนับสนุนให้สามารถศึกษาต่อจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาที่ไม่เพียงพอจึงต้องอาศัยการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นหลักประกอบการตัวของเยาวชนเองที่จะตัดสินใจลาออกเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งในบางครั้งการตัดสินใจลาออกกลางคันไม่ได้เป็นในลักษณะเชิงลบเสมอไป แต่อาจจะเหมาะกับบุคคลบางกลุ่ม เช่น บุคคลที่ยากจนจริงๆคิดว่าลาออกมาทำงานก่อนเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ก่อนแล้วค่อยกลับไปศึกษาต่อ หรือบุคคลที่ไม่ต้องการศึกษาต่อเนื่องด้วยระดับสติปัญญา ฯลฯ ซึ่งผลจากการตัดสินใจลาออกกลางคันที่ต้องการศึกษาว่าหลังจากที่เยาวชน

ตัดสินใจลาออกจากการเรียนไปแล้ว สภาพการลาออกกลางคันและการดำรงอยู่ของการลาออก
กลางคันและการดำรงอยู่ของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิต
แห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาเป็นอย่างไร

บทที่ 6

สภาพการลาออกกลางคัน และการดำรงอยู่ของการลาออกกลางคันของ เยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา

สภาพการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา เป็นการศึกษาถึงสภาพความเป็นอยู่ของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา หลังจากที่เขาดัดสินใจลาออกจากการเรียนไปแล้ว เยาวชนมีวิถีชีวิตอยู่อย่างไร ส่วนการศึกษาการดำรงอยู่ของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ศึกษาว่าเยาวชนที่ลาออกกลางคันไปแล้วนั้นเขาได้ไปทำอะไรต่อไป เขาได้ให้ความหมายของการตัดสินใจลาออกกลางคันของเขาอย่างไรในการที่สามารถดำเนินชีวิตในสังคม ในบทนี้จะแบ่งการศึกษาเป็น 4 ประเด็น ตามลักษณะของพื้นที่ที่มีบริบทแตกต่างกัน ดังนี้

1. สภาพการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ในบริบทของชุมชนเมืองและในบริบทของชุมชนชนบท
2. การดำรงอยู่ของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ในบริบทชุมชนเมืองและในบริบทของชุมชนชนบท

1.สภาพการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา

บริบทในชุมชนเมือง

จากการศึกษาพบว่า เยาวชนที่ลาออกกลางคันไปแล้วในพื้นที่ชุมชนเมืองส่วนใหญ่จะหางานทำ เพื่อหาเลี้ยงตัวเองและช่วยเหลือจุนเจือครอบครัว สำหรับเยาวชนที่อายุถึงเกณฑ์ที่สามารถเข้าทำงานได้แล้ว ลักษณะงานที่เยาวชนทำเป็นลักษณะงานที่ต้องใช้แรงงาน เนื่องจากเยาวชนที่ลาออกกลางคันมาจากระดับการศึกษาที่ไม่สูง เช่น มัธยมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ประถม ลักษณะงาน คือ การรับจ้าง งานก่อสร้าง งานประมง ในรายที่ช่วยเหลืองานของผู้ปกครอง เช่น ออกเรือหาปลา บางส่วนขายของตามตลาด เป็นต้น ในบางส่วนที่ลาออกมาตอนอายุน้อย อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ที่จะสามารถสมัครงานได้เยาวชนเหล่านั้นอาศัยอยู่กับผู้ปกครองช่วยงานบ้าน เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน ดูแลน้อง เป็นต้น เมื่ออายุถึงเกณฑ์ทำงานได้และสมัครงานได้แล้วนั้นก็จะไปทำสะท้อนจากคำสัมภาษณ์ของผู้นำชุมชนในพื้นที่ชุมชนเมืองและเจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โครงการทำสำนัผู้นำชุมชนกล่าวว่า

เมื่อเด็กลาออกไปแล้ว ตอนนั้นก็ช่วยพ่อแม่ปลูกปาล์ม ปลูกทุเรียน เด็กอยากเรียนแต่ไม่มีเงินเลยไปช่วยพ่อแม่ ความเป็นอยู่ของเขาหาเช่ากินค่า วันละ 40 50 100 ก็ไม่พอใช้ในครอบครัวอยู่แล้วแค่ค่ากับเข้าก็หมดแล้ว พอตอนเช้าก็ต้องเดินหน้าทำประมงต่อ ความคิดของเด็กเค้าอยากเรียนได้แต่แต่งตัวสวยๆแบบเพื่อน พ่อแม่เด็กจนจริง

ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โครงการทำส้วมสะท้อนจากคำสัมภาษณ์ ดังนี้ “หลังจากเยาวชนลาออกไปแล้วบางคนไปทำงานรับจ้างบางคนก็ไปทำงานโรงงานบางคนก็เที่ยวเตร่จนเบื่อแล้วค่อยหางานทำ จากการที่เห็นเด็กในชุมชนส่วนใหญ่” จากการให้สัมภาษณ์พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่เมื่อลาออกจากการเรียนมาแล้วได้หางานทำเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ได้ และแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองบางคนทำงานภายนอกไม่ได้ช่วยพ่อแม่แบ่งเบาภาระในการดูแลบ้าน เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระแก่ผู้ปกครองได้อีกทางหนึ่ง สะท้อนจากคำสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนท่านหนึ่งกล่าวว่า “ตอนนั้นเค้าอยู่เฉย ๆ ช่วยแม่ได้ก็ช่วยงานได้ช่วยก็ช่วยส่วนใหญ่เด็กที่ลาออกกลางคันจะไม่เกรียงรับผิดชอบงานที่บ้าน แม่บอกให้ช่วยงานเดັาก็ช่วย คือเค้าออกมาเพราะไม่มีเงินเรียนนี่แหละปัญหา” ในส่วนจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเยาวชนที่ลาออกกลางคันไปแล้ว พบว่า “น้องอยู่บ้านช่วยทำงานบ้านไม่ได้ทำงานอะไร จะไปทำงานที่ไหนเค้าก็ไม่รับเพราะอายุน้อย สมัครงานโรงงานเค้าก็ไม่รับ” ผู้ปกครองท่านหนึ่งกล่าว

นอกจากนี้จากการวิจัยพบว่าในส่วนผู้นำชุมชนในพื้นที่ชุมชนเมืองได้สนับสนุนอาชีพในชุมชนให้เกิดการสร้างงานในชุมชนโดยร่วมมือกับมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โครงการทำส้วมและหน่วยงานภาครัฐในด้านความรู้เงินทุน แนวทางการประกอบอาชีพโดยมีการประชุมกันในชุมชนเพื่อดำเนินงานผลิตผลผลิต ตัวอย่างเช่น ผู้นำชุมชนร่วมมือกับมูลนิธิศุภนิมิตในการนำเยาวชนของมูลนิธิที่ลาออกกลางคันไปแล้ว และว่างงานนำมารวมกลุ่มกันสร้างบ่อซีเมนต์ในชุมชน เพื่อทำการเลี้ยงปลาจุกเพื่อเป็นอาชีพแก่เยาวชนได้มีอาชีพไปเลี้ยงดูครอบครัว บางส่วนมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ได้แนะแนวให้เยาวชนได้รับการฝึกอาชีพระยะสั้น เพื่อที่เยาวชนสามารถมีอาชีพกับโรงเรียนสารพัดช่าง เป็นต้น

สภาพการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา

บริบทในชุมชนชนบท

จากการศึกษาพบว่า เยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ในชุมชนชนบท เยาวชนมีวิถีชีวิตที่ไม่แตกต่างจากเดิมมากนัก สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ เยาวชนจะอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง บางส่วนก็ย้ายไปนอกพื้นที่ ด้วยลักษณะพิเศษของพื้นที่ชนบทที่เป็นแหล่งเกษตรกรรมมีปัจจัยการผลิต และอาชีพส่วนใหญ่ของคนในชุมชนก็คือการเกษตรกรรม ค้าขาย ในบางพื้นที่ที่มีพื้นที่ติดกับทะเลจะประกอบอาชีพทางด้านประมงด้วย เมื่อเยาวชนลาออกจากการเรียนก็สามารถดำรงชีพในด้านการประกอบอาชีพตามที่คนในครอบครัวทำอยู่ นำผลผลิตมาใช้บริโภคในครัวเรือนบ้างก็นำไปขายยังตลาดนัดที่มีประจำในทุกชุมชน เยาวชนที่ลาออกกลางคันเมื่อลาออกจะมาเป็นแรงงานในครอบครัว บางส่วนว่างงานเที่ยวเตร่ แต่ยังช่วยเหลือครอบครัวในด้านแรงงานในด้านการเกษตร และรับจ้างทั่วไป เช่น รับจ้างก่อสร้าง ฯลฯ ในส่วนทางด้านมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โครงการความเนียงซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินงานในชนบท ได้เข้ามาสนับสนุนอาชีพแก่เยาวชนที่ลาออกกลางคันจากการเรียน โดยมีการส่งเสริมอาชีพแก่เยาวชนร่วมกันกับชุมชนที่โครงการดูแลและที่เยาวชนอาศัยอยู่

เช่น ทางด้านการสนับสนุนการเลี้ยงปลาจุกในครัวเรือน การเพาะเห็ดนางฟ้า เป็นการสร้างอาชีพ เสริมแก่เยาวชน นอกจากการประกอบอาชีพเดิมและแก้ปัญหาให้กับเยาวชนที่ลาออกกลางคันของ โครงการให้ใช้เวลาว่างในการประกอบอาชีพ จากการสัมภาษณ์เยาวชนที่รับทุนการศึกษาจาก มูลนิธิศุภนิมิตในด้านการส่งเสริมอาชีพ ดังนี้ “หลังจากที่ลาออกไปแล้วอยู่บ้านเฉย ๆ ทางมูลนิธิ เค้าให้เพาะเห็ดนางฟ้าและโครงการเลี้ยงปลา นื่องเป็นคนเลี้ยงปลาเองร่วมกับคนอื่นก็เลี้ยงหลัง บ้านมันมีบ่ออยู่แล้ว เป็นปลาช่อน ปลาจุก พอใจกับการดำเนินชีวิตและก็ปกติเหมือนเดิม”

2. การดำรงอยู่ของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจาก

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา

บริบทในชุมชนเมือง

การดำรงอยู่ของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา จากการวิจัยพบว่า เยาวชนอาศัยในชุมชนเดิมหลังจากที่ ลาออกจากการเรียน และเยาวชนบางส่วนย้ายไปนอกพื้นที่ไปหางานทำหรือย้ายตามผู้ปกครองไป ทำงานยังที่อื่น เยาวชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมมีสภาพวิถีชีวิตการดำรงชีพไม่แตกต่างจากเดิมมาก นัก ในบางส่วนของครอบครัวไม่ต้องส่งเสียเยาวชน ลดภาระค่าใช้จ่ายทั้งสามารเป็นแรงกำลังใน การหารายได้เข้ามาสู่ครอบครัว สะท้อนจากคำสัมภาษณ์เยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภ นิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ชุมชนเมืองรายหนึ่ง

หลังจากที่ลาออกกลางคันก็หางานทำไปทำดอกไม้กับแม่ของเพื่อนและก็เอา ดอกไม้ไปขาย เป็นดอกไม้ที่ขายตามตลาดแบบพวกมาลัยอะไรแบบนี้ หลังจากนั้นก็คิดว่ารายได้ ด้านนี้น้อยเกินไปเลยตัดสินใจไปสมัครที่ร้านหอยทอดทำมาจนถึงตอนนี้ มันก็พอที่จะจุนเจือ ครอบครัวได้บ้างแต่จะพูดถึงว่าพอใจไหม มันก็ไม่เหมือนการทำสิ่งที่เราฝันไว้ แต่ก็ดีขึ้นกว่า ตอนที่ยังเรียนอยู่นิดนึง เพราะว่าเราได้ช่วยเหลือครอบครัวเพราะตอนนี้พี่น้องทุกคนในครอบครัว ทำงานหมดเลยก็คือว่าทุกคนก็ได้มาทำงานช่วยเหลือครอบครัว ก็ช่วยปลดหนี้สินที่เคยทำไว้ได้บ้าง

แสดงให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของเยาวชนว่าเยาวชนได้เลือกการทำงานแผนการ ศึกษาก่อนตามเงื่อนไขต่อการลาออกของตน โดยการลาออกจากการเรียนแล้วมาทำงานสามารถ ดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ แต่ลักษณะงานที่จะต้องทำงานที่ต้องใช้แรงงานตามคุณวุฒิของเยาวชน ทางด้านการศึกษาแต่เขาเหล่านั้นอาจจะไม่ต้องการทำงานอย่างที่เป็นอยู่ การได้รับการศึกษา เพื่อที่จะสามารถนำไปประกอบอาชีพที่สะดวกสบายกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่ข้อจำกัดทาง ครอบครัวที่ไม่มีทุนการศึกษาที่เพียงพอจะสนับสนุน ถึงแม้ว่าจะได้รับการสนับสนุนทางมูลนิธิศุภ นิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ไม่เพียงพอต่อการศึกษาต่อเพราะทางด้านมูลนิธิศุภนิมิต แห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาเพียงเพื่อสนับสนุนทุนการศึกษาในระหว่างที่ศึกษาและสนับสนุน ค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษาบางส่วน ซึ่งการสนับสนุนหลัก คือ ครอบครัวที่จะสามารถให้เยาวชน สามารถศึกษาต่อได้

จากการวิจัยพบว่าในปัจจุบันองค์กรภาคเอกชนส่วนหนึ่งเล็งเห็นถึงความสำคัญ ของการศึกษาและเปิดโอกาสทางการศึกษาแก่ คนในสังคมโดยที่เปิดโอกาสให้คนงานในโรงงาน ได้เรียนหนังสือหลังเลิกงานโดยทางโรงงานได้สนับสนุนทางด้านสถานที่เรียนซึ่งเรียนในโรงงานที่

คนงานปฏิบัติงานอยู่ สนับสนุนอุปกรณ์ทางการเรียน เก็บค่าเล่าเรียนในที่ต่ำโดยร่วมมือกับสถานศึกษาภาครัฐ ในการนำครูและบุคลากรทางด้านการศึกษามาสอยในช่วงค่ำ และมีการออกคุณวุฒิประกาศนียบัตรทางการศึกษาให้เพื่อที่จะสามารถไปศึกษาต่อในสถาบันทางการศึกษาที่สูงขึ้นได้ ที่ได้ทราบจากการสัมภาษณ์เยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ในชุมชนเมืองคนหนึ่ง

หลังจากที่ลาออกจากการเรียนก็ทำงานแต่การทำงานเรายุ่งเกี่ยวกับการทำงานตลอดมันมีเวลาพัก แต่น้อยและก็เหนื่อยรู้สึกว่าคุณเองมีความรับผิดชอบมากขึ้น ตอนนั้นพี่สาวลาออกจากการเรียนก่อนแล้วน้องก็ออกก็พากันไปสมัครงานที่โรงงานแล้วก็สมัครเรียนที่โรงงานเพราะโรงงานเค้ามีให้เรียนด้วย เลยไปสมัครแล้วเค้าก็โทรมาบอกว่าให้ไปทำงาน พร้อมนำหนังสือที่จะเรียนไปด้วยเลยไปพร้อมพี่สาวแล้วเข้างานกะเดียวกับพี่สาวเพราะจะได้กลับบ้านพร้อมกันแล้วตอนนี้ทำงานกะเดียวและก็เรียนไปด้วย เวลาเลิกงานก็พร้อมกัน ตอนนี้ทำมา 5 เดือนแล้วจนถึงตอนนี้ก็พอใจ แต่เบื่อและท้อบ้างแต่อย่างน้อยได้เรียนพอใจในสิ่งที่มืออยู่ พ่อไม่ต้องลำบากเหมือนแต่ก่อนเพราะมีพวกเราคอยหาเงินเข้าบ้าน เมื่อก่อนพ่อต้องทำงานคนเดียวแค่ส่งเราเรียนมันลำบาก

นอกจากโอกาสทางการศึกษาจากที่กล่าวข้างต้นแล้วจากการวิจัยพบว่า การศึกษานอกระบบเป็นต่อการศึกษาต่อเยาวชน เพราะประเด็นสำคัญคือ สามารถทำงานไปพร้อมกับเรียนไปด้วย ค่าใช้จ่ายที่ต่ำ ในส่วนนี้มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โครงการทำสอ่านในพื้นที่ชุมชนเมืองมีบทบาทสำคัญต่อการแนะแนวความรู้ทางการเลือกการศึกษานอกระบบแก่เยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ให้เยาวชนได้รับรู้ว่าจะนอกจากการศึกษาในระบบโรงเรียนแบบปกติยังมีทางเลือกในด้านการศึกษาต่อที่เหมาะสมกับเงื่อนไขของเยาวชนแต่ละคนเช่น การศึกษานอกโรงเรียน โรงเรียนสารพัดช่าง การฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ข้อมูลทำสอ่านจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โครงการทำสอ่าน ที่ทำงานดังนี้

ในเรื่องการศึกษาก็ช่วยเต็มที่อยู่แล้ว เมื่อก่อนเคยมีเด็กไม่เรียนต่อและไม่มีการเรียนก็พยายามที่จะให้เค้าเรียนนอกระบบและพยายามที่จะติดต่อกับการศึกษานอกโรงเรียนและรวบรวมรายชื่อเด็กว่าทำอะไรที่จะทำให้เด็กพวกนี้เรียนต่อโดยที่เค้ายังไม่มีการเรียนแต่ทางผอ. การศึกษานอกโรงเรียนบอกว่าไม่สามารถทำได้และก็จะมีการมีกลุ่มที่มีบัตรประชาชนแล้ว แต่ไม่จบประถม 3 ถึงประถม 6 ก็จะรวบรวมเด็กกลุ่มนี้และบางคนเจ้าหน้าที่ก็จะพาไปทำบัตรประชาชน เพื่อให้น้องเค้ามาเรียนการศึกษานอกโรงเรียน

การดำรงอยู่ของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิ
ศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา

บริบทในชุมชนชนบท

การดำรงอยู่ของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย
จังหวัดสงขลา ที่ดำรงอยู่ในสังคมพบว่า การดำรงชีวิตในชุมชนชนบทหลังจากที่เยาวชนตัดสินใจ
ลาออกจากการเรียนแล้วพบว่า เยาวชนมีวิถีชีวิตไม่แตกต่างจากเดิมมากนัก จะพบได้ในลักษณะ
การทำงานอยู่ในชุมชนช่วยเหลือผู้ปกครองในการทำงานต่าง ๆ ที่เป็นกิจกรรมของครอบครัว ที่เป็น
ประเด็นสำคัญของการอยู่ในพื้นที่ได้ เนื่องจากเยาวชนในพื้นที่ชุมชนชนบท ได้รับการถ่ายทอด
ความรู้ที่นอกเหนือจากโรงเรียนเป็นการถ่ายทอดจากครอบครัวในเรื่อง การดำรงชีพในชุมชน เช่น
การทำนา การทำสวนยาง ทำสวนผลไม้ การเลี้ยงปลา แยกต่างกันไปตามลักษณะของพื้นที่และวิถี
ชีวิตกรอยู่อาศัยของชุมชนชนบท เป็นความรู้ที่อยู่ควบคู่กับการดำเนินชีวิตของผู้คน สำหรับการ
ต่อสู้กับอุปสรรคและการเรียนรู้ในการดำรงอยู่ควบคู่กับธรรมชาติ จึงทำให้เยาวชนที่รับ
ทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนชนบทสามารถ
ดำรงชีวิตอยู่ได้ในชุมชนโดยไม่มี ความยากลำบาก และมีอาหารไว้บริโภคในครัวเรือน

ในภาวะปัจจุบันที่กระแสโลกาภิวัตน์เข้ามาในประเทศไทย ส่งผลให้เกิดความ
เปลี่ยนแปลงทั้งระบบของสังคมที่ทำให้เกิดชนชั้นต่าง ๆ ตามลักษณะเศรษฐกิจที่นับหน้าถือตา
บุคคลที่มีความมั่งคั่งในทรัพยากรและอำนาจ กระแสบริโภคนิยมการนับถือความทันสมัยความ
สะดวกสบายจึงทำให้คนดูถูกวิถีชีวิตดั้งเดิมของตนว่าล้าหลัง ทั้งที่ความเป็นจริงชุมชนชนบทเป็น
สถานที่ในการผลิตปัจจัยการผลิตต่าง ๆ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ฯลฯ ดังนั้นทำให้บุคคลละทิ้งถิ่น
ฐาน อพยพเข้าสู่เมืองมากขึ้นหรือพยายามนำความทันสมัยเข้ามาสู่ชนบทเพื่อให้เกิดการพัฒนา
ซึ่งแนวคิดเช่นนี้มีข้อดีข้อเสีย ข้อดี คือ เกิดการพัฒนาอำนวยความสะดวกให้คนในชุมชนชนบทมี
วิถีชีวิตที่ดียิ่งขึ้น และข้อเสียทำให้คนในชุมชนมองข้ามภูมิปัญญา การดำเนินชีวิตของชนบท ที่
อาจจะถูกมองว่าล้าหลังด้อยพัฒนา และมองในด้านลบต่อชุมชนชนบท

ในด้านการจัดการศึกษาในชุมชนชนบทโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน
เพื่อผลิตคนให้ได้รับการศึกษา เพื่อป้อนสู่อุตสาหกรรมการพัฒนาประเทศตามกระแสโลกาภิวัตน์
เมื่อความมีประสิทธิภาพของการศึกษาจึงถูกจัดดำเนินการอย่างเข้มข้น ด้วยการนำหลักวิชา
ทางด้านเศรษฐศาสตร์การศึกษา (Economics of Education) มาใช้เพื่อจัดระเบียบแบบแผน
วางแผนด้านการศึกษา และตามหลักวิชาการนี้ การศึกษาจึงถูกมองและให้ความหมายเสมือนเป็น
การลงทุนอย่างหนึ่งในอนาคตที่จะผลิตคน เพื่อทำประโยชน์ต่อภาคอุตสาหกรรมของประเทศ จากฐาน
การมองเช่นนี้ คุณค่าของคนจึงไม่ได้อยู่ในตัวเองแต่คนจะมีความหมายหรือมีคุณค่าก็ต่อเมื่อ
บุคคลนั้นถูกสร้าง หล่อหลอมให้มีความรู้ความสามารถจากระบบการศึกษา พร้อมกันนั้นยังต้อง
เป็นที่ยอมรับว่า ทักษะความรู้และความสามารถของคนก่อให้เกิดมูลค่าเชิงเศรษฐกิจได้ การให้
คุณค่าและความหมายแก่คนที่สัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเช่นนี้ คนจึงถูกจัดให้อยู่ใน
ฐานะของสรรพสิ่งที่ก่อให้เกิดมูลค่าได้ หรือคนเป็นทุนรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าทุนมนุษย์หรือ
ทรัพยากรมนุษย์ (มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ, 2547: 129) จึงทำให้ภาวะปัจจุบันการที่การที่คนได้รับ

การศึกษาที่สูงสามารถเป็นที่ยอมรับในสังคม การมีงานทำ ความสะดวกสบาย รายได้ จึงทำให้บุคคลที่ตัดสินใจลาออกจากการเรียนกลางคันถูกมองว่าเป็นความสูญเปล่า ทั้งที่ในความเป็นจริงเค้าเหล่านั้นสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ จากการถ่ายทอดความรู้จากครอบครัว ชุมชน แต่การถูกมองจากสังคมของคนเหล่านั้น ไม่แตกต่างจากเดิมเท่าไรหรอกแต่เขาก็ดำเนินชีวิตได้ในชุมชน โดยไม่เป็นการให้ชุมชนนั้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ที่สามารถดำรงชีวิตในสังคมโดยใช้ความรู้ความสามารถจากภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ถูกถ่ายทอดจากครอบครัวให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้

จากการวิจัยพบว่าเยาวชนในพื้นที่ชุมชนเมืองเลือกศึกษานอกระบบเป็นทางเลือกในการศึกษาต่อ เนื่องด้วยสามารถเรียนได้ใช้ค่าใช้จ่ายที่ไม่สูงสามารถมีเวลาในการทำงาน ดูแลครอบครัวได้ ทางมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โครงการความเนียงได้ช่วยเหลือเยาวชนในด้านแนะแนวทางการศึกษาต่อเพื่อเป็นทางเลือกให้กับเยาวชนแต่ละคน บางส่วนที่ว่างงานทางมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โครงการความเนียงทำการประสานงานร่วมกันกับชุมชนให้เยาวชนสามารถมีงานทำ สะท้อนจากคำสัมภาษณ์ของผู้นำชุมชนในพื้นที่ชุมชนบพ “ที่มึ่ความคิดเห็นไม่ยอมให้เด็กออกเลย แต่มูลนิธิเค้าพาเด็กไปเรียนกศน. ตอนนีเห็นเด็กไปเรียนโดยมูลนิธิรวบรวมไป”

บทที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอเชิงทฤษฎี

ผลจากการศึกษาปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา เกิดจากการที่ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาเนื่องเพราะการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยในการพัฒนามนุษย์ ในด้านความคิด สติปัญญา และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น รู้จักแก้ไขปัญหาโดยใช้สติปัญญาและเหตุผล เมื่อมนุษย์มีการพัฒนา เช่นนี้แล้วก็ย่อมที่จะทำให้สังคมเกิดการพัฒนาดังนั้นภาครัฐจึงควรที่จะจัดการศึกษาให้กับประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง สิ่งที่รัฐดำเนินการเพื่อพัฒนาการศึกษาของคน ได้แก่ การลงทุนทางด้านงบประมาณการสร้างโรงเรียน อาคาร อุปกรณ์การศึกษา การจ้างบุคลากรครูในแต่ละปี และแม้ว่าผลที่ทำการดำเนินการของรัฐดังกล่าวซึ่งหมายถึงการขยายการดำเนินการทางการศึกษาทั้งในระดับการศึกษาพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้นแต่ผลลัพธ์ที่ได้จากที่ทางภาครัฐได้จัดสรรในการลงทุนทางการศึกษาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันสามารถมีผู้สำเร็จการศึกษาตามที่รัฐกำหนดในระดับชั้นพื้นฐานไปจนถึงระดับอุดมศึกษามีจำนวนที่มากแต่มีส่วนหนึ่งของผู้ที่รับการศึกษาต้องลาออกจากการเรียนกลางคันจากการเรียนในระบบโรงเรียนที่ภาครัฐจัดให้ประชาชน บุคคลกลุ่มนี้มักจะถูกมองในมิติด้านเดียว “ความสูญเสียทางการศึกษา” ซึ่งการมองเช่นนี้เป็นมุมมองการลาออกกลางคันในฐานะความคิดของ “เศรษฐศาสตร์การศึกษา” ที่มองว่าเป็นการสูญเสียและสูญเสียผลประโยชน์ทางการศึกษาในด้านทรัพยากรกำลังบุคลากร รวมไปถึงการสูญเสียในระดับมหภาค คือ การสูญเสียการพัฒนาทรัพยากรคนทั้งมวลของประเทศ และการมองในมิติเดียวเช่นนี้มีผลทำให้มีอาจเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคม (Social Phenomena) ที่ว่าปรากฏการณ์ของการลาออกกลางคันมิได้เกิดขึ้นเองแต่บุคคลซึ่งอยู่ในปรากฏการณ์นั้นเป็นผู้กำหนดขึ้น ในที่นี้หมายถึงในเรื่องของความดีความ นิยามความหมายของการลาออกกลางคันที่มีความหมายแตกต่างกันทั้งในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ว่าปรากฏการณ์การลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา นั้นในฐานะการนำเงื่อนไขที่มีผลต่อการกำหนดความหมายและกำหนดปัญหาของการลาออกกลางคัน เงื่อนไขดังกล่าวมีผลทำให้มีคำอธิบายหรือกำหนดความหมายของการลาออกกลางคันที่แตกต่างกันไม่ได้มองการลาออกกลางคันในแง่ลบเพียงด้านเดียวที่สังคมส่วนใหญ่มองบุคคลที่ลาออกกลางคันจากการศึกษา แต่จะมองตามลักษณะของเงื่อนไขในแต่ละบุคคลที่บุคคลกำหนดขึ้นมาเพื่อให้เหมาะสมกับตนเอง โดยที่บุคคลที่ลาออกกลางคันจากการศึกษาไม่ใช่แสดงว่าเขาไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาเสมอไป แต่มีข้อจำกัดในแต่ละบุคคลต่อการกำหนดความหมายและเงื่อนไขที่แตกต่างกันตามบริบทของ

พื้นที่เงื่อนไขดังกล่าวมีผลทำให้มีคำอธิบายหรือกำหนดความหมายของการลาออกกลางคันแตกต่างกัน

สรุปผลการศึกษา

เงื่อนไขที่มีผลต่อการกำหนดความหมายและกำหนดปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา เงื่อนไขที่เกิดขึ้นของเยาวชนในพื้นที่ชุมชนเมือง สาเหตุสำคัญ คือ ครอบครัวของเยาวชน ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การดำรงชีพและจากการวิจัยพบว่าเยาวชนมีทัศนคติต่อการเล็งเห็นว่าการศึกษจะช่วยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีงานที่ดีทำ ไม่ต้องทำงานที่ต้องใช้แรงงานเยาวชนบางส่วนก็ได้เลือกการศึกษานอกระบบหลังจากที่ลาออกจากการเรียน ซึ่งเป็นการตัดสินใจในการเลือกในการศึกษาต่อที่เยาวชนที่ลาออกจากการเรียน ได้วางแผนของการศึกษาต่อของตนที่เป็นการศึกษานอกระบบเพราะมีความเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของเยาวชนที่สามารถทำงานพร้อมกับได้ศึกษาต่อไปด้วย ด้วยค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่สูงเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลมีทางเลือกที่เหมาะสมกับตนและเป็นระบบการจัดการศึกษาที่หลากหลายจากภาครัฐ จากการวิจัยผู้วิจัยพบว่า หน่วยงานภาคเอกชนเข้ามามีส่วนต่อการพัฒนาคนในสังคมของภาครัฐ โดยที่พบว่าในชุมชนเมืองโรงงานอุตสาหกรรมได้จัดให้บุคคลากรในโรงงานสามารถศึกษาต่อโดยการจัดโรงเรียนในโรงงานให้สามารถเรียนหลังจากเลิกงาน โดยร่วมมือกันกับสถาบันอุดมศึกษาทางภาครัฐในการจัดการบุคคลากรทางการศึกษามาทำการสอน จากการวิจัยพบว่ามูลนิธิศุภนิมิตเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาและออกจากการรับทุนการศึกษาโดยแนะนำการเรียน การศึกษานอกโรงเรียน โรงเรียนฝึกออาชีพสารพัดช่าง และจัดให้มีการฝึกอชีพและประกอบอาชีพให้สามารถทำร่วมกันกับชุมชนได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสทางเลือกที่เยาวชนจะเลือกในการศึกษาต่อของตนตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล

หลังจากที่เยาวชนลาออกจากการเรียนกลางคันแล้ว จากการวิจัยพบว่าเยาวชนพื้นที่ชุมชนเมืองส่วนใหญ่เมื่อลาออกจากการเรียนกลางคันแล้วจะหางานทำบางส่วนที่อายุยังไม่ถึงที่จะสามารถสมัครงานได้ จะอาศัยอยู่กับครอบครัวช่วยเหลืองานบางส่วนก็เที่ยวเตร่และโยกย้ายไปยังที่อื่นตามผู้ปกครองวิถีชีวิตไม่แตกต่างจากเดิมมากนักแต่สามารถลดค่าใช้จ่ายสำหรับการส่งเสียให้ตนได้เรียน เยาวชนที่ทำงานแล้วสามารถเป็นแรงในการนำรายได้เข้าสู่ครอบครัว

เยาวชนในพื้นที่ชุมชนชนบทเมื่อลาออกจากการเรียน ก็จะมาเป็นแรงงานให้ครอบครัวในการทำการเกษตร บางส่วนหางานทำในพื้นที่หรือนอกพื้นที่ลักษณะงานจะเป็นงานรับจ้างใช้แรงงาน ทำการเกษตร ค้าขาย เป็นต้น บางส่วนทำงานร่วมกันกับชุมชน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัญหาความยากจนปัญหาขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษา ต่อเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาต่อเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ทั้งในพื้นที่ชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ถึงแม้จะได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ก็ไม่เพียงพอ มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา เข้ามาเพียงช่วยสนับสนุนในด้านการศึกษาให้สามารถศึกษาปัญหาความยากจนที่การทำมาหากินของผู้ปกครองของเยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเมือง มีการทำมาหากินที่ยากลำบากขึ้น ซึ่งในชุมชนเมืองที่มีการแข่งขันสูงในด้านการทำมาหากินและด้านอื่น ๆ ซึ่งในปัจจุบันด้วยความเจริญทางเทคโนโลยีส่งผลให้มีผู้คนอพยพเข้ามาทำมาหากินในชุมชนเมืองมากขึ้น ถ้าไม่มีปัจจัยทางการเงินหรือมีความรู้ต่ำ จะต้องทำงานในลักษณะการรับจ้างใช้แรงงาน ซึ่งได้ค่าจ้างที่ไม่สูงและไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพของผู้ปกครองเยาวชน เนื่องจากที่ภาวะค่าครองชีพ เมื่อรายได้ที่เข้าสู่ครอบครัวมีไม่เพียงพอ ก็ส่งผลกระทบต่อการศึกษาต่อเยาวชนที่จะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เยาวชนต้องตัดสินใจลาออกจากการเรียนกลางคัน ในสาเหตุอื่น ๆ ที่มีความสำคัญรองลงมาให้เยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ลาออกจากการเรียนกลางคัน คือ ในด้านสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากต่อการหยุดเรียนกลางคัน ปัญหาสาเหตุติดในชุมชน ปัญหาการคบเพื่อน กระแสโลกาภิวัตน์ การรองรับจำนวนนักเรียนต่อจำนวนสถานศึกษาที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ด้วยผลจากปัญหาความไม่สงบในภาคใต้ที่ทำให้มีการอพยพของคนในจังหวัดชายแดนใต้เข้ามาอาศัยและเรียนในตัวเมืองจังหวัดสงขลาเพิ่มขึ้น ทำให้การแข่งขันต่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นก็แข่งขันเพิ่มมากขึ้นทำให้ออกาสของเยาวชนที่สอบเข้าโรงเรียนรัฐบาลไม่ได้โอกาสที่เยาวชนจะตัดสินใจไม่ศึกษาต่อเพิ่มมากขึ้น ปัญหาดังกล่าวข้างต้นเป็นปัญหาจากการที่ผู้วิจัยพบจากการศึกษาปรากฏการณ์ของการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ในพื้นที่ชุมชนเมือง

เงื่อนไขที่มีผลต่อการกำหนดความหมายและกำหนดปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา เงื่อนไขที่เกิดขึ้นของเยาวชนในพื้นที่ชุมชนชนบท สาเหตุสำคัญ คือ ปัญหาความยากจนขาดแคลนทุนทรัพย์เป็นสาเหตุสำคัญในการตัดสินใจลาออกจากการเรียนกลางคันของเยาวชนในพื้นที่ชุมชนชนบท เงื่อนไขมาจากครอบครัวไม่สามารถส่งเสียให้เยาวชนศึกษาต่อได้ เนื่องจากการที่จะได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นนั้นต้องใช้ค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น ประกอบกับครอบครัวของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย ชุมชนชนบทประสบปัญหาความยากจนเป็นส่วนใหญ่และปัจจุบันภาวะค่าครองชีพสูงขึ้น ทำให้การที่จะส่งเสียให้เยาวชนศึกษาต่อต้องใช้ค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นตามภาวะค่าครองชีพในเศรษฐกิจปัจจุบัน สาเหตุอื่น ๆ ที่พบ คือ ปัญหาการคบเพื่อน ปัญหาเรื่องผลการเรียนที่ตกต่ำ การไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาของเยาวชนและผู้ปกครองส่งผลให้เยาวชนตัดสินใจลาออกจากการเรียน

เงื่อนไขที่เกิดขึ้นทั้งในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทมีเงื่อนไขที่เหมือนกัน คือ ปัญหาความยากจนเนื่องมาจากการดำรงชีพทางด้านเศรษฐกิจ จากภาวะดังกล่าวเป็นสิ่งที่ทำให้เยาวชนตัดสินใจลาออกจากการเรียนจากภาวะความจำเป็นตามเหตุผลของแต่ละบุคคลต่อได้เท่านั้น การสนับสนุนหลัก ๆ มาจากครอบครัว ถ้าครอบครัวประสบปัญหาขาดแคลนทุนทรัพย์ จะมีผลกระทบต่อการศึกษาต่อเยาวชน ในปัญหาส่วนนี้ทางรัฐควรจัดระบบรองรับผู้ที่ลาออกกลางคันจากการเรียนที่มีได้ถูกนิยามเพียงความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา จัดระบบการศึกษาที่เหมาะสมกับบุคคลหลายประเภทในสังคม เพราะในสังคมมีบุคคลที่ยังขาดโอกาสและต้องการความช่วยเหลือเพิ่มโอกาสทางการศึกษาที่เอื้อให้บุคคลที่ด้อยโอกาสในสังคมมีโอกาสศึกษาได้เทียบเท่ากับระบบการศึกษาระบบปกติ

ในส่วนสถาบันทางการศึกษาน่าจะต้องทบทวนระบบการให้การศึกษาแก่คนในสังคมเพิ่มการให้ความรู้แก่คนในสังคม ทั้งในเชิง

1.หลักสูตร

สถาบันทางการศึกษาควรจัดหลักสูตรให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับบุคคลในสังคม เพื่อให้เขาจะได้เลือกหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลในสังคม

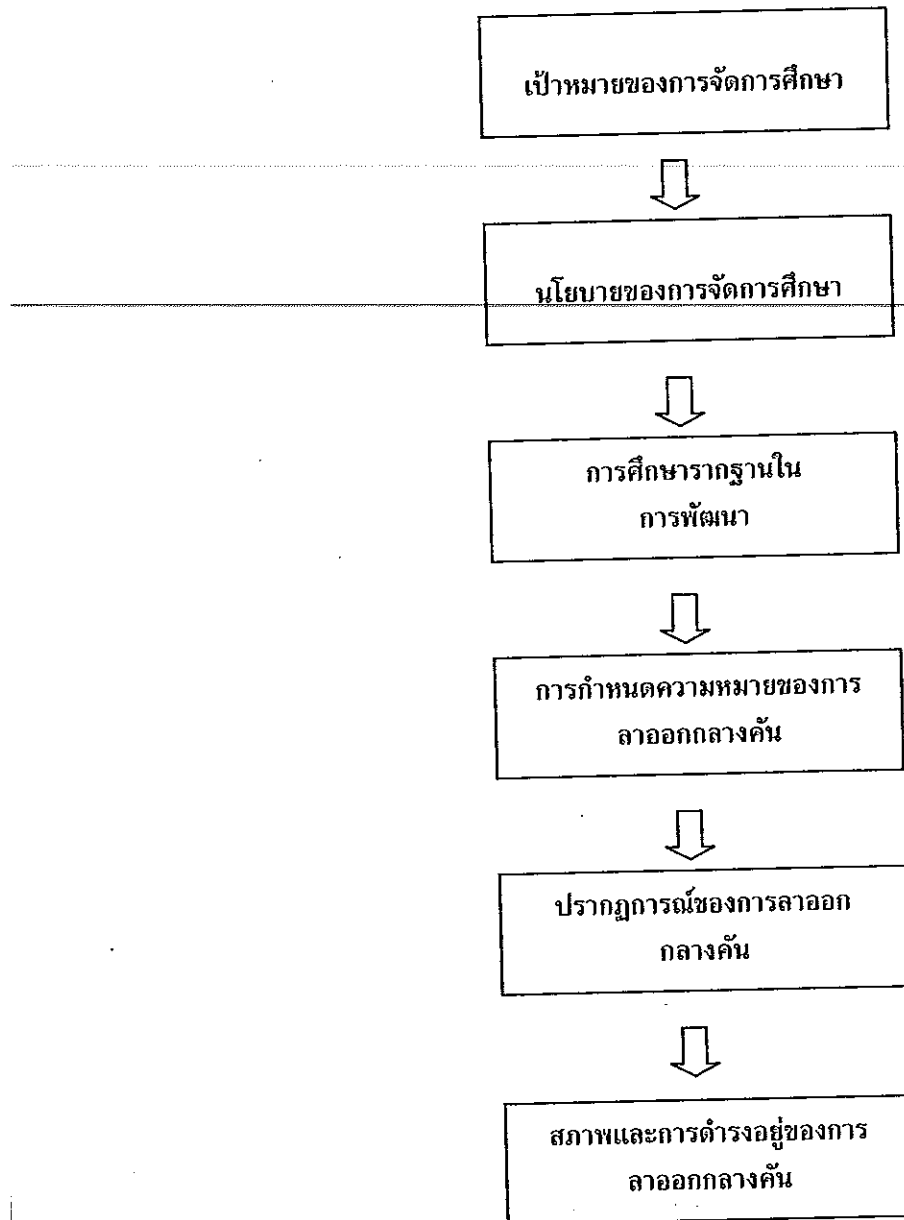
2.การจัดการความรู้

สถาบันทางการศึกษาควรร่วมมือกันกับชุมชนในการจัดการความรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการของคนในชุมชน โดยร่างหลักสูตรที่คนในชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อจะได้เหมาะสมและสามารถมีความรู้ในการประกอบอาชีพในชุมชนได้

3.การประชาสัมพันธ์ที่สถาบันควรให้ความรู้ในด้านการศึกษาทางเลือกแก่คนในชุมชน

ควรมีการให้ความรู้แก่ชุมชน ในส่วนของผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญของการศึกษา เพื่อให้ผู้ปกครองของเยาวชนมีส่วนต่อการศึกษาต่อของเยาวชน ถ้าผู้ปกครองเห็นความสำคัญ ส่วนเยาวชนได้ทราบว่าโอกาสศึกษามีทางเลือกได้บ้างนอกจากศึกษาในระบบอย่างเดียว สถาบันทางการศึกษาควรลงไปแนะแนวทางศึกษาต่อในชุมชนร่วมกันกับภาครัฐ

ข้อเสนอเชิงทฤษฎี

บรรณานุกรม

หนังสือ

- ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. 2535. มองการศึกษา : เส้นทางที่เท่าเทียมของคนไทย. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการประสานงานองค์การสิทธิมนุษยชน (กปส.). 2540. สิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ. คณะกรรมการประสานงานองค์การสิทธิมนุษยชน(กปส.).
- งามตา วานินทานนท์. 2537. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ, เอ็กซ์เพรสมีเดีย.
- दनัย ไชยโยธา. 2534. พื้นฐานทางวิทยาการสังคมวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ, โอเดียนสโตร์.
- นภาพรณ์ ทะวานนท์. 2544. สังคมวิทยาสำหรับการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นภาพรณ์ ทะวานนท์. 2544. พัฒนศึกษาศาสตร์แห่งการเรียนรู้และถ่ายทอดพัฒนา. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นวลทิพย์ ควกุล. 2527. เศรษฐศาสตร์การศึกษา. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิ่น มาลากุล. 2530. ปาฐกถาชุด "สิรินธรครั้งที่ 3 เรื่องของการพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศ". กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยนุช ฐิติพัฒนะ. 2546. สิทธิมนุษยชนกับการพัฒนาปฏิญญาว่าด้วยสิทธิในการพัฒนา. กรุงเทพฯ.สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). 2539. การศึกษาเพื่ออารยธรรมที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ, มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต)และคณะ. 2539. ปฏิรูปการศึกษาการสร้างสรรค์ภูมิปัญญา. กรุงเทพฯ, อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- เพ็ญสิริ จิระเดชากุล และมณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ. 2546. ญาณวิทยาใหม่ในการสร้างความรู้เพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม.บทความทางวิชาการเรื่องชีวิตไร่ สัมมนาวิชาการวันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยนต์ ชุ่มจิต. 2528. สังคมวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ, โอเดียนสโตร์.
- ยุทธชัย เฉลิมชัย. 2543. รูปแบบและพัฒนากาการจัดการศึกษาโดยครอบครัวในสังคมไทย. กรุงเทพฯ, พริกหวานกราฟฟิค.
- รพีพรรณ สุวรรณรัฐโชติ. 2548. สังคมและวัฒนธรรมไทย.สงขลา.มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ส.ศิริรักษ์. 2533. ทิศนะทางการศึกษาเพื่อความเป็นไท, กรุงเทพฯ, ส่องสยาม.

- สุพัตรา สุภาพ. 2541. ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ, ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช. 2540. วิธีการวิจัย. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพงษ์ โสธนะเสถียร. 2545. หลักและทฤษฎีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ, ประสิทธิ์
ภัณฑ์แอนด์พริ้นติ้ง.
- เสนห์ จามริก. 2537. แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยบทวิเคราะห์เบื้องต้น, กรุงเทพฯ:
สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. 2542. มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ. วัฒนาพานิช จำกัด.
- อดัม เดิล. 2538. การศึกษาเพื่อความเป็นไทย. กรุงเทพฯมูลนิธิเด็ก.
- Peter, F Drucker. 1990. *Managing non - profit organization: principles and
practice.* Claremont, CA: Harpercouins”

วิทยานิพนธ์

- ชาลิต พึ่งโกคา. 2539. การศึกษาความเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสาเหตุ
การลาออกกลางคันของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาชีพช่าง
เชื่อมโลหะแผ่น กรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ.
- เบญจภา สุธระพินทุ. 2536. สาเหตุของการสูญเปล่าทางการศึกษาระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ: กรณีศึกษาของวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถาบันเทคโนโลยีราช
มงคลวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าพระนครเหนือ.
- พรทิพย์ ตั้งไชยวรงค์. 2540. ปัจจัยสังคมวิทยาและจิตวิทยาสังคมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทาง
พุทธพิสัยและจิตพิสัยของนักเรียนที่เรียนเก่ง นักเรียนที่เรียนอ่อนและนักเรียนที่
ออกกลางคันในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โพธิ์ตะวัน ปินทีโย. การลาออกกลางคันของนักเรียนระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษา
เชียงราย. เชียงใหม่, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ. 2547. ปฏิบัติการผนวกรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาสู่การศึกษาในระบบ
โรงเรียน. วิทยานิพนธ์ดุสิตวิทยบัณฑิต. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. 2542. การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาชั้น
พื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ดุสิตวิทยบัณฑิต. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วารสาร

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. “การเปลี่ยนแปลงนโยบายและแนวโน้มการปฏิรูปการศึกษาในเอเชีย”.

วารสารการศึกษาแห่งชาติ (2532): 49-51.

พรรณี พีรพรรัตน์และคณะ. “ระบบการศึกษาของสังคมไทยในอนาคต”. วารสารการศึกษา

แห่งชาติ (2532): 33-34.

เสน่ห์ จามริก.(2537) “แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทย: บทวิเคราะห์เบื้องต้น” วารสาร

การศึกษาท้องถิ่นพัฒนา.

เว็บไซต์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-9, www.nesdb.go.th/Plan/menu_new.html, accessed (January 30, 2007)

หนังสือพิมพ์

สมชัย จิตสุชน. “เปิดข้อเสนอที่ดีอาร์ไอผสมสามทางแก้ปัญหายากจน”. หนังสือพิมพ์มติชน.

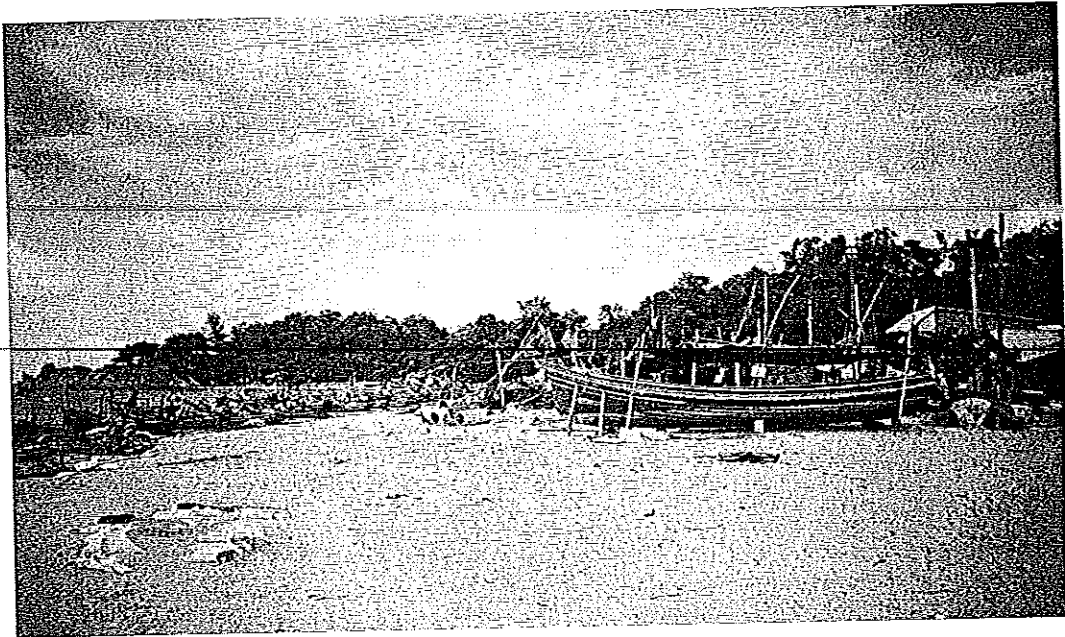
12 พฤศจิกายน 2550. หน้า 2.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รูปภาพประกอบ

ตัวอย่างลักษณะอาชีพของเยาวชนในพื้นที่ชุมชนเมือง

งานอาชีพประมง

รับจ้างทำงานแพปลา

ตัวอย่างลักษณะอาชีพของเยาวชนในพื้นที่ชุมชนชนบท

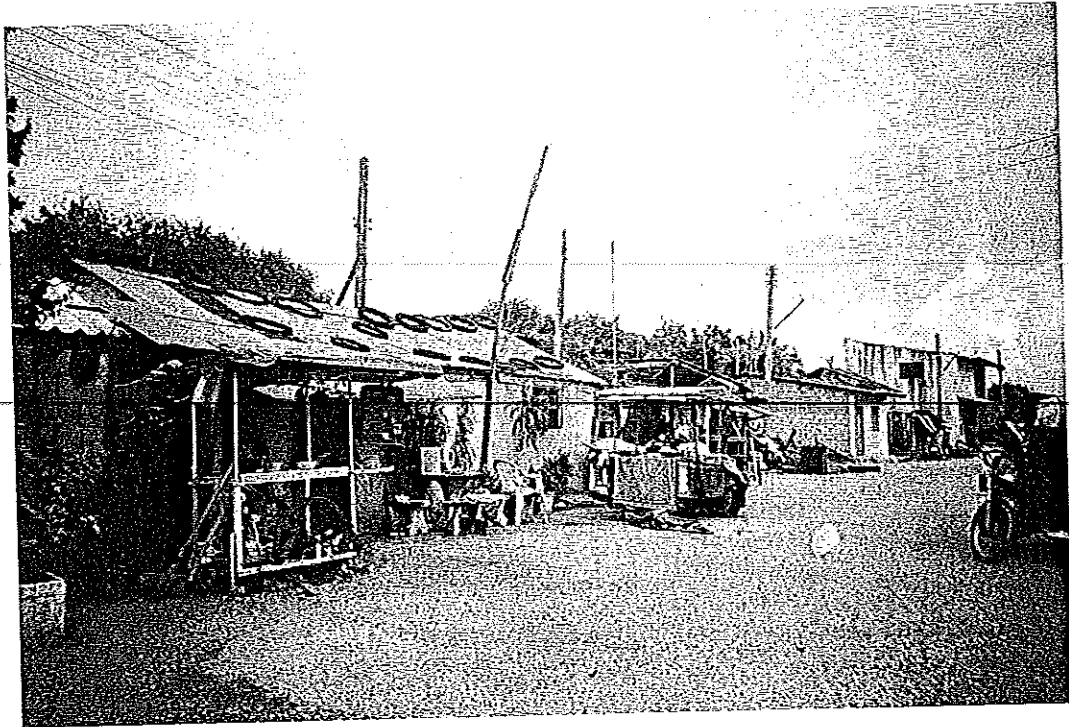
ประกอบอาชีพทำการเกษตร

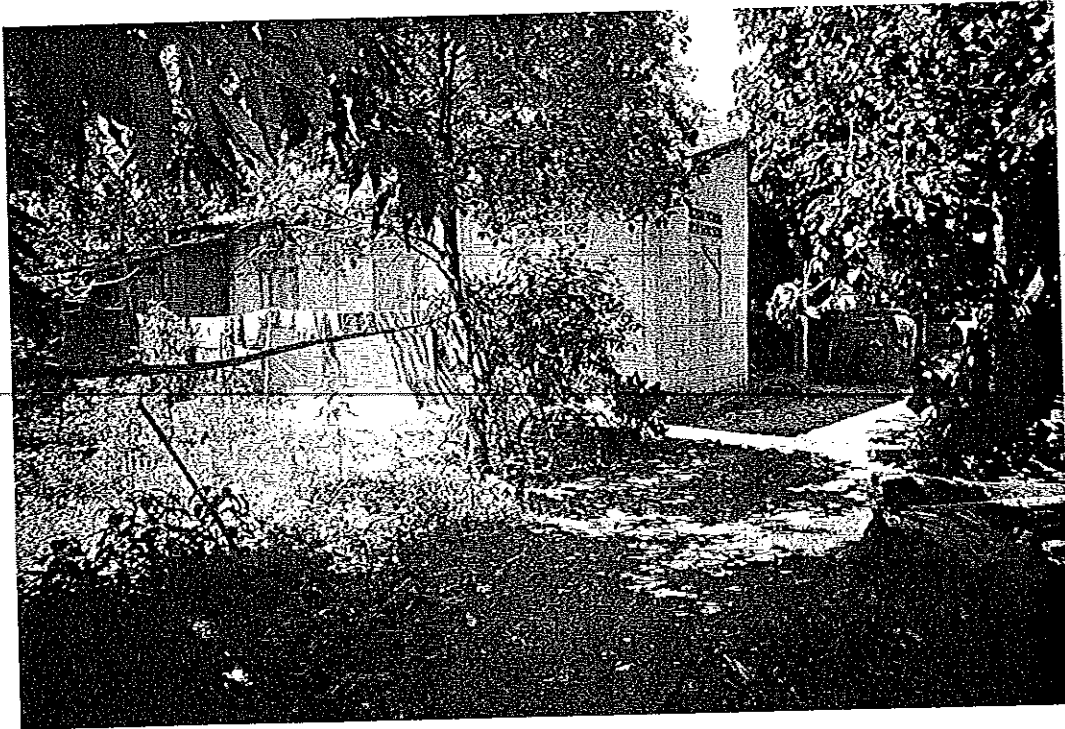
ค้าขาย

ลักษณะตัวอย่างบ้านเรือนและชุมชนที่อยู่อาศัยของเยาวชนฯในพื้นที่ชุมชนเมือง

ลักษณะตัวอย่างบ้านเรือนและชุมชนที่อยู่อาศัยของเยาวชนในพื้นที่ชุมชนชนบท

ภาคผนวก ข

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ระดับลึก

ชุดที่ 1. แนวคำถามสัมภาษณ์เยาวชนที่ลาออกกลางคัน

ชุดที่ 2 แนวคำถามการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเยาวชนที่ลาออกกลางคัน

ชุดที่ 3 แนวคำถามการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน (ผู้ดูแลคนในชุมชนบุคคลที่ชาวบ้านให้การนับถือในชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน)

ชุดที่ 4 แนวคำถามสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตฯ จังหวัดสงขลา

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ระดับลึก

ชุดที่ 1. แนวคำถามสัมภาษณ์เยาวชนที่ลาออกกลางคัน

การสนทนาสร้างความคุ้นเคย

เริ่มการสนทนา

สนทนาแนะนำตัวกับผู้ให้สัมภาษณ์ให้รู้จักผู้สัมภาษณ์ว่าชื่ออะไรมาจากไหนและ
ใช้การสัมภาษณ์ในครั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ใด

ขออนุญาตบันทึกเทปเพราะอาจจะจดไม่ทันและแจ้งแก่ผู้ให้ข้อมูลหลักว่าจะไม่นำเทปนี้
ไปเผยแพร่ที่ไหน นอกจากผู้ศึกษาจะนำมาเปิดฟังเพื่อสรุปความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ให้
ถูกต้องเท่านั้น

ทำการสัมภาษณ์ในเทปและสมุดจดบันทึกก่อนการสัมภาษณ์

เริ่มต้นคำถาม

1.คำถามพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ อายุ เพศ

1.2 ปัจจุบันประกอบอาชีพอะไรอยู่และก่อนหน้าอาชีพที่ทำในปัจจุบันทำอาชีพใดมาก่อน
บ้าง

1.3 ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดก่อนที่จะลาออกกลางคัน

1.4 จบสาขาใด จากสถานศึกษาใด จังหวัดอะไร

1.5 ท่านลาออกจากการเรียนตั้งแต่เมื่อใด(ระบุ พ.ศ.)

1.6 ท่านเริ่มเข้าสู่โครงการรับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตฯ จังหวัดสงขลา ตั้งแต่เมื่อใด
เข้ามารับทุนการศึกษาได้อย่างไร

2.ทัศนคติของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลา ที่ลาออก
กลางคันที่มีทัศนคติต่อมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลา

2.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการที่มูลนิธิศุภนิมิตฯจังหวัดสงขลาเข้ามาสนับสนุน
ทุนการศึกษาแก่เยาวชนและการสนับสนุนทางด้านการศึกษาแก่เยาวชนควรมีต่อไปหรือไม่
อย่างไร

2.2 ท่านคิดว่าโครงการสนับสนุนทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลาควรมีให้มี
การแก้ไขหรือเพิ่มเติมลักษณะการดำเนินงานหรือในด้านการสนับสนุนทางด้านการศึกษาด้าน
ใดอีกบ้างที่ท่านคิดว่ายังขาดอยู่เพื่อที่จะได้เป็นประโยชน์แก่เยาวชนที่รับทุนการศึกษาจาก
มูลนิธิศุภนิมิตฯ จังหวัดสงขลา รุ่นต่อไป

2.3 ใน ช่วงเวลานั้น เมื่อท่านได้มารับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตฯ จังหวัดสงขลาแล้ว มูลนิธิได้ช่วยเหลือท่านในด้านใดบ้างและท่านรู้สึกอย่างไร

3.สาเหตุของการลาออกกลางคันของเยาวชน

3.1 สาเหตุใดที่ท่านจึงหยุดเรียนกลางคัน ณ เวลานั้น

3.2 หลังจากที่ท่านได้ตัดสินใจลาออกกลางคันจากการเรียนแล้วชีวิตของท่านเป็นอย่างไร ปัจจุบันท่านยังต้องการที่จะศึกษาต่อหรือไม่ เพราะอะไร

3.3 ในช่วงเวลาที่ท่านตัดสินใจลาออกกลางคันจากการเรียนสิ่งแวดล้อมใดที่อยู่รอบตัวท่าน สิ่งใดมีผลในการตัดสินใจลาออกจากการเรียนของท่านในเวลานั้น เพราะอะไร(เช่น บุคคล ในครอบครัว สังคม ชุมชน สภาพเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศาสนา เพื่อน ฯลฯ)

4.สภาพการลาออกกลางคันของเยาวชนหลังจากตัดสินใจลาออกจากการเรียนกลางคัน เป็นอย่างไร

4.1 หลังจากที่ท่านตัดสินใจลาออกจากการเรียนไปแล้วประสบการณ์ในการประกอบอาชีพของท่านเป็นอย่างไร ขอให้ท่านเล่าเรื่องอาชีพที่เริ่มทำตั้งแต่ลาออกกลางคันมาจนถึงอาชีพปัจจุบัน

4.2 ท่านพอใจกับอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบันหรือไม่

4.3 การดำรงชีวิตของท่านและบุคคลในครอบครัวของท่านเป็นอย่างไรบ้างหลังจากที่ท่านลาออกกลางคันไปแล้ว

5.ทัศนคติของเยาวชนที่ลาออกกลางคันต่อการศึกษา

5.1 ทัศนคติต่อการมองการศึกษาต่อในระดับสูงของท่านเป็นอย่างไร ท่านคิดว่าการได้รับการศึกษาที่สูงจะทำให้ชีวิตดีขึ้นหรือไม่ ตามความเห็นของท่าน

5.2 ถ้าท่านมีลูกหลานท่านจะสนับสนุนให้ลูกหลานของท่านได้เรียนในระดับสูงหรือไม่ เพราะเหตุใด

5.3 ท่านคิดว่าอะไรที่จะเป็นอุปสรรคที่จะทำให้ลูกหลานของท่านไม่ได้รับการศึกษาในระดับสูงในอนาคตจะมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

5.4 ถ้ามองย้อนกลับไปท่านจะตัดสินใจลาออกจากการเรียนหรือไม่เพราะอะไร

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ระดับลึก

ชุดที่ 2 แนวคำถามการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเยาวชนที่ลาออกกลางคัน

การสนทนาสร้างความคุ้นเคย

เริ่มการสนทนา

สนทนาแนะนำตัวกับผู้ให้การสัมภาษณ์ให้รู้จักผู้สัมภาษณ์ว่าชื่ออะไรมาจากไหนและ
ใช้การสัมภาษณ์ในครั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ใด

ขออนุญาตบันทึกเทปเพราะอาจจะจดไม่ทันและแจ้งแก่ผู้ให้ข้อมูลหลักว่าจะไม่นำเทปนี้
ไปเผยแพร่ที่ไหน นอกจากนี้ผู้ศึกษาจะนำมาเปิดฟังเพื่อสรุปความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ให้
ถูกต้องเท่านั้น

ทำการสัมภาษณ์ในเทปและสมุดจดบันทึกก่อนการสัมภาษณ์

เริ่มต้นคำถาม

1.คำถามพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ชื่อ อายุ เพศ

1.2 เป็นผู้ปกครองของ

1.3ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

1.4อาชีพ

1.5ภูมิลำเนาเดิม

2.ทัศนะยมุมมองเกี่ยวกับการเห็นความสำคัญของการศึกษาของผู้ปกครองของเยาวชนที่
ลาออกกลางคันที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตฯ จังหวัดสงขลา

2.1 ท่านคิดว่าการศึกษามีสำคัญหรือไม่ในยุคสมัยปัจจุบัน

2.2 ท่านคิดว่าเมื่อคนเราได้รับการศึกษาจะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร

3.ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อสาเหตุการลาออกกลางคัน

3.1 ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อการตัดสินใจลาออกกลางคันของเยาวชนที่ท่านดูแลอยู่และ
ท่านคิดว่าเยาวชนที่ท่านดูแลอยู่มีสาเหตุใดที่ต้องตัดสินใจลาออกกลางคัน

3.2 ท่านมีส่วนต่อการตัดสินใจลาออกกลางคันของเยาวชนที่ท่านดูแลอยู่หรือไม่ เช่น
เยาวชนมาขอคำปรึกษาหรือให้คำแนะนำ

3.3 ท่านคิดว่าปัจจัยแวดล้อมใดที่มีผลต่อการตัดสินใจลาออกกลางคันของเยาวชนที่ท่านดูแลอยู่ตามความเห็นของท่าน

3.4 ถ้ามีโอกาสท่านอยากให้บุตรหลานที่ท่านดูแลอยู่ได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือไม่เพราะเหตุใด

4.ถามความเห็นของผู้ปกครองของเยาวชนที่ลาออกกลางคันถามถึงชีวิตของเยาวชนหลังจากลาออกจากการเรียนไปแล้วว่าชีวิตของเยาวชนในความคิดเห็นของผู้ปกครองเป็นอย่างไร

4.1 ถามความคิดเห็นของท่านหลังจากที่เยาวชนที่อยู่ในความดูแลของท่านหลังจากที่ลาออกจากการเรียนไปแล้วชีวิตของเขาเป็นอย่างไรบ้าง(ให้เล่าโดยละเอียด)

4.2 ท่านได้ช่วยเหลือทางด้านอาชีพแก่เยาวชนที่ท่านดูแลอย่างไรบ้าง

4.3 ถ้ามีโอกาสท่านอยากที่จะให้เยาวชนที่ท่านดูแลอยู่ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นหรือไม่และให้เยาวชนที่ลาออกไปแล้วกลับไปศึกษาต่อหรือไม่เพราะเหตุใด

5.ทัศนคติของผู้ปกครองต่อการสนับสนุนของมูลนิธิศุภนิมิตจังหวัดสงขลา

5.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการเข้ามาสนับสนุนทุนการศึกษาแก่บุตรหลานของท่าน

5.2 ท่านคิดว่าการสนับสนุนเพียงพอหรือไม่และท่านต้องการให้มีการสนับสนุนเพิ่มเติมในด้านใดบ้าง

5.3 ท่านอยากให้มูลนิธิศุภนิมิตจังหวัดสงขลา มีการสนับสนุนทางด้านการศึกษาแก่เยาวชนรุ่นต่อไปหรือไม่เหตุใดท่านจึงมีความคิดเช่นนั้น

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ระดับลึก

ชุดที่ 3 แนวคำถามการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน (ผู้ดูแลคนในชุมชน
บุคคลที่ชาวบ้านให้การนับถือในชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน)

เริ่มการสนทนา

สนทนาแนะนำตัวกับผู้ให้การสัมภาษณ์ให้รู้จักผู้สัมภาษณ์ว่าชื่ออะไรมาจากไหนและ
ใช้การสัมภาษณ์ในครั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ใด

ขออนุญาตบันทึกเทปเพราะอาจจะจดไม่ทันและแจ้งแก่ผู้ให้ข้อมูลหลักว่าจะไม่นำเทปนี้
ไปเผยแพร่ที่ไหน นอกจากผู้ศึกษาจะนำมาเปิดฟังเพื่อสรุปความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ให้
ถูกต้องเท่านั้น

ทำการสัมภาษณ์ในเทปและสมุดจดบันทึกก่อนการสัมภาษณ์

เริ่มต้นคำถาม

1. คำถามพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ชื่อ อายุ เพศ

1.2 ตำแหน่งทางราชการ/ตำแหน่งในสังคม(ถ้ามี)

1.3 ระดับการศึกษา

1.4 ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนในพื้นที่หรือนอกพื้นที่(ที่ไหน)

1.5 ทำงานในพื้นที่มาแล้วกี่ปี หรือ อาศัยอยู่ในพื้นที่มากี่ปี(กรณีเป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้การ
นับถือในชุมชน)

2. ทักษะมุมมองเกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษาของผู้นำชุมชน

2.1 ท่านคิดว่าการศึกษามีสำคัญหรือไม่สำหรับยุคสมัยปัจจุบันและสำคัญอย่างไรในมุมมอง
ของท่าน

2.2 ท่านคิดว่าถ้าเยาวชนในชุมชนของท่านได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและในระดับที่สูงขึ้น
ท่านคิดว่าชุมชนของท่านจะพัฒนาหรือไม่อย่างไร

2.3 ถ้าท่านมีบุตรหลานท่านจะให้บุตรหลานของท่านได้รับการศึกษาถึงระดับใดเหตุผลใดที่
ทำให้ท่านมีทัศนะอย่างนั้น

3. สาเหตุการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตจังหวัด
สงขลาชุมชนตามความคิดเห็นที่ทัศนะของผู้นำในชุมชนนั้น ๆ

3.1 ท่านทราบไหมว่าในชุมชนของท่านเกิดปัญหาการหยุดเรียนกลางคันของเยาวชนในชุมชนที่ท่านดูแลหรือไม่

3.2 ท่านคิดเห็นอย่างไรที่ในชุมชนของท่านมีเยาวชนลาออกจากการเรียนกลางคันและส่งผลกระทบต่อตัวเยาวชนและชุมชนอย่างไร

3.3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่มูลนิธิศุภนิมิตเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านการศึกษาแก่เยาวชนในชุมชนของท่าน

3.4 ท่านอยากให้มูลนิธิศุภนิมิตจังหวัดสงขลาเข้ามาทำงานในการสนับสนุนทางด้านการศึกษาแก่เยาวชนในชุมชนของท่านหรือไม่อย่างไร

3.5 ท่านคิดว่าสาเหตุใดที่ทำให้เยาวชนในชุมชนของท่านลาออกกลางคันสาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้เขาเหล่านั้นตัดสินใจลาออกกลางคันคือสาเหตุใดบ้าง

4.ท่านทราบไหมว่าเยาวชนในชุมชนของท่านส่วนใหญ่หลังจากตัดสินใจลาออกกลางคันไปแล้วเขาไปประกอบอาชีพใดและชีวิตความเป็นอยู่ของเยาวชนเป็นอย่างไร

5.เมื่อท่านทราบว่าในชุมชนของท่านมีปัญหาการออกจากการเรียนกลางคันของเยาวชนท่านมีความคิดเห็นที่จะแก้ไขปัญหานี้อย่างไรและจะพัฒนาการศึกษาสำหรับเยาวชนและผู้ที่มีความตั้งใจที่จะศึกษาต่อแต่ยากไร้ที่จะส่งตัวเองเรียนในระดับที่สูงขึ้นให้เขาได้รับโอกาสในการศึกษาต่ออย่างไร

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ระดับลึก

ชุดที่ 4 .แนวคำถามสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตฯ จังหวัดสงขลา

การสนทนาสร้างความคุ้นเคย

เริ่มการสนทนา

สนทนาแนะนำตัวกับผู้ให้สัมภาษณ์ให้รู้จักผู้สัมภาษณ์ว่าชื่ออะไรมาจากไหนและ
ใช้การสัมภาษณ์ในครั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ใด

ขออนุญาตบันทึกเทปเพราะอาจจะจดไม่ทันและแจ้งแก่ผู้ให้ข้อมูลหลักว่าจะไม่นำเทปนี้
ไปเผยแพร่ที่ไหน นอกจากผู้ศึกษาจะนำมาเปิดฟังเพื่อสรุปความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ให้
ถูกต้องเท่านั้น

ทำการสัมภาษณ์ในเทปและสมุดจดบันทึกก่อนการสัมภาษณ์

เริ่มต้นคำถาม

1.คำถามพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์และประสบการณ์การทำงาน

1.1 ชื่อ

1.2 อายุ เพศ

1.3 ตำแหน่งที่ทำและทำอยู่ในโครงการของอำเภอใด

1.4 ลักษณะงานที่รับผิดชอบ

1.5 ทำงานมาแล้วกี่ปี

2.สาเหตุการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตฯ
จังหวัดสงขลา

2.1 จากการที่ท่านได้ลงไปทำงานเกี่ยวกับเยาวชนของมูลนิธิศุภนิมิตฯจังหวัดสงขลา
ท่านคิดว่าสาเหตุใดบ้างที่ทำให้เยาวชนในความดูแลของโครงการท่านลาออกจากการเรียน
กลางคัน

2.2 ท่านคิดว่าปัจจัยแวดล้อมใดที่ส่งผลให้เยาวชนต้องตัดสินใจลาออกจากการเรียน
กลางคัน

2.3 จากการที่ท่านได้ลงไปทำงานท่านคิดว่าสาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้เยาวชนตัดสินใจ
ลาออกกลางคันคืออะไร

3.สภาพการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตจังหวัดสงขลาหลังจากที่ลาออกกลางคันไปแล้วเป็นอย่างไร

3.1 หลังจากที่เยาวชนลาออกกลางคันไปแล้วเยาวชนส่วนใหญ่มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่อย่างไร

3.2 อาชีพที่เยาวชนทำหลังจากลาออกไปแล้วคืออาชีพในลักษณะใด

3.3 หลังจากตัดสินใจลาออกกลางคันไปแล้วมีบ้างไหมที่กลับมาศึกษาต่อและสาเหตุที่มาศึกษาต่อเพราะอะไรและเขาได้ศึกษาต่อจนถึงระดับปริญญาตรีหรือไม่

4.คำถามถามทัศนคติของผู้ให้ข้อมูล (เจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลา)

4.1 ท่านคิดว่าการตัดสินใจลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตฯจังหวัดสงขลาส่งผลต่อตัวเขาและมูลนิธิศุภนิมิตฯจังหวัดสงขลาอย่างไร

4.2 ท่านคิดว่าทางมูลนิธิศุภนิมิตฯจังหวัดสงขลายังขาดในด้านใดบ้างเกี่ยวกับการช่วยเหลือสนับสนุนในด้านสนับสนุนการศึกษาแก่เยาวชนที่ท่านอยากให้มีเพิ่มเติม

5.มุมมองเกี่ยวกับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ศุภนิมิตที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสนับสนุนเยาวชนที่รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตฯจังหวัดสงขลา

5.1 ท่านรู้สึกอย่างไรที่ทางมูลนิธิศุภนิมิต จังหวัดสงขลาเข้ามาช่วยเหลือเยาวชนในด้านการสนับสนุนทุนการศึกษาและการดูแลในด้านต่างๆแก่เยาวชนที่ด้อยโอกาส

5.2 ท่านมองการได้รับการศึกษาอย่างไรบ้างและท่านคิดว่าการได้รับการศึกษาจะช่วยพัฒนามนุษย์ได้อย่างไร

5.3 ท่านคิดว่าการลาออกกลางคันของเยาวชนเป็นความสูญเสียเปล่าหรือไม่และสูญเสียเปล่าในแง่ใดบ้าง

6. ลักษณะนโยบายการบริหารงานของมูลนิธิศุภนิมิตจังหวัดสงขลาในทัศนะของผู้ปฏิบัติงาน

6.1 จากนโยบายการบริหารงานเกี่ยวกับการสนับสนุนทุนทางการศึกษาแก่เยาวชนในโครงการที่ท่านรับผิดชอบดูแลอยู่นั้นท่านคิดว่าสอดคล้องกับการปฏิบัติจริงหรือไม่พบปัญหาอุปสรรคใดบ้างและท่านต้องการแก้ไขอย่างไร

6.2 จากการที่ท่านลงไปปฏิบัติงานเกี่ยวกับเยาวชนในโครงการของท่านท่านทราบสาเหตุปัญหาของแต่ละชุมชนว่ามีสาเหตุใดบ้างที่เป็นตัวที่จะส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจลาออกกลางคันของเยาวชนในโครงการของท่านที่เกิดขึ้นในแต่ละชุมชน

6.3 จากการดำเนินงานและปฏิบัติงานของโครงการที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ท่านคิดว่านโยบายและแนวทางปฏิบัติงานของโครงการของท่านเหมือนหรือแตกต่างจากโครงการอื่นที่อยู่ในจังหวัดอื่น ภาคอื่นอย่างไรบ้าง(ให้ท่านแสดงความคิดเห็น)

ภาคผนวก ค
ตัวอย่างบทสนทนาการสัมภาษณ์ระดับลึก

ตัวอย่างบทสนทนาการสัมภาษณ์ระดับลึก

ตัวอย่างการสัมภาษณ์ระดับลึกเยาวชนที่ลาออกกลางคันที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภ
นิมิตฯ จังหวัดสงขลาที่ลาออกจากการเรียนและจากการรับทุนการศึกษาไปแล้ว
ตอน สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นสาเหตุของการลาออกกลางคัน

ผู้วิจัย: สาเหตุที่หยุดเรียนกลางคัน

เยาวชน: เหตุผลประการหนึ่งก็คือว่าตอนที่รู้ว่าตัวเองยังไม่จบ ม.3 นั้นก็เลยไปเอาวุฒิ ม.2
ที่โรงเรียนเพื่อที่จะเอามาเทียบโอนเข้าเรียน กศน. แต่ว่าเงินที่จะใช้เทียบโอนยังไม่มีเพราะในช่วง
นั้นยังไม่ได้ทำงาน คือว่าต้องใช้เงิน ประมาณ 1000 บาทแต่ก็ไม่ได้ไปทำเรื่องเพราะไม่มีเงิน แต่
ก็ไปสมัครไว้เรียบร้อยแล้วแต่ยังไม่ได้เอาเงินไปให้เค้าเลยไม่ได้เรียน

ผู้วิจัย: หลังจากลาออกกลางคันชีวิตเป็นอย่างไรบ้างและตอนนี้ยังต้องการที่จะเรียนต่อ
ไหมเพราะอะไร

เยาวชน: ก็บางครั้งคิดแล้วก็อยากจะร้องไห้มันก็อยากจะเรียนเหมือนกับเพื่อน ๆ คนอื่น ๆ
เค้าจะ หากเราไปเรียนตอนนี้ก็จะช้ากว่าเพื่อนคนอื่น ๆ เพราะเราหยุดไปก็เลยตัดสินใจไปเรียน
กศน. จบ ม.6 เพราะคิดว่ามันตามทันกันอยู่แล้วหากว่าเราไปเรียนเทียบก็ใช้เวลาไม่นานนะ พี่
เค้าบอกมา

ผู้วิจัย: ปัจจุบันต้องการที่จะศึกษาต่อใช่ไหม

เยาวชน: ต้องการต้องการมาก ๆ เลย

ผู้วิจัย: เพราะอะไร

เยาวชน: ส่วนหนึ่งก็คือได้ทำงานที่กว่าได้ช่วยพ่อแม่และก็น้องให้มากกว่านี้ทำงานแบบนี้ก็
ยังไม่พอใช้เพราะเค้าให้เบิกค่าแรงเป็นรายวันและก็อยากจะเรียนให้สูง ๆ อยากทำความฝันตัวเอง
ให้เป็นจริง

ผู้วิจัย: สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวที่มีที่มีผลต่อการตัดสินใจลาออกจากการเรียนในตอนนั้น
เพราะอะไร

เยาวชน: ในครอบครัวเพราะว่าหากจะเรียนต่อก็ต้องซื้อชุด และค่าอะไรต่อมิอะไรมากมาย
เงินก็ไม่พอใช้ ก็เลยให้น้องจะเรียนต่อเพราะว่าเราเองคิดว่าเราอ่านออกเขียนได้แล้วไง เลยตั้งใจ
จะให้น้องเรียนต่อ แต่ว่าน้องก็ไม่เรียน

ผู้วิจัย: มีอะไรอีกมัยที่ทำให้น้องตัดสินใจลาออก

เยาวชน: เศรษฐกิจก็ไม่ค่อยดีนะเพราะทำงาน รายได้เข้าบ้านก็มีน้อยตั้งแต่เรียนหนังสือ
ป. 1-6 เอาเงินไปโรงเรียนวันละ 10 บาทเอง และพออยู่ ม. 1-3 ไม่เคยนำเงินไปโรงเรียนเกินวัน
ละ 30 บาทเลย แล้วหากว่าอยู่โรงเรียนปกติที่ไม่ใช่ กศน. ก็คงใช้เงินเยอะเพราะไหนจะค่า
รายงาน แล้วค่าอุปกรณ์การเรียนอีกก็เลยคิดว่าเงินคงไม่พอก็เลยคิดว่าทำงานก่อนแล้วเรียนกศน.
ก็คงจะทันเพื่อน ๆ แล้วยังไงเราก็ยังมีวุฒิที่จะจบ ม.6

ผู้วิจัย: หลังจากลาออกแล้วประสบการณ์ในการทำงานของท่านเป็นอย่างไร ช่วยเล่าตั้งแต่ลาออกมาจนถึงอาชีพปัจจุบัน

เยาวชน: หางานทำ ก็ไปทำดอกไม้กับแม่ของเพื่อนและก็เอาดอกไม้ไปขายเป็นดอกไม้ที่ขายตามตลาด แบบพวงมาลัยอะไรแบบนี้หลังจากนั้นก็คิดว่ารายด้านด้านนี้น้อยเกินไปเลยตัดสินใจ ไปสมัครที่ร้านหอยทอดและก็ทำงานถึงตอนนี้

ผู้วิจัย: พอใจกับอาชีพที่ทำอยู่ในตอนนี้ไหม

เยาวชน: มันก็พอที่จะจุนเจือครอบครัวได้บ้างแต่ว่าจะพูดถึงว่าพอใจไหมมันก็ไม่เหมือนการทำสิ่งที่เราฝันไว้

ผู้วิจัย: การดำรงชีวิตของท่านและคนในครอบครัวเป็นอย่างไรหลังจากที่ลาออกแล้ว

เยาวชน: ก็ดีขึ้นกว่าตอนที่ยังเรียนอยู่นิดนึงเพราะว่าเราได้ช่วยเหลือครอบครัวเพราะตอนนี้พี่น้องทุกคนในครอบครัวทำงานหมดเลย

ผู้วิจัย: ก็คือว่าทุกคนก็ได้มาทำงานช่วยเหลือครอบครัว

เยาวชน: ก็ช่วยปลดหนี้ปลดสินที่เคยทำไว้ได้บ้าง

ผู้วิจัย: และทุกคนก็มีความสุขดีใช่ไหม

เยาวชน: ก็มีความสุขบ้าง ทุกข์บ้างแต่ก็ช่วยกันไม่ทิ้งกัน

ผู้วิจัย: น้องมองว่าการมีการศึกษาในระดับสูงเป็นอย่างไร แล้วคิดว่าหากได้เรียนสูงจะทำให้ชีวิตดีขึ้นหรือไม่

เยาวชน: หากว่าได้เรียนสูง ๆ ถ้าเราไม่ได้ทำสิ่งที่เราฝันไว้แต่เราก็ยังมีงานดี ๆ ทำและได้เงินเดือนที่สูงขึ้นมากกว่านี้และหากว่าเรามีวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นเวลาสมัครงานเค้าก็จะพิจารณาเรามากขึ้น และสังคมรอบข้างเค้าก็จะยอมรับเราไปด้วย

ตัวอย่างบทสนทนาการสัมภาษณ์ระดับลึก

ตัวอย่างการสัมภาษณ์ระดับลึกผู้ปกครองของเยาวชนที่ลาออกกลางคันของมูลนิธิศุภนิมิตฯ
แห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา
สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นสาเหตุของการลาออกกลางคัน

ผู้วิจัย: คุณน้ามีความเห็นอย่างไรต่อการตัดสินใจลาออกของเด็กที่ท่านดูแลอยู่และคิดว่า
เด็กเค้ามียุทธศาสตร์อะไรที่ต้องลาออกกลางคัน

ผู้ปกครอง: รู้สึกเสียดายแต่ว่าก็ไม่รู้จะทำยังไงเพราะว่าส่งเงินให้เรียนไม่ทัน มีปัญหาทาง
ครอบครัว เพราะว่า มี 4 คน แล้วก็ทำงานอยู่คนเดียว แล้วแฟนก็ไม่มี

ผู้วิจัย: ก็คือว่าน้องเค้าออกมาทำงานแล้วส่งให้น้องอีกสามคนเรียน

ผู้ปกครอง: ใช่ เพราะว่าเค้าเป็นพี่คนโต

ผู้วิจัย: คุณน้ามีส่วนในการตัดสินใจในการลาออกของเด็กที่ท่านดูแลอยู่หรือไม่

ผู้ปกครอง: เค้าส่งสารแม่ถ้าเรียนต่อไปก็จะลำบากแล้วน้องอีกก็เลยตัดสินใจเอง

ผู้วิจัย: แล้วพี่ให้คำปรึกษาอย่างไรบ้าง

ผู้ปกครอง: ตอนแรกก็ไม่อยากให้ออกอยากให้เรียนให้จบก่อน แต่น้องเค้าว่าหากเรียนจบ
เงินก็ยังต้องใช้มากขึ้นไปอีกแล้วเค้าว่ายังไงก็เรียนกศน.จะทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย

ผู้วิจัย: คุณน้าคิดว่าปัจจัยแวดล้อมใดที่มีผลต่อการตัดสินใจลาออกของเด็กที่ท่านดูแลอยู่

ผู้ปกครอง: หาเงินไม่ทันอย่างเดียวอย่างอื่นไม่มี เพราะว่าทุกวันนี้ก็พูดให้เค้าพยายามให้
เรียนให้จบ ตอนนี้เหลืออยู่ 3 คน

ผู้วิจัย: อยากให้น้องเค้าที่ออกมาแล้วเรียนสูง ๆ ไหม

ผู้ปกครอง: อยากให้เรียนเหมือนกันเพราะว่าจบแค่นี้ก็ไม่ดีนะทำงานก็ได้แค่นี้ อยากให้เค้ามี
การศึกษาอีก

ผู้วิจัย: แล้วสามคนที่เหลือก็เหมือนกันไหม

ผู้ปกครอง: ได้เรียน พยายามที่จะส่ง

ผู้วิจัย: ตอนนี้ น้องที่ออกมาแล้วได้ลง กศน. หรือยัง

ผู้ปกครอง: ยัง เพิ่งออกมาเมื่อปีที่แล้วกะว่าปีหน้าจะสมัครแล้วค่อยเรียน

ผู้วิจัย: คุณน้าคิดว่าหากว่ามีโอกาสคุณน้าอยากให้นุตรหลานที่ท่านดูแลได้รับการศึกษา
ต่อที่สูงขึ้นไปหรือไม่เพราะเหตุใด

ผู้ปกครอง: ก็เค้าอยากเรียนอีกก็เลยว่ปีหน้าค่อยสมัครกศน.

ผู้วิจัย: น้องเค้าออกมาทำอะไรบ้าง

ผู้ปกครอง: ก็ช่วยนะแต่ตอนนี้ห้องอยู่ตอนนี้แฟนเค้าก็ช่วยส่งน้องอยู่ พอคลอดเสร็จก็ค่อย
ว่ากันอีกที

- ผู้วิจัย: ตอนที่น้องเค้าตัดสินใจออกมา น้องเค้ายังไม่มีแฟนใช้ไหม
- ผู้ปกครอง: ไม่มีแค่มีปัญหาเรื่องเงิน
- ผู้วิจัย: ต่อจากนี้ไปชีวิตน้องเค้าจะเป็นยังไงบ้าง
- ผู้ปกครอง: ก็คงจะให้เรียนต่อ นะคิดว่าก็จะพยายามมีเท่าไรก็ช่วย ๆ กัน
- ผู้วิจัย: ก็คือทางแฟนเค้าก็อยากจะให้กลับไปเรียนต่ออีกใช้ไหมคะ
- ผู้ปกครอง: เรียน กศน. ต่อให้จบ
-
- ผู้วิจัย: น้องเค้าออกมาได้มาช่วยทำงานอะไรบ้าง
- ผู้ปกครอง: ช่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ เพราะอายุยังน้อยยังทำงานอะไรไม่ได้ เค้าก็อยากออกมาช่วยนั้น
-
- ผู้วิจัย: คุณน้ำได้ส่งเสริมหรือว่าให้ทุนเค้าค้าขายอะไรบ้างไหม
- ผู้ปกครอง: ก็ไม่มีทุน ก็คิดว่าจะให้ทุนซักก้อน แต่ว่าให้เค้าคลอดแล้วก็สร้างหลักสร้างฐานก่อน ก็เรื่องเรียนก็จะให้เรียนต่อ

ตัวอย่างบทสนทนาการสัมภาษณ์ระดับลึก

ตัวอย่างการสัมภาษณ์ระดับลึกเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิศุภนิมิตฯ จังหวัดสงขลา
สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นสาเหตุของการลาออกกลางคัน

- ผู้วิจัย: ตำแหน่งที่ทำและทำอยู่ในโครงการของอำเภอใด
- เจ้าหน้าที่: เจ้าหน้าที่ CRS ลักษณะงานที่รับผิดชอบ จะทำงานเกี่ยวกับเด็กจะรับผิดชอบอยู่ 1500 คน จะทำเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กแต่ละปีและการเยี่ยมเด็กแต่ละบ้าน
- ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าสาเหตุใดบ้างที่ทำให้เยาวชนลาออกจากการเรียนกลางคัน
- เจ้าหน้าที่: น้องผู้ชายก็บางคนอาจจะเรียนไม่ได้ออกไปทำงานเลยก็มี
- ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าปัจจัยแวดล้อมใดที่ส่งผลให้เยาวชนต้องตัดสินใจลาออก
- เจ้าหน้าที่: เพื่อน ครอบครัวที่หลัก ๆ นะอย่างเด็กที่อยู่ในมูลนิธินี้ก็มาจากครอบครัวที่ยากจน หากเรียนไม่ได้ก็มาจากที่ครอบครัวชะส่วนใหญ่
- ผู้วิจัย: คือครอบครัวเค้าเป็นยังไง
- เจ้าหน้าที่: อาจจะไม่มั่งเงิน
- ผู้วิจัย: แล้วเพื่อนมีส่วนในลักษณะอย่างไร
- เจ้าหน้าที่: ในลักษณะที่ อันนี้ก็ไม่ได้รู้สึกมากนักนะ อย่างที่ว่าเพื่อนออกแล้วตัวเองก็ไม่เรียน และไปอยู่กรุงเทพและทำงาน บางคนก็นิสัยส่วนตัวคือขี้เกียจเรียน
- ผู้วิจัย: แต่ส่วนใหญ่ผู้ชายที่ลาออกก็ออกไปทำงานชะส่วนใหญ่
- เจ้าหน้าที่: ค่ะ ผู้ชายนะ ผู้หญิงก็มีบ้างที่ออกไปทำงาน
- ผู้วิจัย: สาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้เด็กลาออกท่านคิดว่าคืออะไร
- เจ้าหน้าที่: ถ้าผู้ชายก็เป็นเรื่องครอบครัวและผลการเรียนของเด็ก เค้าเรียนไม่เก่ง
- ผู้วิจัย: แล้วโรงเรียนมีผลกับเด็กผู้ชายไหม
- ตอบ: ไม่แน่ใจนะ
- ผู้วิจัย: แล้วผู้หญิงล่ะ
- ตอบ: ก็ทำนองวัยรุ่นไปมีครอบครัวบ้างและที่เจอก็เค้าไปทำงานกับพ่อที่ยะลา
- ผู้วิจัย: ส่วนใหญ่ผู้หญิงออกไปทำงานกับมีครอบครัวอันไหนเยอะกว่า
- ตอบ: อันนี้ไม่แน่ใจ
- ผู้วิจัย: แต่ส่วนใหญ่โดยภาพรวมที่ออกไปทำงานนั้นมีเยอะกว่าใช่ไหม
- เจ้าหน้าที่: ค่ะ
- ผู้วิจัย: เด็กที่ลาออกไปแล้วส่วนใหญ่มีสภาพความเป็นอยู่อย่างไร

เจ้าหน้าที่: คำก็ไม่ได้จะดีอะไรมาก ก็ไปพูดนะว่าหากมูลนิธิจะช่วยเค้าจะเรียนต่อไหม คำก็ไม่เรียน แต่สภาพไม่ดีเท่าที่ควรบางคนก็ออกไปไม่มีงานทำ บางคนออกไปมีงานทำ มันขึ้นอยู่กับสภาพครอบครัวด้วย

ผู้วิจัย: อาชีพที่เด็กทำหลังออกไปแล้วคือลักษณะแบบใด

เจ้าหน้าที่: ส่วนมากก็โรงงานถ้าผู้หญิงนะถ้าผู้ชายก็ก่อสร้างและบางคนขึ้นกรุงเทพแต่ส่วนใหญ่โรงงาน

ผู้วิจัย: เมื่อเด็กลาออกแล้วมีไหมที่กลับมาเรียนต่อสาเหตุที่มาเพราะอะไรและได้ศึกษาต่อถึงปริญญาตรีหรือไม่

เจ้าหน้าที่: ยังไม่เจอนะแต่ก็เจอแบบที่พักการเรียน สาเหตุที่พักการเรียนก็มาจากครอบครัวด้วย การเงิน ยากจน

ผู้วิจัย: แต่ยังอยู่ในความดูแลของมูลนิธิใช่ไหม

เจ้าหน้าที่: ค่ะ ตอนนี้อยู่ คำไปเรียนนอกพื้นที่ด้วย

ผู้วิจัย: ท่านคิดว่าการลาออกของเด็กส่งผลต่อตัวเด็กและมูลนิธิอย่างไร

เจ้าหน้าที่: ก็ไม่ตื่นจะช่วยเหลือเด็กที่ยากไร้แต่ว่าเค้าไม่สามารถที่จะเรียนจบภาคบังคับได้ ก็รู้สึกไม่ดี

ผู้วิจัย: ส่งผลต่อเค้ายังไงที่เค้าลาออก

เจ้าหน้าที่: คำก็ยังไม่บรรลุนิติภาวะไม่สามารถที่จะไปทำงานอะไรได้มากนัก นอกจากงานโรงงาน หรืออยู่บ้านเฉยถ้ามีผลต่อมูลนิธินี้ มีบ้างเพราะว่าไม่แน่ใจว่าสาเหตุที่เด็กออกเพราะอะไรทำไมเด็กถึงออกไปอย่างนี้

ตัวอย่างบทสนทนาการสัมภาษณ์ระดับลึก

ตัวอย่างการสัมภาษณ์ระดับลึกผู้นำชุมชน(ผู้ดูแลคนในชุมชนหรือบุคคลที่ชาวบ้านให้การนับถือในชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน)

สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นสาเหตุของการลาออกกลางคัน

ผู้วิจัย: ท่านทราบว่าเกิดปัญหาการหยุดเรียนกลางคันของเด็กในชุมชนที่ท่านดูแลหรือไม่

ผู้นำชุมชน: ที่อยู่ในโครงการของป่า ที่เรียนถึง ม.3 มีอยู่ 2 คนไม่ถึง ม.3 ก็ 2 คน ก็ที่ป่าบอก
ว่าเค้าตามผู้ชายชะก่อนและแต่งงาน

ผู้วิจัย: แล้วมีเยอะไหมในชุมชนที่ลาออก

ผู้นำชุมชน: ก็ออกไปทำงานชะ 2 คนของบ้านะ ผู้ชายทั้งสองเลย พอจบ ม.3 ก็ลาออกไม่
เรียน แล้วอีกสองคนก็แค่ ม.2 ก็ไปชะ พ่อแม่เค้าอยากให้เรียนนะ แต่พอมารู้ก็ลูกก็พากันไปชะ
แล้ว

ผู้วิจัย: มันอยู่ที่ตัวเค้าแล้วนะ

ผู้นำชุมชน: พ่อแม่ก็ไม่รู้ละ ลูกเข้าใจไหม พอโรงเรียนเลิกเค้าก็นัดกันไป 4 โมง 5 โมง ก็ยังไม่
ถึงบ้านนะเค้าไปเที่ยวกัน อย่างวันไหนครุฑเรียน 4 โมง ก็ไม่ไปแต่พ่อแม่ก็นึกว่าไปเรียนนะเค้า
พากันไปหาดใหญ่โน้น แล้วก็มารู้กันตอนที่เค้าตามกันแล้วนั่นแหละ

ผู้วิจัย: คุณป่าคิดยังไงเมื่อในชุมชนของท่านมีเด็กที่ลาออกกลางคันและส่งผลกระทบต่อเยาวชนและ
ชุมชนอย่างไร

ผู้นำชุมชน: ความคิดบ้านะ เด็กที่ลาออกหรือพ่อแม่เค้าก็คิดว่าหากเรียนจบภาคบังคับก็ออก
ชะให้น้องได้เรียน แต่ว่าในความคิดจริงพ่อแม่เค้าอยากให้เรียนอีกนะ แต่ว่าเด็กเค้าไม่เรียนแล้ว
เราบังคับเค้าไม่ได้แล้ว แต่ว่าป่าว่าหากพ่อแม่ได้พูดกับเด็กซักหน่อยว่าให้เรียนให้อีกนิดนึงให้พอ
ได้ ม.6 ก็ยังดีได้ไปทำงานเกี่ยวกับช่าง หรืออะไรต่าง ๆ ความรู้ก็ได้เพิ่มขึ้นอีก ได้ออกไปทำมาหา
กินก็ดีขึ้นหน่อย แต่ว่าจบ ม.3 ออกไปทำอะไรละก็ก่อสร้าง แบกปูน วันละ 180 - 200 ก็สูงสุดแล้ว
ม.3 ป่าดวงว่าหากเป็นลูกป่าดวงและป่าดวงสามารถที่จะพูดได้นะ อยากให้เด็กได้เรียนสูง ๆ อีก
เพราะว่ามูลนิธิเค้าก็สนับสนุน วันไหนไม่มีเงินค่ารถให้บอกเค้า เรียนดีแต่ไม่มีทุนก็ขอทุนได้
เกี่ยวกับอะไรแล้ววันก่อนป่าจำไม่ได้แล้วนะป่าก็บอกเค้าแล้วและเอาใบสมัครมาให้เค้าแล้วนะ แต่
เค้าไม่สนใจ เค้าปฏิเสธเอง แล้วป่าก็แล้วแต่เค้า

ผู้วิจัย: คุณป่ามีความคิดอย่างไรที่มูลนิธิเข้ามาสนับสนุนด้านการศึกษาแก่เด็กในชุมชน
ของท่าน

ผู้นำชุมชน: ป่าว่าส่วนดีมาก คือ ช่วงที่มูลนิธิเข้ามาถึงแม้ว่าช่วยเหลือเราไม่มาก แต่ว่ามันก็
ทุนไปได้เยอะ ช่วงที่แจกรองเท้าแจกสมุดแจกชุดนักเรียน ก็เด็กที่อยู่ในโครงการก็ได้รับกันถ้วนะ
แต่มาช่วงนี้ที่เด็กมันไม่ใส่ชุดที่เค้าตัดมาให้ เด็กบอกว่าไม่เหมือนกับที่ร้านป่าดวงไปประชุมเลย

บอกว่าถ้าอย่างนั้นก็เปลี่ยนเป็นอย่างอื่นซะ ให้เพิ่มเป็นทุนของเด็กซะเกี่ยวกับการไปจ่ายค่าเทอม
 ว่าจะให้เอาส่วนที่เป็นชุดนักเรียนไปเข้ากับอย่างอื่นถึงแม้จะไม่มากก็อย่างว่านะ เพราะเด็กเค้าเรียน
 สูงขึ้นก็ว่าไปอีกนะ ก็ไปเสนอนะ เด็กม.4800 บาท เด็กม.1700 รวมนั้นนะ และนอกจากนั้นก็จ่าย
 เอง ก็ตื่นที่มูลนิธิเค้าเข้ามา อย่างวิชาไหนที่ไม่ถนัดป้าก็จัดซื้อไว้แล้วก็เค้านัดให้ไปเรียน ก็ไป
 เรียนได้ไม่กี่วัน แล้วก็หายกันไปหมด เค้าก็ต้องจ่ายค่าจ้างครูอีกเป็นเพราะเด็กไม่มานะ จริงแล้ว
 เค้าก็สนับสนุนเยอะอยู่

ผู้วิจัย: คือคุณป้าก็อยากให้มูลนิธิเข้ามาทำงานตรงนี้

ผู้นำชุมชน: ให้อยู่ไปตรงนี้และเรื่อยไปอย่างนี้ ไม่ต้องหายไป และตอนนี้เค้าก็ขยายไปไป ทาง
 ชะแล็กมา แม้รองเท้าเค้าก็จัดไปให้ทางชะแล็กด้วย อย่างซื้อหนังสือก็บอกเด็ก ๆ ให้บอกพ่อแม่ไป
 ว่าเค้าจะคืนให้ 300 บาท จากที่ประชุมมานะ ป้าก็ว่าดีนะ

ผู้วิจัย: คุณป้าคิดว่าสาเหตุใดที่ทำให้เด็กในชุมชนของท่านลาออกส่วนใหญ่คือสาเหตุ
 ใดบ้าง

ผู้นำชุมชน: ปัญหาสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับในตัวเด็ก พ่อแม่บางคนคิดว่าจบ ม.3 ก็ได้แล้ว ให้
 น้องเรียนอีกแล้วเมื่อเด็กเห็นว่าพ่อแม่คิดอย่างนั้นก็ออกไปทำงานแล้วปัญหาเกี่ยวกับคู่สาวเด็กช่วง
 นี้เค้าก็จะไม่คิดเรื่องเรียนเพราะหัวเลี้ยวหัวต่อ เพราะเค้าเห็นว่าเรื่องแบบนี้มันสนุกกว่าเค้าก็เลย
 ไม่เรียน ก็หลานนามสกุลเดียวกับป้านี้แหละที่ออกไป ก็เค้าชอบไปแบบนั้นนะ ก็คือเรื่อง
 เพศสัมพันธ์นะ เด็กเค้าคบกัน พวกมันอยู่ หนึ่งชั้นมอเตอร์ไซค์ไปมันจะสนุกกว่าไง

ผู้วิจัย: สาเหตุอื่นมีไหม

ผู้นำชุมชน: เกี่ยวกับครอบครัว ที่เป็นหนี้สิน เงินไม่พอ

ผู้วิจัย: คุณป้าทราบไหมว่าเมื่อเด็กลาออกไปแล้วส่วนใหญ่เค้าจะไปประกอบอาชีพใดและชีวิตความ
 เป็นอยู่ของเด็กเป็นอย่างไร

ผู้นำชุมชน: วันก่อนป้าถามเด็กที่ออกไปแล้วว่าเค้าทำอะไรไม่เรียนแล้ว เค้าก็ทำก่อสร้าง อีก
 คนทำโรงน้ำปลาของโชติวัฒน์แล้วอีกสองคนที่แต่งงานไปก็ไปขายของตามตลาดนัดก็พ่อแม่เค้าก็
 สนับสนุนให้พอได้พาดั้วรอดนะ ชายเกี่ยวกับของเด็กเล่น แผ่นซีดี ก็ถามว่าไม่คิดจะกลับไปเรียน
 ต่อหรือ เค้าก็บอกว่าไม่แล้วเค้าอายุเพื่อนเพื่อนล้อก็เหลือแค่สองเดือนแล้วนะที่จะจบป้าก็ถามถึง
 บ้านว่าทำไมไม่เรียนให้จบ ถึงแม้ว่าแต่งงานแล้วแต่หากจะเรียนเค้าก็สนับสนุนอีกเค้าบอกว่าเพื่อน
 ในห้องเรียนล้อ เพราะว่าแฟนน้องเค้าก็เรียน ม.6 ก็เหลืออีกสองเดือนก็จบแล้วเหมือนกันพ่อแม่
 เค้าก็ไม่ได้เดือดร้อนอะไรป้าเลยหยุดดีกว่า

ภาคผนวก ง

ความเป็นมาของการก่อตั้งมูลนิธิศุภนิมิต (World Vision International Organization)

ความเป็นมาของการก่อตั้งมูลนิธิศุภนิมิต (World Vision International Organization)

มูลนิธิศุภนิมิตเริ่มก่อตั้งในปี ค.ศ. 1950 โดยดร.บ็อบ เพียส ผู้นำคริสตชนและนักข่าวชาวอเมริกันได้เดินทางเข้าไปในประเทศเกาหลี และพบเห็นความทุกข์ยากของประชาชนหญิงม่ายและเด็กกำพร้าจำนวนมาก อันเป็นผลมาจากภัยสงครามภายในประเทศขณะนั้น ด้วยความปรารถนาที่จะหยิบยื่นความช่วยเหลือไปให้ ท่านจึงระดมทรัพย์สินของจากสมาชิกคริสตจักรต่างๆ และผู้ที่มีจิตศรัทธาไปบรรเทาทุกข์ให้แก่คนเหล่านั้น และได้ก่อตั้ง “ศุภนิมิตสากล” (World Vision International Organization) ขยายเครือข่ายไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก ปัจจุบันมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย เป็น 1 ในกว่า 100 ประเทศทั่วโลกที่เป็นองค์กรร่วมพันธกิจกับองค์กรศุภนิมิตสากล ในการนำความช่วยเหลือไปสู่เด็กและผู้ยากไร้ของโลก

ปี ค.ศ. 1972

มูลนิธิศุภนิมิตสากลได้เข้ามาดำเนินการในประเทศไทย ด้วยการอุปการะเด็กกำพร้าที่จังหวัดอุดรธานีจากนั้นได้เปิดหน่วยอุปการะเด็กยากไร้ขึ้นเป็นหน่วยแรกที่โรงเรียนอรุณประดิษฐ์ จังหวัดเพชรบุรี และขยายงานไปตามจังหวัดต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเหนือและอีสาน

ปี ค.ศ. 1974

ได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนมูลนิธิเพื่อสาธารณกุศลอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 21 มกราคม 1974 ในนามของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย (World Vision Foundation of Thailand) โดยมุ่งงานด้านการอุปการะเด็กและการบรรเทาทุกข์เป็นงานหลัก เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา อนามัย จริยธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ปี ค.ศ. 1975

ประเทศไทยต้องรับภาระหนักเกี่ยวกับปัญหาผู้ลี้ภัยชาวอินโดจีนที่ลี้ภัยเข้ามาตามแนวชายแดนของประเทศ เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลและเพื่อมนุษยธรรม มูลนิธิศุภนิมิตฯ จึงได้เน้นบทบาทงานบรรเทาทุกข์ ให้การช่วยเหลือด้านความเป็นอยู่และอนามัยในศูนย์อพยพจังหวัดต่างๆ อาทิ ศูนย์อพยพผู้ลี้ภัยบ้านวินัย เชียงคำ เชียงของ สีคิ้ว และสวนพลู ในขณะเดียวกันก็ยังดำเนินงานด้านการอุปการะเด็กในหมู่บ้านและชุมชนต่างๆ ควบคู่กันไป และเริ่มขยายงานไปตามต่างจังหวัดมากยิ่งขึ้น

ปี ค.ศ. 1978

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยขยายงานและปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานพันธกิจ จากการอุปการะเด็กรายบุคคลสู่การพัฒนาเด็กและครอบครัวผู้ยากไร้ โครงการอภิบาลเด็กและครอบครัว (Childcare and Family Development) และยังคงให้ความช่วยเหลือผู้อพยพลี้ภัยตามศูนย์อพยพต่างๆ ทั่วประเทศ

ปี ค.ศ. 1980

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยได้เปลี่ยนแนวทางการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นพัฒนาการดำเนินพันธกิจในรูปแบบการพัฒนาการพัฒนาชุมชน ซึ่งยังเน้นในการพัฒนาเด็กและครอบครัวเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก เป็นการพัฒนาชุมชนในเขตชนบทและเขตเมือง รวมทั้งให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติและภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ส่วนการช่วยเหลือผู้อพยพได้ลดบทบาทลงตามแผน แต่ก็ยังให้ความช่วยเหลือด้านสุขอนามัย และอาชีพเสริมตามศูนย์อพยพต่างๆ

ปี ค.ศ. 1983

เมื่อความจำเป็นเร่งด่วนของผู้อพยพลดน้อยลง มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยจึงหันมามุ่งเน้นงานอุปการะเด็กและการพัฒนาชุมชนอย่างจริงจังมากขึ้น และได้ขยายงานไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ในเวลานั้นมูลนิธิฯได้ดำเนินโครงการใน 34 จังหวัด และให้การบริการช่วยเหลือโครงการพิเศษอื่นๆด้วย เช่น โครงการสถานสงเคราะห์เด็กกำพร้าของรัฐบาล โครงการช่วยเหลือฟื้นฟูสถานภาพหญิงที่เคยเป็นโสเภณี โครงการป้องกันเด็กหญิงเข้าสู่สถานบริการทางเพศ โครงการบรรเทาทุกข์ฉุกเฉิน และโครงการการป้องกันและให้ความรู้เรื่องเอดส์และยาเสพติด เป็นต้น

ปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดและแนวทางการพัฒนาชุมชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาแบบเป็นลักษณะพื้นที่แบบพึ่งพาตนเองและยั่งยืน (Area Development Program – ADP) ซึ่งมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตครบทุกด้าน ซึ่งยังคงดำเนินพันธกิจการพัฒนาเด็ก ครอบครัว และชุมชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสนองตอบในการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของสังคม เช่น ปัญหาโรคเอดส์ ยาเสพติด อันจะผลกระทบต่อเด็ก ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้วย โดยการประสานงานกับหน่วยงานราชการ ทหาร ตำรวจ และคริสตจักร โรงเรียน สถาบัน และองค์กรชุมชน อย่างใกล้ชิด

ปี ค.ศ. 1993

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยได้เริ่มพันธกิจการเชิญชวนให้มวลชนชาวไทยได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคมในเชิงการพัฒนาชีวิต และนำความช่วยเหลือไปสู่เด็กไทยด้วยกัน ในลักษณะการอุปการะคนไทยช่วยเหลือคนไทยยากไร้ ด้อยโอกาส เรียกกันทั่วไปว่า โครงการอุปการะเด็กในประเทศไทย (Local Sponsorship Project) ซึ่งมุ่งเน้นการช่วยเหลือพัฒนาไปที่เด็ก ครอบครัว และชุมชน ภายใต้คำขวัญว่า “เด็ก ครอบครัว อยู่ดีมีสุข” (Child & Family Well-Being)

ปี ค.ศ. 1999

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยยังคงดำเนินพันธกิจเรื่อยมา และยังคงยึดมั่นในการดำเนินงานต่อไปตามเจตจำนง และเป้าหมายสูงสุดขององค์กร เพื่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลงชีวิต และช่วยเหลือผู้ยากไร้ทั้งหลายอย่างไม่หยุดยั้ง โดยได้ขยายเขตพื้นที่การดำเนินโครงการ

ออกไปอีกหลายจังหวัด เพิ่มจำนวนเด็กในความอุปการะของโครงการมากขึ้น และได้ดำเนินการโครงการพิเศษต่างๆในพื้นที่ห่างไกลหรือตามบริเวณเขตชายแดนระหว่างประเทศ

ปี ค.ศ. 2003-ปัจจุบัน

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย ยังคงมุ่งเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มีชุมชนเป็นฐานการพัฒนา และดำเนินพันธกิจโดยมีองค์เยซูคริสต์เจ้าเป็นศูนย์กลางชีวิต ในขณะที่เดียวกันก็มุ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งแก่ชุมชนด้วยการสนับสนุนพันธกิจการสร้างงาน และเสริมสร้างรายได้แก่ชุมชนในลักษณะธุรกิจชุมชนขนาดย่อมด้วย

ปัจจุบันมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย มีพื้นที่ดำเนินงาน 103 โครงการ ใน 50 จังหวัดทั่วทุกภาคของประเทศไทย และมีเด็กในความอุปการะ 112,832 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2550, www.worldvision.or.th)

เจตจำนงในการดำเนินงานของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรคริสเตียนร่วมพันธกิจ มีเจตจำนงที่จะ “ดำเนินตามแบบอย่างขององค์พระเยซูคริสต์ ในการทำงานร่วมกับคนยากไร้ และด้วยโอกาสส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงชีวิตที่ดีขึ้น แสวงหาความยุติธรรม และเป็นพยานถึงข่าวประเสริฐแห่งแผ่นดินของพระเจ้า”

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย มุ่งดำเนินโครงการด้วยแนวทางที่ผสมผสานและครบบริบูรณ์ อันได้แก่

1. การพัฒนาชุมชนสู่การเปลี่ยนแปลงชีวิต มีฐานที่ชุมชนมีลักษณะยั่งยืน และเน้นความต้องการที่จำเป็นของเด็กเป็นพิเศษ
2. การบรรเทาทุกข์ฉุกเฉินที่จะช่วยผู้ประสบทุกข์ภัยจากความขัดแย้งหรือวินาศภัย
3. การส่งเสริมความยุติธรรมในสังคมที่จะแสวงหาความเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อผู้ยากไร้ที่เราทำงานด้วย
4. การร่วมพันธกิจกับคริสตจักรที่จะช่วยเหลือคริสตจักรในการทำพันธกิจของตนเองให้สมบูรณ์
5. การเสริมสร้างจิตสำนึกแก่มวลชน ซึ่งจะไปสู่ความเข้าใจที่ถูกต้องในการให้ การมีส่วนร่วม และการอธิษฐาน
6. การเป็นพยานเพื่อองค์เยซูคริสต์เจ้า โดยการดำเนินชีวิตที่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการกระทำ คำพูด หมายสำคัญคือพระกิตติคุณขององค์พระเยซูคริสต์เจ้า การดำเนินพันธกิจที่จะสนับสนุนให้ประชาชนตอบสนองต่อพระกิตติคุณขององค์พระเยซูคริสต์เจ้า

พันธกิจในการดำเนินงานของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย

“เรามุ่งเน้นการพัฒนาเด็ก ครอบครัว และชุมชนสงเคราะห์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงชีวิต”

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรคริสเตียนเพื่อการพัฒนาและสาธารณะกุศลที่ดำเนินพันธกิจด้านต่างๆ ในกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ด้วยโอกาสในสังคมและผู้ดำเนินชีวิตในภาวะยากลำบาก โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเด็ก ครอบครัว ชุมชนและผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยจะปฏิบัติตามแบบอย่างขององค์พระเยซูคริสต์เจ้า ในการสำแดงความรัก ความเมตตา และการช่วยเหลือสงเคราะห์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงชีวิต และตอบสนองความต้องการของคนไทย ไม่ว่าจะอยู่ใกล้หรือไกล ในเมืองหรือชนบท ด้วยการให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ เอกชน คริสตจักร สถาบันต่างๆ และผู้มีจิตกุศลทั้งหลาย เพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยได้จดทะเบียนจัดตั้งเป็นองค์กรสาธารณะกุศล เมื่อวันที่ 21 มกราคม 1974 เพื่อดำเนินพันธกิจในทุกภูมิภาคของประเทศไทย พันธกิจการพัฒนาชุมชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงชีวิต มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย ดำเนินงานพัฒนาและอุปการะเด็กยากไร้ ด้วยโอกาสในรูปแบบ “การพัฒนาชุมชนเป็นพื้นที่แบบพึ่งพาตนเองและยั่งยืน” โดยมี “เด็ก” เป็นหัวใจสำคัญของพันธกิจ ให้การสนับสนุนช่วยเหลือปัจจัยทางการศึกษา การดูแลทางด้านอนามัย การพัฒนาจิตใจ จริยธรรม และการส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้แก่เด็กและครอบครัว

พันธกิจการบรรเทาทุกข์ฉุกเฉิน

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย ได้ให้การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัยทั้งภัยอันเกิดจากธรรมชาติ หรือภัยจากการกระทำของมนุษย์ โดยให้ช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยเบื้องต้น และภายหลังจากเหตุการณ์ตามความเหมาะสม เพื่อฟื้นฟูสู่ภาวะปกติ และพัฒนาให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

พันธกิจการส่งเสริมความยุติธรรมในสังคม

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยได้สนับสนุน ส่งเสริมและให้ความรู้แก่บุคคลกลุ่มเป้าหมาย ผู้นำชุมชน คนในชุมชน และมีผู้นำคริสตจักร ในการร่วมมือกันตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนในสังคม ซึ่งจะมีผลกระทบต่อเด็กและผู้ยากไร้ โดยประสานงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนในการดำเนินงานโครงการพิเศษต่างๆ

พันธกิจสนับสนุนและร่วมพันธกิจกับคริสตจักร

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย ได้สนับสนุนให้คริสตจักรในท้องถิ่นมีบทบาทในการแพร่ธรรม และปลูกฝังจริยธรรมที่ดีให้แก่เด็กและคนในชุมชน โดยการเสริมสร้างทักษะแก่ผู้นำคริสตจักร เชิญชวนให้คริสตจักรมีส่วนร่วมในพันธกิจการช่วยเหลือผู้ยากไร้ด้วยโอกาสในสังคม อีกทั้งสนับสนุนให้คริสตจักรมีบทบาทในงานบริการแก่ชุมชนด้วย

พันธกิจการเสริมสร้างจิตสำนึก

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย เชิญชวนให้มวลชนชาวไทยได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ เกื้อกูลแก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคม โดยมูลนิธิศุภนิมิต จะเป็นผู้สานต่อสายใยแห่งการแบ่งปันไปสู่เด็กและผู้ยากไร้ด้อยโอกาสโครงการต่างๆ

ภาคผนวก จ
หนังสือราชการสำหรับการขออนุญาตในการขอความอนุเคราะห์ต่อการเข้าไปทำการเก็บ
ข้อมูลในองค์กร

ที่ ศษ.0521.1.1102/162

คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ปณ. 80 ต.หาดใหญ่
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

13 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ศึกษาและเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ประสานงาน โครงการหมู่บ้านทำสอ้านมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา

ด้วยนายณัฐธิดา พรรณรัตน์ รหัสนักศึกษา 4892014 นักศึกษาในระดับปริญญาโทชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีความประสงค์จะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการลาออกกลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาระดับปริญญาโท โดยเหตุนี้ นายณัฐธิดา พรรณรัตน์ มีความจำเป็นต้องเข้าไปศึกษาและเก็บรวบรวม ข้อมูล เอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของมูลนิธิศุภนิมิตจังหวัด สงขลาในพื้นที่โครงการหมู่บ้านทำสอ้าน

ในการนี้ภาควิชาสังคมศาสตร์ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นายณัฐธิดา พรรณรัตน์ เข้าไปศึกษาเก็บข้อมูลในมูลนิธิศุภนิมิตจังหวัดสงขลาซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อมูลนิธิ ศุภนิมิตจังหวัดสงขลาที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาวางแผนเพื่อลดความสูญเสียทางการศึกษาต่อไปในภาย หน้าและยังจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรอื่นๆอีกด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นายณัฐธิดา พรรณรัตน์จักเป็น

พระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีสุพร ช่างสกุล)

หัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์

และประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาโท

สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม ภาควิชา

ที่ศธ.0521.1.1102/162

คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คู่ปณ. 80 ค.หาดใหญ่
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

13 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ศึกษาและเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ประสานงาน โครงการควนเนียงมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา

ด้วยนายฉัฐนิชา พรรณรัตน์ รหัสนักศึกษา 4892014 นักศึกษาในระดับปริญญาโทชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม ภาควิชาสังคม ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีความประสงค์จะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการลาออก กลางคันของเยาวชนที่รับทุนการศึกษาของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท โดยเหตุนี้ นายฉัฐนิชา พรรณรัตน์ มีความจำเป็นต้องเข้าไปศึกษาและเก็บรวบรวม ข้อมูล เอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของมูลนิธิศุภนิมิตจังหวัด สงขลาในพื้นที่โครงการควนเนียง

ในการนี้ภาควิชาสังคมศึกษาคြ်ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นายฉัฐนิชา พรรณรัตน์ เข้าไปศึกษาเก็บข้อมูลในมูลนิธิศุภนิมิตจังหวัดสงขลาซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อมูลนิธิ ศุภนิมิตจังหวัดสงขลาที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาวางแผนเพื่อลดความสูญเสียเล่าทางการศึกษาต่อไปในภาย หน้าที่และยังจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรอื่นๆอีกด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นายฉัฐนิชา พรรณรัตน์จัดเป็น

พระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีสุพร ช่วงสกุล)

หัวหน้าภาควิชาสังคมศึกษา

และประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาโท

สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม ภาควิชาสังคม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล นายณัฐธินิชา พรรณรัตน์
รหัสประจำตัวนักศึกษา 4892014

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถานศึกษา	ปีที่สำเร็จการศึกษา
บริหารธุรกิจบัณฑิต (การตลาด)	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	2547